

OFICIUL NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR

RAPORT DE EVALUARE SECTORIALĂ A RISCURILOR DE SPĂLARE A BANILOR ȘI FINANȚARE A TERORISMULUI PENTRU SECTORUL INSTITUȚIILOR FINANCIARE NEBANCARE

- *INSTITUȚII FINANCIARE NEBANCARE ÎNSCRISE EXCLUSIV ÎN REGISTRUL GENERAL AL BNR ȘI CARE NU AU ȘI STATUT DE INSTITUȚIE DE PLATĂ SAU INSTITUȚIE EMITENTĂ DE MONEDĂ ELECTRONICĂ;*
- *CASE DE AMANET;*
- *CASE DE AJUTOR RECIPROC ȘI ENTITĂȚI FĂRĂ SCOP PATRIMONIAL ÎNSCRISE ÎN REGISTRUL DE EVIDENȚĂ AL BNR;*
- *CASE DE SCHIMB VALUTAR*

BUCUREȘTI, 2025

CUPRINS

DEFINIȚII ȘI CUVINTE CHEIE	3
CAPITOLUL 1 - INTRODUCERE	6
1.1. Scopul evaluării	6
1.2. Obiectivele evaluării	8
1.3. Metodologia de evaluare a riscurilor	10
1.4. Surse de date și informații	12
1.5. Structura raportului	13
CAPITOLUL 2 - PROFILUL ȘI EVALUAREA RISCURILOR DE SPĂLARE A BANILOR ȘI FINANȚARE A TERORISMULUI	17
2.1. Cadrul legal aplicabil	17
A. Instituțiile financiare nebankare înscrise exclusiv în Registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică	21
B. Casele de amanet	38
C. Casele de ajutor reciproc și entitățile fără scop patrimonial - instituții financiare nebankare înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României	51
D. Casele de schimb valutar	66
CAPITOLUL 3 - IDENTIFICAREA AMENINȚĂRILOR ȘI VULNERABILITĂȚILOR	90
3.1. Tipologii de spălare a banilor în domeniul IFN supravegheate de ONPCSB	90
3.2. Finanțarea terorismului: magnitudine și natură	96
3.3. Analiza vulnerabilităților în asociere cu alte sectoare economice	100
CAPITOLUL 4 - GESTIONAREA RISCURILOR	105
4.1. Măsuri de gestionare și atenuare a riscurilor	105
4.2. Strategii de răspuns și management al riscurilor	107
4.3. Evaluarea și stabilirea profilului de risc pentru sectorul IFN supravegheate de ONPCSB	108
CAPITOLUL 5 - CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	115
5.1. Rezumatul principalelor constatări	115
5.2. Recomandări pentru autorități și entități	119

DEFINIȚII ȘI CUVINTE CHEIE

- **IFN (Instituții financiare nebancare)** - Entitățile, altele decât instituțiile de credit, ce desfășoară activitate de creditare cu titlu profesional, în condițiile stabilite de lege¹
- **IFN supravegheate de ONPCSB:** Instituții financiare nebancare supravegheate de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor: instituții financiare nebancare înscrise în Registrul general al BNR și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică, case de amanet, case de ajutor reciproc, entități fără scop patrimonial înscrise în Registrul de evidență al BNR și case de schimb valutar
- **IFN*-** Instituții financiare nebancare înscrise exclusiv în Registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică
- **SB** - Spălarea banilor
- **CSB** - Combaterea spălării banilor
- **FT** - Finanțarea terorismului
- **CFT** - Combaterea finanțării terorismului
- **FATF (Financial Action Task Force)** - Organism internațional care stabilește standarde globale pentru prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului
- **GCO (Grup de criminalitate organizată)** - Grupul structurat, format din trei sau mai multe persoane, constituit pentru o anumită perioadă de timp și pentru a acționa în mod coordonat în scopul comiterii uneia sau mai multor infracțiuni²

¹ <https://lege5.ro/gratuit/gezdimrxge/legea-nr-93-2009-privind-institutiile-financiare-nebancare>

² <https://lege5.ro/gratuit/gezdmnrzgi/constituirea-unui-grup-infractional-organizat-codul-penal?dp=gqytsojvhezda>

- **PIB** - Produsul intern brut
- **KYC (Know your customer)** - Reprezintă procesul unei companii care verifică identitatea clienților săi pentru a preveni spălarea banilor și finanțarea terorismului
- **AML (Anti money laundering)** - Combaterea spălării banilor
- **DUE DILIGENCE** – Analiza unei entități din punct de vedere al aplicării procedurilor CSB/CFT
- **FIT & PROPER (potrivit și competent)** - Evaluarea unei persoane pentru a determina dacă aceasta îndeplinește criteriile necesare pentru a ocupa o funcție specifică
- **COMPANIE DE TIP SHELL** - Entități comerciale care, de obicei, nu au nicio prezență fizică (în afară de o adresă poștală), nu au angajați și generează o valoare economică independentă mică³
- **TEHNICA SMURFING** - În contextul spălării banilor, smurfing-ul este procesul de împărțire a unei sume mari de bani în sume mai mici, iar apoi depunerea fiecărei sume separat. Scopul este de a evita ca instituțiile financiare să raporteze aceste tranzacții autorităților ca fiind suspecte⁴
- **ONPCSB/OFICIU (Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor)** - Unitatea de Informații Financiare a României (FIU/UIF)
- **BNR** - Banca Națională a României
- **ASF** - Autoritatea de Supraveghere Financiară
- **AMLA** - Autoritate pentru Combaterea Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului
- **OFAC** - Oficiul pentru Controlul Activelor Străine
- **UE** - Uniunea Europeană
- **SRL** - Societate cu răspundere limitată

³ https://www.acfe.com/fraud-resources/shell-companies?utm_source=chatgpt.com

⁴ <https://www.unit21.ai/fraud-aml-dictionary/smurfing-money-laundering>

- **SA** - Societate pe acțiuni
- **O.U.G.** - Ordonanță de urgență
- **H.G.** - Hotărâre de Guvern
- **IMM** - Întreprinderi mici si mijlocii
- **PFA** - Persoană Fizică Autorizată
- **II** - Întreprindere individuală
- **IF** - Întreprindere Familială
- **PEP** - Persoană Expusă Public
- **ATM** - Dispozitiv electronic folosit pentru tranzacții financiare
- **SNRA** - Evaluarea Supranațională a Riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului
- **NRA** - Raportul privind Evaluarea Națională a Riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului
- **RTS** - Raport de tranzacții suspecte
- **WOCCU** - World Council of Credit Unions
- **FEDCAR** - Federația Caselor de Ajutor Reciproc
- **CAR** - Casă de Ajutor Reciproc
- **ONG** - Organizație Neguvernamentală
- **UNCARSR** - Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din Romania
- **DNA** - Direcția Națională Anticorupție

CAPITOLUL 1 - INTRODUCERE

1.1 Scopul evaluării

Prezentul raport se referă la evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pentru următoarele instituții financiare nebancare aflate în supravegherea Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (IFN supravegheate de ONPCSB):

1. instituțiile financiare nebancare înscrise exclusiv în Registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică;
2. instituțiile financiare nebancare înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României, respectiv casele de amanet;
3. instituțiile financiare nebancare înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României, respectiv casele de ajutor reciproc și entitățile fără scop patrimonial;
4. casele de schimb valutar.

Evaluarea riscurilor în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB are drept scop analizarea oportunităților și riscurilor semnificative asociate cu acest domeniu în contextul spălării banilor și finanțării terorismului.

Totodată, scopul evaluării sectoriale în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului este cel de a asigura respectarea reglementărilor naționale și internaționale, precum și evaluarea riscurilor asociate activităților financiare ale acestor instituții.

Evaluarea sectorială are mai multe obiective specifice:

1. **Identificarea riscurilor:** Se urmărește evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pe care instituțiile financiare nebancare le pot prezenta, având în vedere tipologia și volumul tranzacțiilor acestora, precum și profilul clientului.
2. **Conformitatea cu legislația națională și internațională:** evaluarea sectorială permite autorităților competente să verifice dacă IFN supravegheate de ONPCSB respectă legislația națională, inclusiv Legea 129/2019 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, și reglementările internaționale, cum ar fi recomandările FATF (Financial Action Task Force).
3. **Implementarea măsurilor pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului:** scopul este de a verifica dacă IFN supravegheate de ONPCSB au implementat măsurile corespunzătoare de prevenire a spălării banilor și finanțării

terorismului, cum ar fi evaluarea riscurilor, cunoașterea clientelei, monitorizarea tranzacțiilor, raportarea tranzacțiilor suspecte și formarea personalului.

4. **Protecția integrității sistemului financiar:** evaluarea sectorială contribuie la protejarea integrității și stabilității sistemului financiar prin prevenirea utilizării acestuia pentru activități ilegale. Aceasta ajută la reducerea riscului implicării IFN supravegheate de ONPCSB în activități financiare ilicite.
5. **Îmbunătățirea și ajustarea reglementărilor:** evaluarea sectorială poate oferi sugestii și observații autorităților pentru a ajusta reglementările existente sau pentru a crea noi norme care să răspundă în mod adecvat riscurilor emergente din sectorul IFN supravegheate de ONPCSB.

Astfel, evaluarea sectorială se realizează prin identificarea și evaluarea riscurilor, asigurând conformitatea cu reglementările și protejând integritatea sistemului financiar.

În septembrie 2022, Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în colaborare cu Banca Națională a României, Autoritatea de Supraveghere Financiară, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Serviciul Român de Informații, a întocmit primul raport referitor la Evaluarea Națională a Riscurilor de Spălare a Banilor și Finanțare a Terorismului. Acest raport a vizat perioada 2018-2020 și a evidențiat faptul că sectorul economic în care activează IFN supravegheate de ONPCSB prezintă următoarele riscuri:

RISC MEDIU	RISC SCĂZUT
Instituțiile financiare nebancare înscrise exclusiv în Registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică	Casele de ajutor reciproc
Case de amanet	Entitățile fără scop patrimonial înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României
Case de schimb valutar	

Raportul de Evaluare Națională a Riscurilor de Spălare a Banilor și Finanțare a Terorismului elaborat în anul 2022, a evidențiat principalele infracțiuni predicat identificate în România, printre acestea, cu risc ridicat fiind evaziunea fiscală, corupția, fraudă, inclusiv

infrafracțiunile cibernetice și traficul de persoane, iar cu risc mediu, contrabanda și traficul de droguri.

De asemenea, anual s-a raportat un număr semnificativ de infracțiuni împotriva mediului. Grupurile de criminalitate organizată (GCO) activează în România, fiind active inclusiv în evaziunea fiscală, criminalitatea informatică, traficul de droguri și traficul de persoane. Corupția reprezintă o provocare constantă atât la nivel regional cât și la nivel național. Condițiile socio-economice din România, având un nivel scăzut în comparație cu unele țări europene, corelate cu factori de risc demografici și culturali, contribuie continuu la perpetuarea fenomenului traficului de cetățeni români. În economia României, numerarul continuă să fie frecvent utilizat și, având în vedere faptul că numerarul constituie principala metodă de spălare a banilor, considerăm că acesta a avut o pondere importantă în economia subterană. Sectorul financiar al României rămâne dominat de bănci, iar sectorul nebancar rămâne subdezvoltat. Baza de clienți este preponderent națională și nu există produse complexe.

Conform raportului de evaluare reciprocă din mai 2023 emis de către Comitetul de experți pentru evaluarea măsurilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului (MONEYVAL), instituțiile financiare sunt supuse unei supravegheri bazate pe risc.

În cuprinsul acestui raport, Comitetul de experți MONEYVAL recomandă o ajustare mai precisă a acțiunilor de supraveghere în funcție de riscurile identificate. Este esențial ca autoritățile de supraveghere să își adapteze metodele de monitorizare și resursele astfel încât să identifice și să atenueze mai eficient vulnerabilitățile SB/FT.

Scopul evaluării sectoriale pentru IFN supravegheate de ONPCSB în contextul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului este de a identifica și înțelege riscurile specifice fiecărui segment al sectorului și de a adapta măsurile de supraveghere și conformitate în consecință, având în vedere legislația națională și reglementările internaționale.

1.2 Obiectivele evaluării

În România, evaluarea sectorială în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și combaterii finanțării terorismului pentru IFN supravegheate de ONPCSB se concentrează pe identificarea și evaluarea riscurilor și vulnerabilităților specifice acestui sector, pentru a preveni utilizarea lor în scopuri ilicite.

Obiectivele principale ale evaluării sectoriale sunt:

- ✓ **Evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului:** identificarea riscurilor specifice pentru IFN supravegheate de ONPCSB, ținând cont de natura activităților acestora și de tipologia clienților deserviți;
- ✓ **Implementarea măsurilor de prevenire:** evaluarea măsurilor și procedurilor aplicate de către aceste instituții pentru a preveni și a detecta activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului, conform legislației naționale și internaționale;
- ✓ **Asigurarea conformității cu legislația CSB/CFT:** verificarea respectării reglementărilor și cerințelor legale specifice;
- ✓ **Formarea personalului:** evaluarea nivelului de instruire și conștientizare a personalului din IFN supravegheate de ONPCSB, privind riscurile și procedurile interne în materie de CSB/CFT;
- ✓ **Cooperarea cu autoritățile competente, precum și raportări către acestea:** evaluarea eficienței mecanismelor de colaborare între IFN supravegheate de ONPCSB și autoritățile de reglementare și supraveghere, inclusiv raportarea suspiciunilor de activități ilicite;
- ✓ **Monitorizarea:** evaluarea sistemelor de monitorizare internă pentru a identifica eventuale tranzacții suspecte și raportarea acestora către autoritățile competente.

Toate obiectivele prezentate mai sus au ca scop îmbunătățirea și consolidarea mecanismelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB.

Evaluarea riscurilor va lua în considerare toți factorii relevanți, inclusiv tipurile de servicii și produse oferite, riscurile referitoare la clienți, precum și factorii de risc geografic care influențează activitatea din sectorul IFN supravegheate de ONPCSB.

Un aspect important este ajustarea măsurilor de reglementare. Astfel, în urma realizării evaluării sectoriale se vor dezvolta măsuri de reglementare adaptate pe baza riscurilor identificate, asigurând o aliniere eficientă cu cele mai bune practici internaționale. Această ajustare va include formularea de recomandări specifice care să abordeze riscurile, în special în ceea ce privește activitățile care permit relații de afaceri fără prezența fizică a clientului.

În plus, evaluarea sectorială va contribui la dezvoltarea unui sistem de monitorizare și evaluare continuă a riscurilor, alături de eficiența măsurilor de reglementare și de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Această monitorizare va ține cont de evoluțiile sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, asigurând un cadru de reglementare dinamic și adaptabil.

În final, evaluarea sectorială va promova informarea în rândul IFN supravegheate de ONPCSB, urmărindu-se creșterea gradului de conștientizare cu privire la riscurile asociate și la măsurile de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului, contribuind astfel la un mediu mai sigur și mai transparent. Prin realizarea acestor obiective, evaluarea sectorială își propune să contribuie la construirea unui cadru eficient de reglementare și monitorizare, care să răspundă provocărilor actuale și viitoare ale sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, aliniindu-se la standardele internaționale și cerințele Uniunii Europene.

1.3 Metodologia de evaluare a riscurilor

Metodologia de evaluare a riscurilor a fost elaborată cu respectarea recomandărilor internaționale ale FATF și a metodologiilor adoptate la nivel internațional pentru combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. FATF recomandă țărilor să efectueze evaluări ale riscurilor în fiecare sector supus acestor cerințe, având ca scop identificarea, evaluarea și înțelegerea riscurilor asociate, precum și adoptarea de măsuri preventive proporționale. Principalele etape și componente ale metodologiei de evaluare a riscurilor includ:

1. Colectarea și analiza datelor

Această etapă presupune adunarea informațiilor relevante din diverse surse, urmată de procesarea și analizarea acestor date, pentru a identifica riscurile și vulnerabilitățile care ar putea afecta sectorul IFN supravegheate de ONPCSB. Colectarea datelor presupune obținerea unei game largi de informații care pot ajuta la identificarea riscurilor și vulnerabilităților specifice. Sursele de date includ: date interne ale instituțiilor, date externe și date de la terți.

Procesul de analiză presupune examinarea detaliată a informațiilor pentru a evalua riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului. În această etapă, se urmăresc: identificarea riscurilor majore pe baza datelor colectate, evaluarea frecvenței și severității riscurilor identificate, precum și categoriile de risc asociate furnizorilor din sector.

2. Identificarea surselor de informații relevante

Această etapă presupune determinarea surselor de date care oferă informațiile necesare pentru a evalua corect riscurile și vulnerabilitățile în cadrul sectorului IFN supravegheate de ONPCSB. Identificarea surselor de informații este esențială pentru a colecta date relevante, precise și actualizate, care să sprijine procesul de evaluare a riscurilor.

3. Identificarea riscurilor

Tipologia riscurilor: identificarea tipurilor de riscuri, cum ar fi riscurile de spălare a banilor, riscurile de finanțare a terorismului, riscurile privind produsele și serviciile financiare

oferite, riscurile privind clienții, riscurile privind locațiile geografice și riscurile asociate canalelor de distribuție.

Clienți și tranzacții: evaluarea tipurilor de clienți și comportamentele tranzacționale specifice, care pot prezenta riscuri mai mari, inclusiv clienții care efectuează tranzacții de mare valoare sau tranzacții transfrontaliere frecvente.

4. Evaluarea vulnerabilităților

Structura internă: evaluarea gradului de maturitate al sistemelor interne ale IFN supravegheate de ONPCSB, inclusiv politicile și procedurile aplicate pentru prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului.

Proceduri interne: evaluarea procedurilor interne ce includ procedurile de cunoaștere a clientelei, evaluarea riscurilor, monitorizarea tranzacțiilor, raportarea tranzacțiilor suspecte etc.

5. Analiza riscurilor specifice

Evaluarea riscurilor sectoriale: în acest caz, se analizează riscurile specifice sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, incluzând gradul de expunere la activități suspecte.

Evaluarea riscurilor geografice: identificarea riscurilor legate de jurisdicțiile cu risc ridicat, având în vedere tranzacțiile transfrontaliere.

6. Măsuri de atenuare a riscurilor

Politici și proceduri de control: evaluarea și implementarea unor politici eficiente de gestionare a riscurilor, sisteme de monitorizare a tranzacțiilor pentru identificarea comportamentelor neobișnuite sau suspecte și implementarea procedurilor de blocare a tranzacțiilor ilegale.

Formarea și instruirea personalului: evaluarea nivelului de instruire continuă a personalului pentru a detecta riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului, precum și a capacității acestuia de a aplica corect măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

Cercetarea surselor naționale și internaționale de informare, adaptarea modulelor de colectare a datelor la specificul contextului național, formularea de solicitări către autoritățile implicate și colectarea de informații de la entitățile din sector, prin instrumente precum chestionare adresate sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, solicitări către autorități competente în materie, fișe statistice privind profilul utilizatorilor, precum și analiza cazurilor de utilizare abuzivă a serviciilor specifice sectorului, au constituit pași esențiali în realizarea evaluării sectoriale.

Comisia responsabilă pentru evaluarea sectorială a IFN supravegheate de ONPCSB, numită la nivelul Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, a realizat colectarea, analizarea și interpretarea datelor din surse naționale și internaționale. Evaluarea riscurilor asociate sectorului IFN supravegheate de ONPCSB a inclus o analiză detaliată a contextului geografic, economic și legal pentru a înțelege dimensiunea, caracteristicile și vulnerabilitățile specifice acestuia.

Evaluarea a acoperit și analiza cazurilor de spălare a banilor independente de alte infracțiuni, sursele de fonduri provenite din activități ilegale naționale și internaționale asociate sectorului evaluat, precum și modul în care veniturile din infracțiuni principale intră în sistemul financiar prin intermediul acestui sector. De asemenea, a fost evaluată legătura cu alte sectoare economice cu care IFN supravegheate de ONPCSB interacționează.

Evaluarea riscurilor SB/FT este un proces continuu, care presupune actualizarea constantă a procedurilor și a măsurilor în funcție de evoluțiile pieței și ale reglementărilor internaționale, pentru a asigura un sistem financiar curat și sigur. Raportul sintetizează evaluarea riscurilor asociate sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, evidențiind principalele riscuri de spălare a banilor și finanțare a terorismului, descriind vulnerabilitățile identificate, nivelul general de expunere la riscuri și eficacitatea măsurilor de gestionare aplicate. Această sinteză oferă o imagine clară asupra stării de conformitate și a capacității sectorului de a preveni și combate activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului, furnizând recomandări pentru îmbunătățirea măsurilor de supraveghere, colaborare și implementare a politicilor de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în conformitate cu legislația în domeniu și cu standardele internaționale.

1.4 Surse de date și informații

Evaluarea sectorului IFN supravegheate de ONPCSB se bazează pe o serie de date și informații relevante care permit analiza activității, stabilității și riscurilor asociate acestui sector.

În vederea realizării evaluării sectoriale a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, stau la bază informații complexe și variate, provenind din multiple surse naționale și internaționale. Această evaluare este esențială pentru identificarea, gestionarea și atenuarea riscurilor legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului la nivel de țară.

Primul pilon în realizarea acestei evaluări este reprezentat de cadrul legal și instituțional. Legislația națională privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, reglementările emise de autoritățile de reglementare și supraveghere și

evaluarea gradului de conformitate cu standardele internaționale (FATF – Financial Action Task Force) sunt elementele cheie în stabilirea unor perspective relevante asupra riscurilor și provocărilor cu care se confruntă sectorul.

Un al doilea pilon este reprezentat de date statistice și operaționale; acestea cuprind numărul tranzacțiilor suspecte raportate, cazuri investigate și dosare soluționate, bunuri confiscate și valori recuperate, precum și schimburi de informații între instituțiile naționale și internaționale. În acest context, pentru a putea face o analiză detaliată, s-au transmis solicitări de informații către autoritățile de aplicare a legii și către alte autorități competente. Informațiile colectate de la autorități au ajutat la evaluarea riscurilor și la înțelegerea aprofundată a tendințelor la nivel național.

Al treilea pilon este reprezentat de colaborarea dintre sectorul public și cel privat referitor la nivelul de conștientizare și aplicare a cerințelor prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului de către entitățile raportoare. Colectarea datelor din sectorul privat s-a realizat prin transmiterea unor chestionare elaborate cu scopul de a permite obținerea de informații specifice privind activitatea financiară a entităților din acest sector, identificarea de noi tipologii în funcție de tendințele pieței privind clienții, riscurile percepute la nivelul sectorului, precum și măsurile CSB/CFT implementate.

Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor a avut un rol important în cadrul elaborării acestei evaluări, analiza informațiilor privind rapoartele de tranzacții suspecte putând oferi o imagine mai clară asupra amenințărilor și vulnerabilităților identificate în cadrul acestui sector.

Evaluarea sectorială este un instrument fundamental pentru alinierea la standardele internaționale și pentru consolidarea cadrului privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. În acest context, pentru a putea înțelege tendințele la nivel general, s-au analizat diverse date și informații colectate din surse naționale oficiale, precum și din surse deschise.

1.5 Structura raportului

Introducere

Acest capitol are rolul de a contura cadrul general al evaluării riscurilor asociate spălării banilor și finanțării terorismului, în conformitate cu standardele internaționale stabilite de Grupul de Acțiune Financiară (FATF) și cerințele naționale specifice. Se evidențiază scopul fundamental al evaluării, care constă în identificarea și analizarea riscurilor inerente sectorului

IFN supravegheate de ONPCSB, esențial pentru formularea unor politici eficiente de prevenire a SB/FT. Metodologia de evaluare este detaliată, oferind o descriere a procesului utilizat pentru colectarea și analizarea datelor. Sursele de informații utilizate sunt variate, cuprinzând date și informații atât din cadrul ONPCSB, cât și de la entități raportoare, autorități de reglementare, organe de aplicare a legii, precum și din surse deschise și ghiduri relevante.

Profilul și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului

A. INSTITUȚIILE FINANCIARE NEBANCARE ÎNSCRISE EXCLUSIV ÎN REGISTRUL GENERAL AL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI ȘI CARE NU AU ȘI STATUT DE INSTITUȚIE DE PLATĂ SAU INSTITUȚIE EMITENTĂ DE MONEDĂ ELECTRONICĂ

B. CASELE DE AMANET

C. CASELE DE AJUTOR RECIPROC ȘI ENTITĂȚILE FĂRĂ SCOP PATRIMONIAL - INSTITUȚII FINANCIARE NEBANCARE ÎNSCRISE ÎN REGISTRUL DE EVIDENȚĂ AL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

D. CASELE DE SCHIMB VALUTAR

Acest capitol oferă o analiză detaliată a profilului sectorului IFN supravegheate de ONPCSB. Prima parte va oferi o definiție clară a acestui sector și a rolului său esențial în economia națională. Se va evalua importanța economică a sectorului, evidențiind contribuțiile sale semnificative.

În continuare, vor fi analizați factorii contextuali care influențează dezvoltarea sectorului, inclusiv tendințele globale și reglementările emergente. Va fi detaliat cadrul juridic aplicabil, cu accent pe reglementările naționale.

Vor fi discutate și diferitele tipuri de riscuri asociate acestui sector, utilizând date statistice și rapoarte furnizate de instituții. Evaluarea riscurilor, în funcție de caracteristicile clienților, va fi realizată luând în considerare informațiile colectate de la entitățile raportoare pe baza chestionarelor, precum și din rapoartele primite de Oficiu.

De asemenea, vor fi examinate riscurile specifice produselor și serviciilor oferite de IFN supravegheate de ONPCSB, având la bază informațiile colectate de la entitățile raportoare prin chestionarele completate.

În încheierea capitolului va fi prezentată o analiză detaliată a amenințărilor interne și externe care pot afecta acest sector, punând un accent deosebit pe vulnerabilitățile IFN supravegheate de ONPCSB în fața diferitelor forme de criminalitate financiară.

Amenințări și vulnerabilități

Acest capitol se concentrează pe analiza detaliată a tipologiilor de spălare a banilor care afectează sectorul IFN supravegheate de ONPCSB, bazându-se pe ghiduri și resurse elaborate atât la nivel național, cât și internațional. Se explorează în profunzime mecanismele prin care aceste entități pot fi vulnerabile la activități de spălare a banilor, analizând metodele utilizate pentru a ascunde proveniența ilicită a fondurilor și impactul acestora asupra integrității sistemului financiar.

În continuare, capitolul abordează fenomenul finanțării terorismului, evidențiind amploarea și natura acestuia, precum și implicațiile asupra securității naționale și internaționale. Se pune un accent deosebit pe modalitățile prin care IFN supravegheate de ONPCSB pot fi implicate, chiar și involuntar, în astfel de activități, având în vedere complexitatea și natura transnațională a acestora.

Analiza vulnerabilității sectorului va include o examinare atentă a interconexiunilor acestuia cu alte sectoare economice, identificând posibile sinergii, dar și riscurile asociate. Se vor evidenția provocările cu care se confruntă IFN supravegheate de ONPCSB în prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, precum și măsurile necesare pentru a limita aceste riscuri și a proteja integritatea pieței financiare.

Gestionarea riscurilor

Acest capitol abordează măsurile de gestionare și atenuare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, bazându-se pe reglementările impuse de legislația națională și europeană. Se va analiza în detaliu cadrul de răspuns la aceste riscuri, evidențiind strategiile și practicile de management al riscurilor care trebuie implementate de sectorul IFN supravegheate de ONPCSB, pentru a asigura conformitatea cu cerințele legale și pentru a proteja integritatea sistemului financiar.

Un punct central al acestui capitol este stabilirea criteriilor pentru elaborarea unui profil de risc, esențial pentru identificarea și gestionarea riscurilor de SB/FT. Vor fi prezentate metodele de dezvoltare a unei matrice de risc, care să reflecte nivelul de risc asociat activităților desfășurate de IFN supravegheate de ONPCSB. Această matrice va permite evaluarea precisă a

riscurilor și adoptarea unor măsuri adecvate pentru a minimiza expunerea la activități financiare ilicite.

De asemenea, capitolul va sublinia importanța unei culturi de conformitate eficace în cadrul IFN supravegheate de ONPCSB, subliniind pașii necesari pentru implementarea unor practici riguroase de due diligence, monitorizare continuă și formare a personalului în vederea prevenirii și combaterii SB/FT.

Concluzii și recomandări

Capitolul final oferă o sinteză a principalelor concluzii derivate din evaluarea realizată, evidențiind riscurile semnificative identificate în cadrul sectorului IFN supravegheate de ONPCSB. În urma acestor constatări, sunt formulate recomandări concrete adresate autorităților competente și entităților din sector, care vizează implementarea unor măsuri eficiente pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

Aceste recomandări se bazează pe analizele și observațiile anterioare și au ca scop principal întărirea integrității și securității sectorului financiar, contribuind astfel la gestionarea și atenuarea riscurilor asociate cu activitățile financiare ilicite și la consolidarea stabilității economice generale.

CAPITOLUL 2 - PROFILUL ȘI EVALUAREA RISCURILOR DE SPĂLARE A BANILOR ȘI FINANȚARE A TERORISMULUI

Evaluarea sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, presupune o analiză detaliată a contextului geografic, economic și legal, pentru a înțelege atât dimensiunile sectorului, cât și vulnerabilitățile acestuia. Datorită poziției strategice a României în Europa de Sud-Est și statutului său de stat membru al Uniunii Europene, țara beneficiază de fluxuri transfrontaliere semnificative, care, pe lângă oportunitățile economice, implică și riscuri sporite de expunere la spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Sectorul IFN supravegheate de ONPCSB reprezintă o componentă esențială a sistemului financiar românesc, oferind servicii și produse financiare complementare celor furnizate de bănci.

În acest context, evaluarea riscurilor din sectorul IFN supravegheate de ONPCSB, va analiza rolul acestora, importanța lor economică și cadrul legal care le guvernează. Scopul este de a identifica riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului și de a propune măsuri adecvate pentru gestionarea acestora la nivel național.

2.1 Cadrul legal aplicabil

Pentru a-și desfășura activitatea pe teritoriul României, IFN supravegheate de ONPCSB trebuie să cunoască și să respecte o serie de prevederi legale, dintre care amintim:

🇷🇴 Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare. Prevederile sale au transpus Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la data de 05 iunie 2015;

🇷🇴 Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 129/2019 aprobate prin Ordinul Președintelui ONPCSB nr. 37/2021. Aceste norme explică modul de aplicare a prevederilor

Legii nr. 129/2019 pentru entitățile raportoare supravegheate și controlate de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor;

- ✚ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, cu modificările și completările ulterioare;

- ✚ Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare, cu modificările și completările ulterioare;

- ✚ Legea nr. 31/1990 privind societățile;

- ✚ Ordonanța Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor operațiuni fiscale;

- ✚ Hotărârea Guvernului nr. 1096/2022 pentru aprobarea procedurii de autorizare a caselor de schimb valutar care solicită să desfășoare activități de schimb valutar pentru persoane fizice și de încasare a cecurilor de călătorie, precum și a entităților care dețin în administrare structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare turistică, ce solicită să desfășoare operațiuni de cumpărare de valute de la persoane fizice și de încasare a cecurilor de călătorie, și pentru aprobarea procedurii de înregistrare a punctelor de schimb valutar, din data de 31 august 2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 874 din 6 septembrie 2022.

- ✚ Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 246/2005, cu modificările și completările ulterioare - Instituțiile financiare nebancare înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României de tipul case de ajutor reciproc și entități fără scop patrimonial se înființează, se organizează și funcționează în baza prevederilor referitoare la asociații și fundații;

- ✚ Legea nr. 122/1996 republicată, privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaților;

- ✚ Legea nr. 540/2002 privind casele de ajutor reciproc ale pensionarilor;

- ✚ Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare;

- ✚ Legea nr. 198/2023 Legea învățământului preuniversitar, respectiv Legea nr. 199/2023 Legea învățământului superior - pentru activități educaționale;

- ✚ Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.

Unele dintre actele normative sus-rubricate sunt aplicabile tuturor categoriilor de IFN supravegheate de ONPCSB, altele sunt aplicabile doar anumitor categorii, în funcție de activitatea desfășurată.

Autorizarea entităților prevăzute la art. 1 alin. (1) din H.G. 1096/2022 și înregistrarea punctelor de schimb valutar se realizează de către Ministerul Finanțelor, prin Comisia de autorizare a activității de schimb valutar. Activitatea curentă a Comisiei se realizează prin intermediul Direcției domenii reglementare specifică din cadrul Ministerului Finanțelor, iar

Regulamentul de organizare și funcționare, precum și atribuțiile Comisiei se aprobă prin ordin al ministrului finanțelor în termen de 60 de zile calendaristice de la data publicării H.G. 1096/2022 în Monitorul Oficial al României, Partea I. Răspunderea pentru desfășurarea activității de schimb valutar și de încasare a cecurilor de călătorie, în condițiile H.G. 1096/2022, revine în totalitate entităților care dețin autorizație de organizare a respectivelor activități.

De menționat faptul că există un proiect de modificare a Legii nr. 93/2009⁵ ce vizează activitatea caselor de ajutor reciproc, în sensul constituirii unui fond de garantare al caselor de ajutor reciproc la nivel național, în scopul garantării integrale a economiilor membrilor și a asigurării restituirii sumelor garantate în caz de dificultate financiară.

IFN supravegheate de ONPCSB sunt entități raportoare potrivit art. 5 alin (1) lit. b) din Legea nr. 129/2019 și entități reglementate potrivit art. 3 lit. a) din Normele de aplicare a Legii nr. 129/2019 aprobate prin Ordinul Președintelui ONPCSB nr. 37/2021.

La nivelul Uniunii Europene, la data de 31 mai 2024 a fost adoptat de către Parlamentul European și Consiliul European un nou pachet legislativ AML care consolidează setul de instrumente al UE pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Noile legi garantează că autoritățile competente și autoritățile de supraveghere vor avea acces „imediat, nefiltrat, direct și liber” la informațiile privind beneficiarii reali, deținute în registrele naționale și interconectate la nivelul UE. De asemenea, vor avea acces la aceste registre și persoanele ce justifică un interes legitim, inclusiv jurnaliștii, profesioniștii din domeniul mass-media și organizațiile societății civile.

Totodată, aceste reglementări conferă unităților de informații financiare (FIU) mai multe competențe pentru a analiza și detecta cazurile de spălare de bani și de finanțare a terorismului, precum și pentru a suspenda tranzacțiile suspecte.

La nivel european a fost înființată o nouă Autoritate de supraveghere în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului (AMLA), cu sediul la Frankfurt. AMLA are sarcina de a supraveghea direct instituțiile financiare cu cel mai mare risc, de a interveni în cazul în care constată deficiențe în materie de supraveghere, de a juca un rol central pentru autoritățile de supraveghere și de a media eventualele conflicte dintre acestea. AMLA va supraveghea, de asemenea, punerea în aplicare a sancțiunilor financiare specifice.

Acest pachet nou de legi pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului conține două regulamente și două directive:

⁵ <https://www.senat.ro/Legis/PDF/2024/24b081EM.pdf?nocache=true>

✚ Regulamentul (UE) 2024/1620 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024 de instituire a Autorității pentru Combaterea Spălării Banilor și a Finanțării Terorismului (AMLA) și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010, (UE) nr. 1094/2010 și (UE) nr. 1095/2010;

✚ Regulamentul (UE) 2024/1624 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2024 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului;

✚ Directiva (UE) 2024/1640 a Parlamentului European și a Consiliului din 31 mai 2024 privind mecanismele care trebuie instituite de statele membre pentru prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și de modificare și de abrogare a Directivei (UE) 2015/849;

✚ Directiva (UE) 2024/1654 a Parlamentului European și a Consiliului din 31 mai 2024 de modificare a Directivei (UE) 2019/1153 în ceea ce privește accesul autorităților competente la registrele centralizate de conturi bancare prin intermediul sistemului de interconectare și măsurile tehnice de facilitare a utilizării evidențelor tranzacțiilor.

Aceste acte sunt disponibile pentru consultare pe site-ul Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, la secțiunea Legislație⁶.

Supravegherea la nivel național

IFN-urile care fac obiectul prezentei evaluări au ca autoritate competentă, din punct de vedere al supravegherii CSB/CFT, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor – FIU România. Activitatea acestei instituții se desfășoară printr-o abordare sistematică, bazată pe evaluarea riscurilor, cu scopul principal de a proteja integritatea sistemului financiar. Implementarea normelor legale naționale în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului asigură un mediu operațional sigur și transparent pentru toate entitățile implicate.

Supravegherea se realizează prin metode off-site și prin controale on-site. Activitățile off-site implică analiza datelor și informațiilor relevante despre entitățile raportoare, utilizând instrumente analitice prestabilite. Această evaluare permite identificarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului și contribuie la o înțelegere aprofundată a contextului operațional al entităților supravegheate.

⁶ <https://www.onpcsb.ro/ro/a/126/legislatie>

În urma evaluării riscurilor prin supravegherea off-site, ONPCSB inițiază acțiuni de verificare on-site, constând în controale directe la sediul entităților, pentru a verifica respectarea reglementărilor legale și implementarea măsurilor necesare în domeniul CSB/CFT. Componenta de supraveghere on-site are, de asemenea, rolul de a spori conștientizarea și conformarea entităților cu obligațiile legale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Supravegherea entităților raportoare este fundamentată pe cadrul juridic național, care atribuie ONPCSB responsabilități specifice. Acestea sunt implementate printr-un sistem operațional dedicat, care evaluează constant riscurile asociate activităților entităților supravegheate. Frecvența și intensitatea activităților de supraveghere sunt stabilite în funcție de evaluările de risc realizate în cadrul Raportului de Evaluare Națională a Riscurilor de Spălare a Banilor și Finanțare a Terorismului pentru perioada 2018-2020.

A. INSTITUȚIILE FINANCIARE NEBANCARE ÎNSCRISE EXCLUSIV ÎN REGISTRUL GENERAL AL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI ȘI CARE NU AU ȘI STATUT DE INSTITUȚIE DE PLATĂ SAU INSTITUȚIE EMITENTĂ DE MONEDĂ ELECTRONICĂ

Definiția și rolul

Instituțiile financiare nebancare înscrise exclusiv în Registrul General al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică (IFN)* constituie o categorie separată de instituții financiare. Acestea oferă o diversitate de servicii financiare, însă nu sunt reglementate de aceleași norme ca băncile sau instituțiile de plată. IFN*-urile joacă un rol semnificativ în economia națională, având reglementări și practici proprii.

Activitatea IFN*-urilor este variată și include societăți de leasing financiar, instituții de creditare, firme de factoring și alte entități care furnizează servicii financiare, cu excepția operațiunilor bancare convenționale. Datorită caracterului lor flexibil și personalizat, IFN*-urile se adresează unui public larg, oferind soluții de finanțare adaptate nevoilor consumatorilor și întreprinderilor mici și mijlocii, un segment adesea mai puțin deservit de băncile tradiționale.

Reglementările și legislația menționată anterior sunt concepute pentru a asigura un cadru de operare clar și sigur, atât pentru IFN*, cât și pentru clienții acestora. Reglementările

acoperă aspecte esențiale, precum autorizarea, supravegherea, funcționarea și solvabilitatea IFN*-urilor, precum și protecția consumatorilor, contribuind astfel la stabilitatea sistemului financiar și la protejarea intereselor tuturor părților implicate.

IFN* au un rol semnificativ în prevenirea și combaterea spălării banilor, chiar dacă nu sunt bănci. Deși scopul principal al IFN*-urilor este să ofere servicii financiare alternative pentru persoanele care nu pot accesa credite bancare, ele sunt totuși reglementate de autoritățile financiare și sunt obligate să respecte legislația de prevenire și combatere a spălării banilor și să aplice măsuri pentru a preveni utilizarea serviciilor lor în scopuri ilegale.

În sensul prevenirii și combaterii spălării banilor, IFN*-urile pot folosi următoarele mijloace:

🚦 **Măsuri de prevenție și cunoaștere a clientelei:** IFN*-urile sunt obligate să aplice politici și proceduri de cunoaștere a clientelei pentru a verifica identitatea clienților lor. Aceste măsuri ajută la identificarea oricăror tranzacții suspecte sau a clienților care ar putea fi implicați în activități ilegale, cum ar fi spălarea banilor sau finanțarea terorismului.

🚦 **Raportarea tranzacțiilor suspecte:** IFN*-urile sunt obligate să raporteze tranzacțiile suspecte Oficiului Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, pentru a ajuta la prevenirea și combaterea spălării banilor.

🚦 **Monitorizarea tranzacțiilor:** IFN*-urile trebuie să implementeze sisteme de monitorizare pentru a detecta tranzacțiile neobișnuite sau care depășesc anumite praguri valorice. Aceste tranzacții ar putea prezenta indicii de spălare a banilor sau ale altor activități frauduloase.

🚦 **Formarea personalului:** angajații IFN*-urilor trebuie să fie instruiți pentru a recunoaște semnele SB/FT și pentru a respecta reglementările legale în vigoare. Acest lucru ajută la prevenirea utilizării instituției pentru activități ilegale.

🚦 **Colaborarea cu autoritățile:** cooperarea între IFN* și autoritățile de reglementare și supraveghere este importantă și poate contribui la prevenirea și combaterea SB/FT.

Prin urmare, IFN*-urile au un rol esențial în cadrul sistemului financiar național pentru a preveni utilizarea acestora în scopuri ilegale și pentru a contribui la detectarea și raportarea tranzacțiilor suspecte de SB/FT. Aceste măsuri sunt esențiale pentru asigurarea unui sistem financiar sănătos și transparent.

Importanța economică și factorii contextuali

IFN*-urile au un rol important în economia României, oferind alternative de finanțare și contribuind la diversificarea sectorului financiar. IFN*-urile furnizează o gamă largă de

servicii financiare care sunt esențiale pentru dezvoltarea economiei și sprijinirea unor segmente ale populației și ale întreprinderilor care poate nu au acces facil la credite bancare. Aspectele economice importante ale IFN*-urilor din România, sunt:

✚ *Accesibilitatea finanțării pentru populație și IMM-uri* – IFN*-urile oferă persoanelor fizice credite de consum, împrumuturi rapide, credite de nevoi personale și alte tipuri de finanțare care sunt mai ușor accesibile decât împrumuturile bancare tradiționale. În același timp, pentru IMM-uri pot oferi soluții de creditare adaptate nevoilor acestora, sprijinind dezvoltarea și extinderea afacerilor mici și mijlocii, care adesea, întâmpină mai multă dificultate în obținerea finanțării de la bănci, din cauza cerințelor stricte de garanții sau a evaluărilor financiare detaliate.

✚ *Diversificarea pieței financiare* – IFN*-urile aduc diversificare pe piața financiară, contribuind la mai multe opțiuni pentru persoanele fizice și companii. Aceste instituții completează activitatea bancară, aducând diversificare în ceea ce privește produsele financiare, cum sunt: leasing, factoring, microcredite și altele.

✚ *Sprijinirea consumului intern* – IFN*-urile contribuie la susținerea consumului intern prin oferirea de credite de consum rapide și accesibile, care pot sprijini achizițiile de bunuri și servicii de către cetățeni. Acest lucru are un impact direct asupra creșterii cererii și a activității economice generale.

✚ *Rolul în educația financiară* - uneori, IFN*-urile colaborează cu clienți care nu au experiență bancară sau educație financiară solidă. Aceste instituții pot ajuta prin educația financiară, oferind informații clare despre produse, costuri și obligații, sprijinind dezvoltarea unei culturi financiare mai solide.

✚ *Contribuția la incluziunea financiară* – IFN*-urile joacă un rol esențial în promovarea incluziunii financiare, având în vedere că un segment important al populației (în special persoanele cu venituri mai mici sau cu o situație financiară instabilă) nu poate accesa produse bancare tradiționale. IFN*-urile contribuie la integrarea acestor grupuri în sistemul financiar formal.

✚ *Risc sistemic redus* - deși IFN*-urile joacă un rol important, acestea nu sunt la fel de expuse la riscurile sistemice precum băncile, deoarece nu sunt implicate în activități de depozitare și nu au acces la finanțare prin depozite. Acest aspect face ca IFN*-urile să fie mai puțin vulnerabile în perioade de criză economică.

✚ *Reglementare și supraveghere* – IFN*-urile din România sunt reglementate și trebuie să respecte anumite standarde de transparență și siguranță. În acest fel, ele pot asigura încrederea consumatorilor și pot contribui la stabilitatea pieței financiare.

IFN*-urile joacă un rol important în economia României, având o contribuție semnificativă la diversificarea surselor de finanțare, la sprijinirea IMM-urilor, la îmbunătățirea accesului la credite pentru populație și la promovarea incluziunii financiare. În plus, ele contribuie la creșterea economică și la consolidarea pieței financiare din România.

Factorii contextuali influențează modul în care IFN*-urile operează și interacționează cu economia și piața financiară. Într-o lume financiară în continuă schimbare, IFN*-urile au devenit o soluție vitală pentru mulți consumatori și afaceri care au nevoie de acces rapid și flexibil la finanțare. Având în vedere faptul că piața financiară este în continuă schimbare, IFN*-urile trebuie să adopte rapid o abordare flexibilă, inovativă și adaptabilă, care să răspundă atât cerințelor diversificate ale clienților, cât și provocărilor economice actuale. Prin integrarea tehnologiilor moderne, promovarea sustenabilității și extinderea diversității serviciilor și produselor financiare, aceste instituții au oportunitatea de a se consolida pe termen lung în sectorul financiar din România.

Supravegherea la nivel național

În anul 2021, ONPCSB a efectuat controale on-site la 27 de entități, având ca scop evaluarea conformității cu normele legale și identificarea eventualelor deficiențe în gestionarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. De asemenea, s-a verificat dacă la nominalizarea persoanelor desemnate/ofițerilor de conformitate, s-a îndeplinit condiția de „potrivit și competent”. Rezultatele controalelor nu au evidențiat deficiențe semnificative, ceea ce sugerează un grad de conformitate corespunzător.

Evaluarea sectorială a riscurilor în materie de SB/FT pentru domeniul IFN*, s-a realizat pe baza informațiilor colectate de la un număr de 41 entități care au transmis informațiile solicitate în timp util pentru finalizarea evaluării.

Având în vedere că sectorul e format dintr-un număr de 96 de entități, apreciem că rezultatele obținute ar putea reflecta în mare măsură complexitatea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în acest sector. Deși supravegherea ONPCSB este esențială pentru identificarea și gestionarea riscurilor SB/FT, numărul limitat de controale și dimensiunea sectorului pot duce la o evaluare parțială a riscurilor existente. Controalele on-site, realizate în principal la entitățile cu risc ridicat, reflectă doar o parte din activitățile sectorului, lăsând posibilitatea ca riscuri nedeclarate sau neidentificate să existe în cadrul entităților cu risc mai scăzut sau nesupravegheate direct.

Cu toate acestea, informațiile obținute din supravegherea ONPCSB constituie un punct de referință important pentru evaluarea riscurilor reziduale și inerente.

Dimensiunea sectorului instituțiilor financiare nebancare înscrise exclusiv în registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică în România

Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare reprezintă fundamentul reglementării activității tuturor instituțiilor financiare nebancare în România, stabilește cadrul operațional și de supraveghere necesar, inclusiv pentru ca IFN*-urile să își desfășoare activitatea, impunând reglementări stricte privind înregistrarea, capitalul minim, solvabilitatea și comportamentul față de consumatori. Un punct important al acestei legi este definirea precisă a instituțiilor financiare nebancare, diferențiind aceste entități de instituțiile bancare și precizând tipurile de servicii financiare pe care le pot furniza.

Printre principalele prevederi ale Legii nr. 93/2009 se numără cerințele pentru înființarea și operarea IFN*-urilor, inclusiv necesitatea unui capital minim și obligația de a fi înregistrați în Registrul general al Băncii Naționale a României. Legea reglementează și transparența informațiilor furnizate, precum și protecția consumatorilor, impunând IFN*-urilor obligația de a oferi informații clare, complete și corecte despre produsele și serviciile lor.

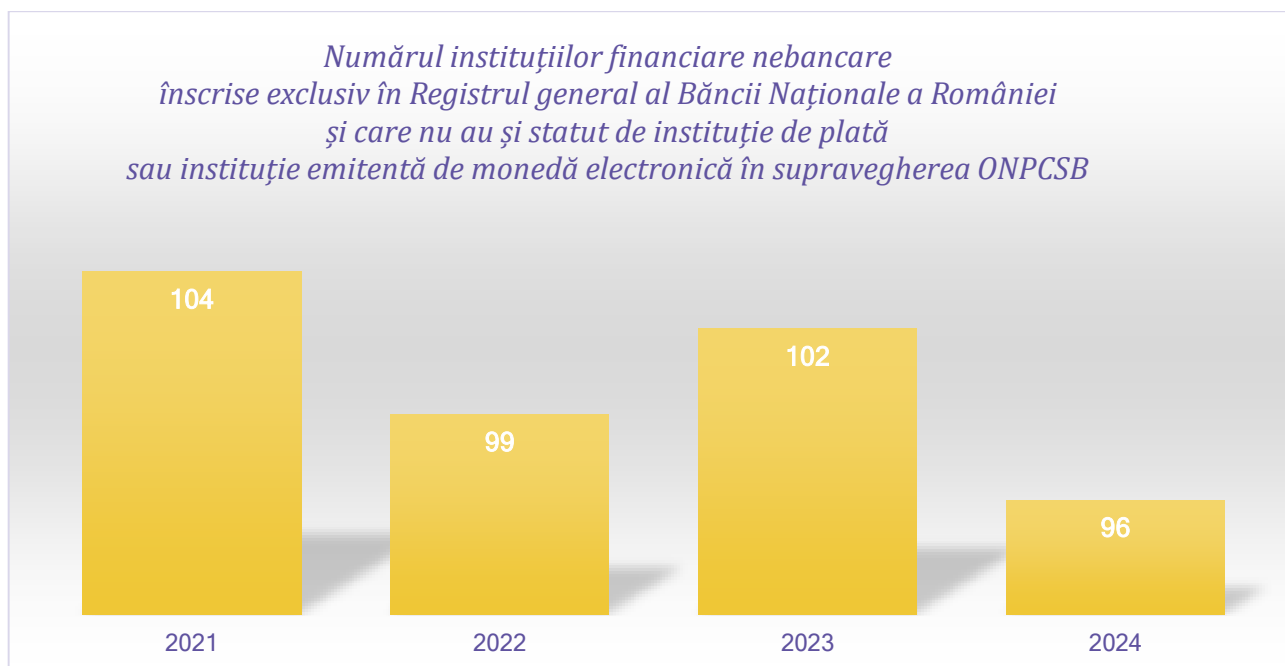
Banca Națională a României este singura autoritate în măsură să decidă dacă activitatea desfășurată de o entitate este de natura activității de creditare cu titlu profesional și intră sub incidența Legii nr. 93/2009. La încadrarea activităților de creditare în categoria celor desfășurate cu titlu profesional, Banca Națională a României va avea în vedere aspecte precum: desfășurarea acestora ca activități economice de sine stătătoare, orientate spre obținerea de venituri cu caracter regulat; existența unor structuri interne specializate în domeniul creditării care gestionează și analizează aceste activități în mod distinct, pe baza unor reguli prestabilite și cu luarea în considerare a activităților de creditare la proiectarea bugetului societății, ori la efectuarea de previziuni referitoare la activitatea de ansamblu a societății. Nu în ultimul rând, conducătorii instituțiilor IFN* trebuie să aibă reputație și experiență adecvate pentru exercitarea responsabilităților încredințate, conform criteriilor stabilite de Banca Națională a României.

Conform Legii nr. 93/2009, înființarea instituțiilor financiare nebancare ce fac obiectul înscrierii în Registrul general se notifică Băncii Naționale a României, în termen de 30 de zile de la data înmatriculării în Registrul comerțului. IFN*-urile sunt înscrise în Registrul general dacă, în urma notificării efectuate, fac dovada respectării cerințelor legale aplicabile. BNR transmite instituțiilor financiare nebancare documentul ce atestă înscrierea în Registrul general, în termen de 30 de zile de la data la care documentația depusă este completă și

corespunzătoare. Activitatea de creditare poate fi efectuată numai după înscrierea instituției în Registrul general.

În conformitate cu prevederile art. 43 din Legea nr. 93/2009, BNR realizează monitorizarea activității instituțiilor financiare nebancare înscrise în Registrul general, în principal pe baza informațiilor furnizate de aceste entități, prin raportările transmise.

Conform evidențelor BNR aferente perioadei 2021 - 2024, numărul IFN*-urilor este nesemnificativ variabil:

Sursa: BNR- Registrul General

Conform indicatorilor statistici disponibili la nivelul Institutului Național de Statistică, întregul sector al instituțiilor financiare nebancare la nivel național are o contribuție medie de aproximativ 2,2% la formarea PIB-ului aferent anilor 2021, 2022 și 2023. Astfel, având în vedere că sectorul IFN* reprezintă doar o parte din IFN la nivel național apreciem faptul că, din perspectiva fenomenului de SB/FT, sectorul are un impact scăzut la nivelul economiei întregii țări.

Riscurile identificate în contextul global

Riscurile identificate în contextul global pentru IFN* în domeniul SB/FT includ o serie de factori care pot afecta securitatea financiară, integritatea pieței și respectarea reglementărilor internaționale. În contextul global, riscurile de SB/FT sunt o preocupare majoră pentru IFN*, deoarece acestea sunt adesea vizate de activități ilegale din cauza

reglementărilor mai puțin stricte comparativ cu băncile, precum și a complexității structurii lor.

În domeniul reglementărilor prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, pentru IFN*, organismele globale de reglementare joacă un rol important în stabilirea standardelor și asigurarea conformității.

Grupul de acțiune financiară (FATF) este o organizație interguvernamentală care stabilește standarde internaționale și promovează implementarea măsurilor legale, de reglementare și operaționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a altor amenințări conexe la adresa integrității sistemului financiar internațional. Recomandările sale sunt recunoscute și adoptate pe scară largă de țări din întreaga lume pentru a-și consolida specialiștii în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. FATF recomandă ca instituțiile financiare nebancare să-și alinieze programele de prevenire și combatere a spălării banilor la standardele sale, pentru a menține conformitatea și a atenua riscurile asociate activităților financiare ilicite.

Prin aderarea la standardele FATF, IFN*-urile își pot îmbunătăți nivelul de pregătire al specialiștilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Este important ca IFN*-urile să rămână la curent cu evoluția legislației în domeniul CSB/CFT, precum și cu recomandările oferite de organismele de reglementare globale. Procedând astfel, se pot asigura că procedurile lor interne sunt eficiente, robuste și în conformitate cu standardele internaționale. Un parteneriat puternic între autoritățile de reglementare, cele de supraveghere și IFN*-uri este crucial în lupta continuă împotriva fenomenului spălării banilor și în menținerea integrității sistemului financiar global.

Câteva dintre principalele riscuri identificate în contextul global ar fi:

 Utilizarea instrumentelor financiare mai puțin reglementate – IFN*-urile sunt adesea implicate în activități financiare care pot fi mai puțin reglementate decât băncile, cum ar fi transferurile de fonduri internaționale sau oferirea de împrumuturi fără a verifica suficient proveniența fondurilor. Acest tip de servicii este mai greu de monitorizat de autoritățile de reglementare și poate fi exploatat pentru a ascunde tranzacțiile ilegale.

 Tranzacții transfrontaliere și utilizarea jurisdicțiilor "offshore" - tranzacțiile internaționale pot reprezenta un risc semnificativ, deoarece acestea pot implica jurisdicții cu reglementări slabe sau cu politici mai permissive în ceea ce privește prevenirea și combaterea spălării banilor. IFN*-urile care operează pe piețe internaționale sau care permit transferuri de fonduri între țări cu regimuri de reglementare diferite, pot deveni vulnerabile la riscuri de spălare a banilor.

✚ **Nereguli în procesul de cunoaștere a clientelei** - procedurile de cunoaștere a clientelei sunt esențiale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, dar multe IFN*-uri, mai ales cele care au un volum mare de tranzacții rapide sau online, pot să nu implementeze proceduri KYC corespunzătoare. Acest lucru poate facilita accesul celor care doresc să spele bani, deoarece nu sunt verificați corespunzător.

✚ **Lipsa resurselor pentru formare și implementare a politicilor anti-spălare a banilor** - multe IFN*-uri, mai ales cele de dimensiuni mici sau medii, pot să nu dispună de suficiente resurse financiare sau umane pentru a implementa programe eficiente de prevenire și combatere a spălării banilor. Acestea pot fi mai puțin pregătite în privința formării personalului sau a implementării tehnologiilor necesare pentru monitorizarea activităților suspecte.

✚ **Inovații financiare și criptomonede** - utilizarea criptomonedelor și a altor inovații financiare poate adăuga o dimensiune suplimentară riscurilor de spălare a banilor. Dacă IFN*-urile sunt implicate în tranzacții care includ criptomonede, pot întâmpina dificultăți în identificarea sursei și destinației fondurilor, deoarece aceste tranzacții sunt mai greu de urmărit și, în unele cazuri, pot fi realizate în jurisdicții cu reglementări mai relaxate.

✚ **Manipularea tranzacțiilor prin structuri complexe** - IFN*-urile pot fi victime ale unor structuri financiare complexe care sunt utilizate pentru a spăla bani. Aceste structuri pot implica tranzacții multiple între diferite entități, inclusiv companii de tip shell, conturi bancare fictive sau tranzacții neobișnuite, care ascund adevărata sursă a fondurilor.

În concluzie, considerăm că riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului în sectorul IFN* sunt semnificative și pot varia în funcție de tipul de serviciu oferit, jurisdicția în care operează clientul, dimensiunea și resursele disponibile. Este esențial ca IFN*-urile să adopte politici și proceduri riguroase de prevenire și combatere a spălării banilor, să investească în formarea personalului și să colaboreze cu autoritățile de reglementare pentru a identifica și preveni astfel de activități ilegale.

Riscurile identificate la nivel național

Identificarea și analiza riscurilor din sectorul IFN*, joacă un rol important în cadrul evaluării sectoriale. Această analiză se bazează pe răspunsurile furnizate de IFN*-uri prin intermediul chestionarelor, axându-se pe patru categorii esențiale de riscuri, după cum urmează:

✚ RISCUL PRIVIND CLIENȚII - vizează identificarea și evaluarea tipologiilor de clienți, jurisdicțiile de proveniență și structurile juridice complexe care pot prezenta un risc ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

✚ RISCUL PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE - se referă la riscurile asociate tipurilor de servicii și produse oferite de IFN*-uri, cum ar fi: credite și împrumuturi rapide, leasing, credite pentru consumatori etc, care pot fi utilizate pentru a ascunde originea ilicită a fondurilor.

✚ RISCUL DE CONFORMITATE - include măsurile și procedurile implementate de IFN*-uri, pentru a se conforma reglementărilor naționale și internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

✚ RISCUL PRIVIND TRANZACȚIILE - această categorie analizează riscurile asociate tranzacțiilor financiare efectuate prin intermediul IFN*-urilor, ținând cont de faptul că sunt tranzacționate sume semnificative de bani, iar raportarea tranzacțiilor suspecte este la un nivel scăzut.

Domeniile de risc menționate sunt considerate critice pentru identificarea vulnerabilităților sectorului, având în vedere că acestea afectează aspecte fundamentale ale activităților IFN*-urilor, de la tipologia și profilul clienților, până la respectarea reglementărilor legale și monitorizarea tranzacțiilor. În continuare, vom explora fiecare dintre aceste riscuri în detaliu, pe baza datelor colectate prin chestionare, oferind o imagine cuprinzătoare asupra expunerii sectorului la potențialele amenințări în ceea ce privește spălarea banilor și finanțarea terorismului.

RISCUL PRIVIND CLIENȚII

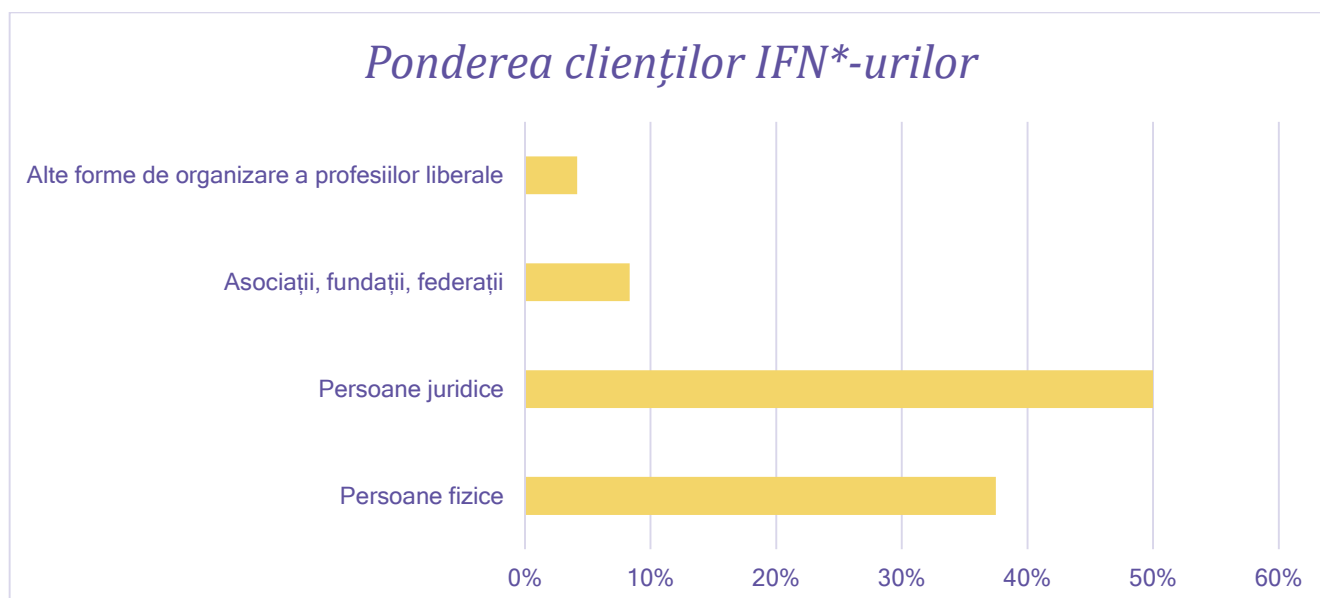
În contextul reglementărilor naționale și internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor, IFN*-urile sunt expuse unui risc semnificativ din partea clienților care pot fi implicați în activități ilicite. Riscul de client reprezintă o amenințare directă la stabilitatea și integritatea financiară a acestor instituții, având în vedere faptul că ele pot deveni, fără intenție, vehicule pentru spălarea banilor sau finanțarea terorismului. Analiza riscurilor asociate clienților, realizată pe baza răspunsurilor din chestionarele furnizate de IFN*-uri, a oferit date semnificative despre tipologia clienților, jurisdicțiile de proveniență și activitățile economice ale acestora. În cele ce urmează, sunt prezentate datele și riscurile relevante.

Toate IFN*-urile care au completat chestionarul au menționat că își desfășoară activitățile în principal în România. Cu toate acestea, au fost identificate IFN*-uri care realizează tranzacții transfrontaliere cu clienți din alte jurisdicții, caz în care este importantă o

monitorizare atentă. Anumite jurisdicții pot fi mai expuse riscurilor legate de activități ilicite, din cauza reglementărilor mai permissive sau a unui control financiar mai redus. De menționat faptul că aproximativ 50% din IFN*-urile care au completat chestionarul, fac parte dintr-un grup financiar, ceea ce înseamnă că pun în aplicare politici, proceduri și instruiri la nivel de grup, inclusiv politici de protecție a datelor și politici și proceduri privind schimbul de informații în cadrul grupului, în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și a finanțării terorismului, pe care le aplică și la nivelul sucursalelor, agenților, distribuitorilor și al filialelor deținute în proporție majoritară, din statele membre și din țările terțe. Majoritatea societăților care fac parte dintr-un grup sunt înregistrate preponderent în țări din Uniunea Europeană, fiind încadrate la un grad de risc redus din punct de vedere geografic, conform Legii nr.129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Proporția clienților din România este semnificativă, reprezentând majoritatea pentru toate entitățile (peste 99%). Totodată, din chestionare a reieșit că există, într-o proporție nesemnificativă, clienți din Uniunea Europeană și din jurisdicții non-UE, preponderent din Republica Moldova. Aceasta indică un risc moderat datorat tranzacțiilor internaționale.

Conform chestionarelor completate, clienții IFN*-urilor sunt atât persoane juridice cât și fizice, structurate astfel:

Ținând cont de faptul că IFN*-urile au indicat că pentru perioada 2021 - 2024, clienții persoane fizice, față de clienții persoane juridice au o pondere medie de 32%, raportat la volumul creditelor acordate din volumul total acordat de IFN*-uri, acest lucru indică un risc ridicat de tranzacții de valoare mică și frecventă, care sunt adesea utilizate pentru a fragmenta transferurile și a evita raportarea, mai ales în contextul unei monitorizări insuficiente. Clienții

persoane juridice, care au pondere medie majoritară de 68%, prezintă un risc mediu în evaluarea sursei fondurilor și în monitorizarea comportamentului tranzacțional.

Un alt detaliu important în evaluarea riscului pe clienți, este zona geografică din care aceștia provin. Conform răspunsurilor din chestionarele completate de către IFN*-uri, 99% dintre clienți sunt din România, ceea ce indică un risc scăzut.

Un alt risc notabil îl reprezintă clienții Persoane Expuse Public (PEP). Deși ponderea PEP în rândul clienților IFN*-urilor este relativ scăzută (sub 1%), aceștia prezintă un risc ridicat de SB/FT din cauza potențialelor legături cu acte de corupție. IFN*-urile au implementat măsuri suplimentare pentru verificarea și monitorizarea acestor clienți, conform legislației, însă numărul redus de clienți PEP nu elimină riscul asociat.

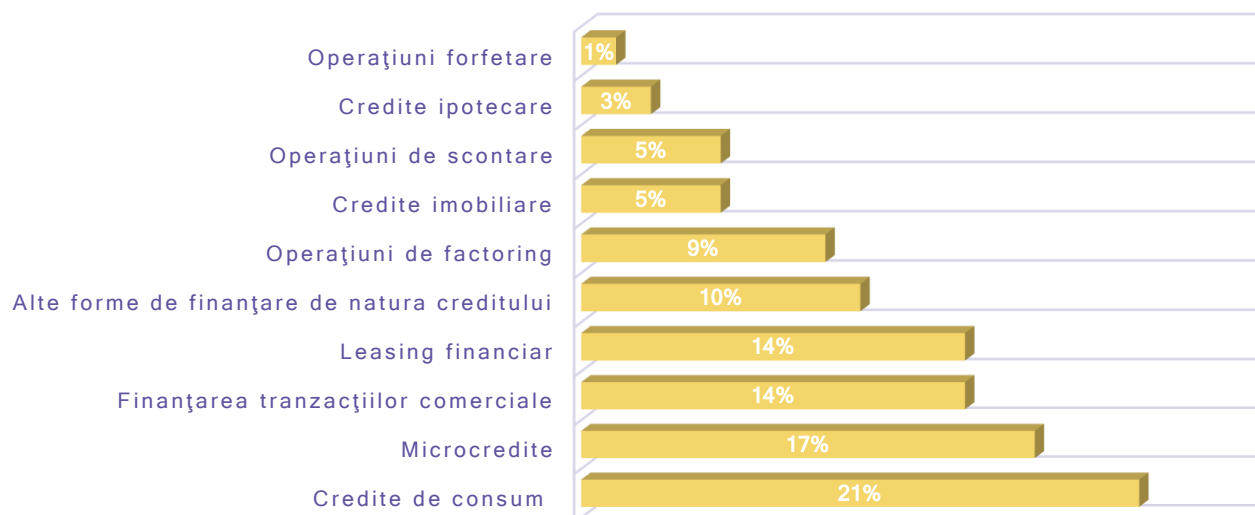
Un risc suplimentar este dat de utilizarea structurilor juridice complexe, care a fost indentificată la un procent mic de clienți ai IFN*-urilor (între 2-3%). Aceste structuri sunt utilizate adesea pentru a ascunde beneficiarii reali ai tranzacțiilor și pot fi un semnal de alarmă în ceea ce privește activitățile de spălare a banilor. În cazurile în care IFN*-urile au identificat companii paravan, acestea au aplicat măsuri suplimentare de due diligence și au investigat în profunzime structura de proprietate a entităților respective, reducând astfel riscurile asociate activităților financiare ilicite.

Concluzie: răspunsurile IFN*-urilor la întrebările privind clienții subliniază faptul că riscurile asociate clienților (cei din jurisdicții cu risc ridicat, clienții PEP, clienții cu structuri complexe) sunt la un nivel mediu, datorită ponderii mici din totalul activității. Însă riscul de clienți reprezintă o provocare constantă pentru IFN*-uri în ceea ce privește prevenirea și combaterea spălării banilor. Implementarea unui sistem eficient de evaluare a riscurilor, bazat pe cunoașterea aprofundată a clienților și monitorizarea atentă a activităților financiare ale acestora, este esențială pentru protejarea integrității instituțiilor și respectarea cerințelor legale. Conștientizarea acestui risc și luarea de măsuri proactive vor contribui la crearea unui mediu financiar mai sigur și mai transparent.

RISCUL PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE

Conform datelor colectate de la IFN*-uri, majoritatea acestora oferă credite de consum, microcredite, finanțarea tranzacțiilor comerciale și leasingul financiar, conform graficului prezentat mai jos.

*Tipuri de activități de creditare desfășurate de IFN**

IFN*-urile se confruntă cu riscuri semnificative în ceea ce privește spălarea banilor, având în vedere natura diversificată a serviciilor oferite și complexitatea tranzacțiilor financiare. Într-un context global în care reglementările cu privire la combaterea spălării banilor și finanțării terorismului sunt tot mai stricte, IFN*-urile trebuie să implementeze măsuri adecvate pentru a preveni implicarea în activități ilegale, pentru a-și proteja reputația și a asigura conformitatea cu legislația în vigoare.

IFN*-urile care oferă produse financiare mai complexe, precum credite rapide și microcredite, pot atrage un număr mai mare de clienți care utilizează aceste servicii pentru a spăla bani. De asemenea, produsele mai greu de monitorizat pot crea oportunități pentru activități financiare ilicite. Implicarea unui IFN* în scandaluri de spălare a banilor poate duce la pierderea încrederii clienților și a partenerilor de afaceri, precum și la afectarea negativă a valorii pe termen lung a societății. Reputația IFN*-urilor este esențială pentru menținerea relațiilor financiare și pentru atragerea de noi clienți.

Riscul de spălare a banilor prin creditele de consum, produsul financiar cu cea mai frecventă pondere de accesare (21%), poate avea un impact negativ asupra stabilității sistemului financiar, iar măsurile de prevenire și control sunt esențiale pentru protejarea economiilor legitime și menținerea încrederii publicului în instituțiile financiare. În esență, spălarea banilor prin intermediul creditelor de consum implică utilizarea acestora pentru a disimula sursa ilegală a fondurilor, transformând banii obținuți din activități infracționale în fonduri care par a fi legitime.

Spălarea banilor prin intermediul microcreditelor (produsul financiar cu ponderea de accesare de 17%), reprezintă un risc semnificativ în sistemele financiare, în special în cadrul economiilor emergente sau al instituțiilor care operează în zone cu reglementări financiare slabe. Microcreditele, prin natura lor, sunt destinate persoanelor sau micilor afaceri care nu au acces la finanțare tradițională, iar acest lucru le face vulnerabile la manipulări financiare, inclusiv spălarea banilor.

În contextul finanțării tranzacțiilor comerciale (produsul financiar cu ponderea de accesare de 14%), riscul de spălare a banilor este o problemă de conformitate și securitate financiară, tranzacțiile comerciale, prin natura lor, putând oferi o oportunitate pentru ascunderea provenienței ilicite a fondurilor, ca parte a procesului de spălare a banilor. Riscurile sunt amplificate prin complexitatea și diversitatea tranzacțiilor, care includ importul/exportul de bunuri și servicii, transferuri financiare internaționale și utilizarea structurilor de companii offshore.

Spălarea banilor reprezintă un risc semnificativ în cadrul oricărei activități financiare, iar leasingul financiar nu face excepție. Astfel, leasingul financiar (produsul financiar cu ponderea de accesare de 14%) poate fi un instrument susceptibil de a fi utilizat pentru a disimula sursa ilegală a fondurilor. În mod particular, prin intermediul unor contracte de leasing, clienți cu intenții frauduloase ar putea ascunde proveniența ilicită a banilor sau ar putea crea o aparență de legitimitate pentru fonduri care în realitate sunt obținute din activități ilegale.

Concluzie: răspunsurile IFN*-urilor la întrebările privind produsele și serviciile oferite subliniază faptul că riscurile asociate acestora sunt la un nivel mediu, datorită implementării unor proceduri de verificare a clienților și de monitorizare a fluxurilor financiare. Riscul de spălare a banilor este unul mediu în sector, iar protecția împotriva acestuia necesită un angajament continuu față de măsurile de prevenire și combatere a SB/FT. O abordare proactivă, bazată pe tehnologii avansate și o politică internă riguroasă, este esențială pentru minimizarea acestui risc și menținerea unui mediu de afaceri sigur și responsabil.

RIScul DE CONFORMITATE

Riscul de conformitate în domeniul spălării banilor în cadrul IFN*-urilor se referă la pericolul ca aceste instituții să nu respecte legislația și reglementările naționale și internaționale care vizează prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. IFN*-urile, care sunt entități financiare ce oferă o gamă variată de servicii financiare, pot fi expuse riscurilor de conformitate din cauza naturii activităților lor, a complexității tranzacțiilor

și a relațiilor cu clienții care pot include persoane fizice și juridice din diverse sectoare și regiuni.

În acest context, respectarea reglementărilor și aplicarea măsurilor adecvate pentru cunoașterea clientelei, monitorizarea tranzacțiilor și raportarea tranzacțiilor suspecte sunt factori importanți în gestionarea riscului de conformitate. Analiza datelor obținute din chestionarele completate de IFN*-uri, oferă o imagine detaliată asupra gradului de conformitate și a practicilor implementate de aceste entități.

În ceea ce privește procedurile de identificare a clientelei, toate IFN*-urile analizate au implementat astfel de măsuri, însă metodele aplicate variază puțin. Majoritatea entităților folosesc verificarea în persoană, în timp ce verificarea online sau prin platforme digitale este folosită doar de o parte din IFN*-uri. Un aspect notabil este faptul că aproximativ 65% dintre IFN*-uri utilizează verificări suplimentare pentru clienții PEP, iar 34% aplică verificări suplimentare pentru clienții din jurisdicții cu risc ridicat. Un alt aspect esențial este faptul că aproximativ 60% dintre IFN*-urile analizate verifică sursa fondurilor în vederea eliminării factorilor de suspiciuni. Această abordare oferă o eficiență sporită și o precizie în identificarea potențialelor riscuri și în asigurarea conformității cu cerințele legale.

De menționat este și faptul că în perioada evaluată (2021 - 2024), IFN*-urile analizate conform eșantionului selectat, nu au raportat către ONPCSB tranzacții cu numerar deoarece, la nivelul activității IFN*-urilor nu s-au înregistrat tranzacții cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, inclusiv operațiunile care au o legătură între ele. În ceea ce privește raportarea tranzacțiilor suspecte, din chestionarele primite a reieșit că IFN*-urile au transmis către ONPCSB, în perioada evaluată, un număr redus de rapoarte de tranzacții suspecte, dar care în urma analizei efectuate, s-au concretizat în dosare penale. Pentru identificarea tranzacțiilor suspecte, majoritatea IFN*-urilor analizate folosesc procedura de verificare manuală. Pentru identificarea acestora, entitățile au stabilit ca principali indicatori de suspiciune: comportamente legate de acordarea de credite, nereguli în documentele financiare, comportamente neobișnuite ale clienților și tranzacții financiare neobișnuite.

Numărul scăzut de rapoarte de tranzacții suspecte transmise către ONPCSB, sugerează fie că tranzacțiile suspecte sunt rar întâlnite în cadrul acestor entități, fie că există o posibilă sub-raportare cauzată de dificultăți în identificarea și evaluarea riscurilor.

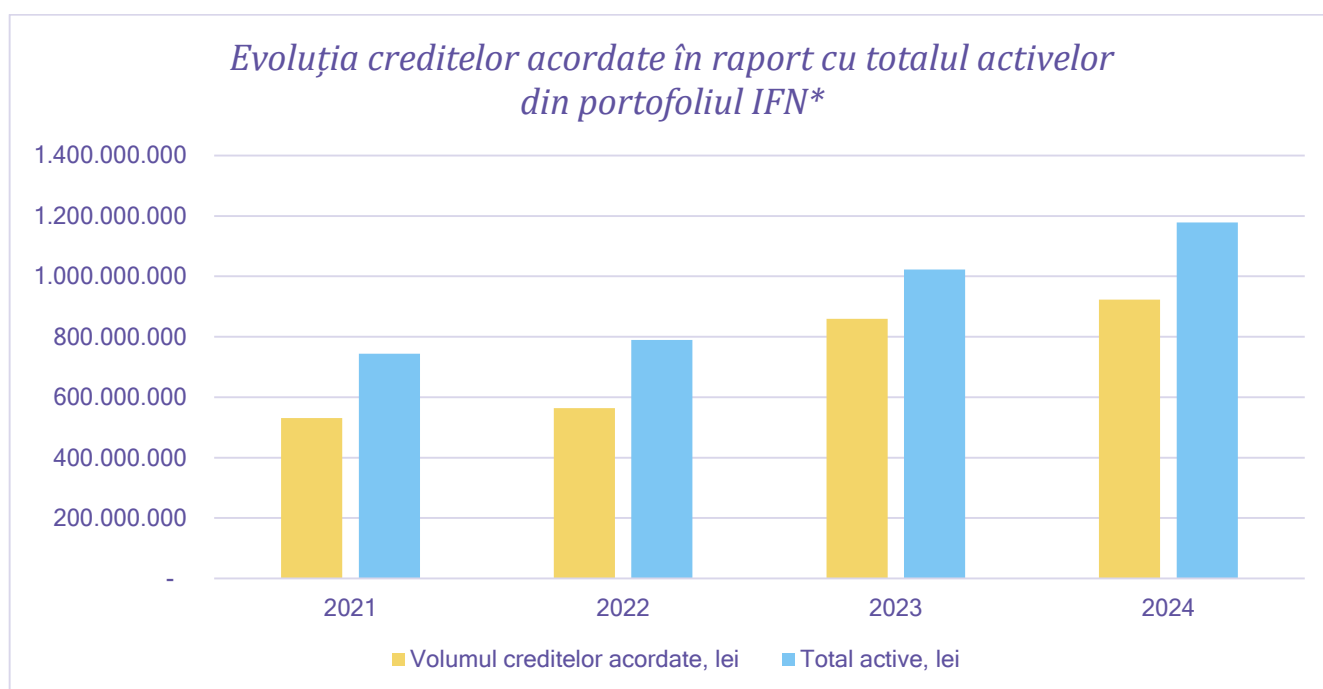
Concluzie: riscul de conformitate în acest sector din România este un element de importanță majoră, dat fiind că neconformitatea poate atrage sancțiuni semnificative sau poate expune entitățile la riscuri legale și reputaționale. Pentru a reduce riscul de conformitate în

domeniul SB/FT, IFN*-urile trebuie să investească în formarea angajaților, în dezvoltarea unor sisteme informatice performante pentru detectarea tranzacțiilor suspecte și să colaboreze cu autoritățile de reglementare și supraveghere pentru a asigura respectarea reglementărilor în vigoare.

RIScul PRIVIND TRANZACȚIILE

Riscul privind tranzacțiile în domeniul SB/FT din cadrul IFN*-urilor reprezintă o problemă semnificativă, având în vedere că aceste instituții pot deveni un canal prin care fondurile provenite din activități ilegale pot fi integrate în economia legală. Infractorii, cu scopul de a ascunde originea ilicită a unor fonduri, pentru a le da o aparență de legalitate, ar putea încerca utilizarea serviciilor oferite de IFN-uri, acestea devenind vulnerabile din cauza specificului lor de activitate, care include împrumuturi, plasamente financiare și tranzacții de mică amploare care pot fi mai greu de monitorizat.

În vederea evaluării riscului privind tranzacțiile, s-au luat în considerare informațiile transmise conform chestionarelor completate de către IFN*-uri. În anul 2023, conform datelor primite de la Centrul Național de Informații Fiscale, cifra de afaceri realizată de IFN*-urile analizate, în valoare de 250.613.146 lei, constituie 87% din cifra de afaceri totală realizată de sectorul IFN*, în valoare de 289.106.692 lei. Aceasta relevă faptul că analiza efectuată în cadrul prezentei evaluări sectoriale s-a bazat pe un eșantion semnificativ.

Așa cum se poate observa din graficul prezentat mai sus, acest sector este într-o evoluție continuă din punct de vedere economic și indică o creștere anuală, astfel încât, în perioada analizată, atât totalul activelor deținute cât și volumul creditelor acordate s-au dublat. Acest

fapt indică o creștere constantă semnificativă a numărului de tranzacții și a volumului financiar, drept urmare riscul privind tranzacțiile din perspectiva spălării banilor și a finanțării terorismului este unul mediu, raportat la ponderea acestui sector, de până în 2% în formarea PIB-ului României, conform datelor primite de la Centrul Național de Informații Fiscale.

Toate IFN*-urile analizate au raportat că dețin și utilizează conturi bancare deschise în România, subliniind astfel integrarea acestor entități în sistemul bancar național.

Provocările specifice pentru IFN*-uri în vederea diminuării riscului privind tranzacțiile ar putea fi:

- ✚ Accesul la date și resurse: IFN*-urile, spre deosebire de bănci, nu dispun întotdeauna de resurse financiare și tehnologice suficiente pentru a implementa sisteme de monitorizare complexe și pentru a derula verificări aprofundate;

- ✚ Parteneriate cu alte instituții financiare: colaborarea cu alte instituții financiare, inclusiv bănci sau instituții de microfinanțare, poate crește riscul de spălare a banilor dacă aceste parteneriate nu sunt suficient reglementate.

Concluzie: având în vedere creșterea continuă a tranzacțiilor financiare din acest sector, precum și a numărului de clienți, tipologia tranzacțiilor realizate, profilul clienților și produsele financiare oferite, apreciem că riscurile de spălare a banilor privind tranzacțiile IFN*-urilor sunt la un nivel mediu. Implementarea unor măsuri eficiente de prevenire și control este esențială pentru a minimiza expunerea la riscuri, iar respectarea reglementărilor și standardelor naționale și internaționale în domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului este obligatorie. În plus, IFN*-urile trebuie să rămână vigilențe și să-și îmbunătățească continuu procesele interne, având în vedere evoluțiile tehnologice și schimbările legislative.

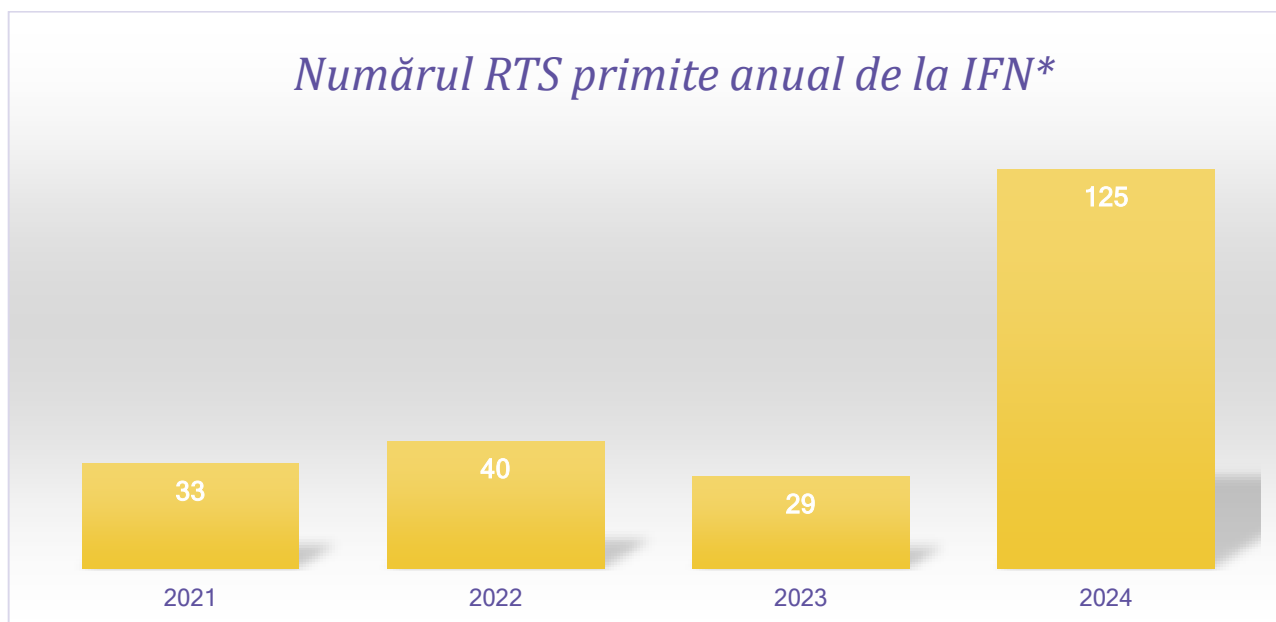
Criminalitate și tendințe emergente în sectorul instituțiilor financiare nebankare înscrise exclusiv în registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică

În cadrul evaluării riscurilor de SB/FT asociate sectorului IFN*, au fost colectate date și informații reprezentând contribuții relevante de la organele de aplicare a legii și de la alte autorități competente în domeniu. Aceste contribuții au oferit o perspectivă cuprinzătoare asupra tipologiilor asociate sectorului IFN*-urilor și riscurile identificate, evidențiind vulnerabilitățile pe care infractorii le pot exploata la nivel național. În România a fost identificat

un număr redus de cazuri în care s-a săvârșit o infracțiune de spălare a banilor care au avut la bază infracțiuni predicat asociate sectorului IFN*.

Datele și informațiile colectate de la organele de aplicare a legii indică faptul că luarea de mită, cumpărarea de influență, evaziunea fiscală, corupția, camăta, înșelăciunea sunt cele mai frecvent întâlnite activități ilicite asociate sectorului IFN*.

Având în vedere datele și informațiile din bazele de date ale Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, se evidențiază o majorare a numărului de rapoarte de tranzacții suspecte în perioada anului 2024, fapt care indică aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei la un nivel mai ridicat, instruirea angajaților în domeniul combaterii spălării banilor, utilizarea unor sisteme informatice performante pentru detectarea tranzacțiilor suspecte și colaborarea cu autoritățile de reglementare și supraveghere pentru a asigura respectarea prevederilor legale.

De menționat este și faptul că din datele și informațiile colectate de la organele de aplicare a legii nu au fost identificate cauze care au ca obiect infracțiuni de SB/FT, asociate cu fonduri ilicite provenite din darea de mită funcționarilor publici străini în cadrul operațiunilor internaționale. La nivelul organelor de aplicare a legii nu sunt centralizate informații cu privire la evoluția infracționalității în sectorul IFN*-urilor.

În concluzie, prevenirea și combaterea spălării banilor în sectorul IFN*-urilor este o provocare complexă, având în vedere evoluția tehnologică rapidă și caracteristicile acestui sector. Tendințele emergente, precum utilizarea criptomonedelor și a tehnologiilor digitale, aduc atât oportunități, cât și riscuri semnificative. Este esențial ca reglementările și măsurile de prevenire și combatere a SB/FT să evolueze pentru a răspunde acestor provocări.

Colaborarea internațională și investițiile în tehnologii avansate sunt esențiale în prevenirea spălării banilor și în protejarea integrității sistemului financiar național și internațional.

B. CASELE DE AMANET

Definiția și rolul

Casele de amanet sunt instituții financiare nebancare care acordă împrumuturi rapide, garantate prin depunerea unor obiecte de valoare. Ele reprezintă o opțiune convenabilă pentru persoanele care au nevoie de lichidități pe termen scurt. În România, aceste instituții au un rol esențial în furnizarea unor soluții financiare accesibile pentru diverse nevoi urgente. Potrivit Legii nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancare, casele de amanet pot desfășura activități de creditare prin acordarea de împrumuturi garantate cu bunuri mobile (amanet). Acestea intră în categoria instituțiilor financiare nebancare dacă desfășoară activități de creditare cu titlu profesional, respectând condițiile legale.

Banca Națională a României este autoritatea competentă care stabilește dacă o entitate desfășoară activități de creditare cu titlu profesional.

Casele de amanet desfășoară activități de creditare cu respectarea următoarelor condiții:

- ✚ înscrierea în Registrul de evidență al BNR;
- ✚ organizarea și funcționarea conform Legii nr. 31/1990 privind societățile, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- ✚ limitarea activității de creditare exclusiv la cea prevăzută la art. 14 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 93/2009, respectiv acordarea de credite garantate prin primirea de bunuri în gaj (amanet).

Casa de amanet este o entitate care oferă împrumuturi rapide, garantate prin depunerea temporară a unor bunuri drept garanție. Aceasta poate funcționa independent sau ca parte a unei organizații.

În schimbul împrumutului acordat pentru o perioadă determinată, deținătorul bunului are dreptul să îl răscumpere înainte de scadență, achitând suma împrumutată și dobânda aferentă, stabilită prin contract.

Dacă împrumutul nu este rambursat la termen și nu se solicită o prelungire, bunul gajat devine proprietatea casei de amanet, care îl poate valorifica prin vânzare, fără obligația de a

notifica clientul. Această procedură diferențiază casele de amanet de alte instituții de creditare, care au obligația legală de a informa clientul înainte de valorificarea garanției.

Procesul de amanetare debutează odată cu prezentarea unui obiect de către client într-o casă de amanet. Printre cele mai frecvente bunuri aduse pentru amanetare se numără bijuterii din metale prețioase, echipamente electronice, telefoane, automobile.

Dat fiind faptul că sectorul caselor de amanet presupune utilizarea frecventă a numerarului, acest sector este considerat a fi relativ ușor accesibil pentru infractori, reprezentând o opțiune viabilă și simplă de a ascunde veniturile nelegitime provenite din infracțiuni.

La nivel național numărul caselor de amanet este limitat, iar sumele gajate în tranzacții individuale sunt în general scăzute. Tranzacțiile de la casele de amanet sunt de obicei de valoare mică, ceea ce le face mai puțin atractive pentru grupările de crimă organizată comparativ cu alte produse financiare, dar există totuși riscul ca acestea să fie utilizate indirect pentru spălarea banilor proveniți din activități ilegale. Deși, așa cum am precizat, suma tranzacționată este mică, infractorii pot împărți sumele mari în mai multe tranzacții, reducând astfel riscul de a atrage atenția. Prin urmare, amenințarea de spălare a banilor în legătură cu împrumuturile de mică valoare este considerată medie.

Importanța economică și factorii contextuali

În economia României, casele de amanet joacă un rol semnificativ oferind soluții financiare rapide și accesibile pentru persoanele care se confruntă cu nevoi urgente de lichidități. Aspectele care stau la baza importanței economice se evidențiază prin:

- ✚ **Flux de capital pe termen scurt:** casele de amanet facilitează circulația capitalului pe termen scurt, contribuind la menținerea consumului în perioade dificile din punct de vedere economic;

- ✚ **Accesibilitatea serviciilor financiare:** casele de amanet reprezintă o alternativă la instituțiile bancare, oferind împrumuturi rapide fără proceduri birocratice complexe;

- ✚ **Sprijinirea populației vulnerabile:** aceste instituții oferă acces la credite rapide pentru persoanele cu venituri mici sau fără venituri stabile, contribuind astfel la acoperirea nevoilor de bază;

- ✚ **Reducerea economiei informale:** prin înregistrarea și monitorizarea tranzacțiilor, casele de amanet contribuie la reducerea activităților ilegale și la creșterea gradului de transparență financiară.

La nivel național activitatea caselor de amanet este influențată de mai mulți factori contextuali, care determină atât cererea pentru serviciile oferite, cât și reglementările aplicabile. În perioadele de criză economică sau incertitudine financiară, cererea pentru împrumuturi rapide crește semnificativ.

Unul dintre factorii contextuali este reprezentat de incluziunea financiară, astfel că populația care nu are acces la serviciile bancare se bazează adesea pe casele de amanet ca soluție alternativă.

Un alt factor contextual este reprezentat de reglementările legale, casele de amanet fiind supuse legislației privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, protecția consumatorului și transparența tranzacțiilor, ceea ce contribuie la consolidarea încrederii în acest sector.

Tehnologia și digitalizarea reprezintă un factor contextual important, unele case de amanet începând să implementeze servicii online, facilitând evaluarea bunurilor și gestionarea tranzacțiilor la distanță.

Supravegherea sectorului la nivel național

În anul 2020, la nivel național s-a efectuat supravegherea off-site pentru un număr de 508 case de amanet, din care 8,1% au fost încadrate în categoria de risc ridicat. Ca urmare, în anul 2021 au fost realizate acțiuni de control la 56 de entități raportoare din această categorie. Controalele au urmărit verificarea modului de respectare a legislației principale și secundare în domeniul prevenirii și combaterii SB/FT și punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale, realizarea instruirilor reprezentanților entităților controlate cu privire la modul de aplicare a prevederilor legislației în domeniul prevenirii și combaterii SB/FT, creșterea calității rapoartelor de tranzacții suspecte, creșterea numărului/calității rapoartelor de tranzacții cu numerar, crearea unei culturi a conformității și creșterea gradului de conștientizare a entităților raportoare cu privire la importanța respectării prevederilor legale în domeniu, precum și a modului de aplicare a sancțiunilor internaționale. În urma celor 56 de controale s-au aplicat 9 amenzi în valoare de 110.000 lei și 10 avertismente pentru nerespectarea obligațiilor impuse de Legea nr. 129/2019 și H.G. nr. 603/2011.

În cadrul acțiunilor de verificare și control desfășurate în anul 2021 de către ONPCSB în sectorul caselor de amanet, au fost identificate nerespectări ale prevederilor legale din domeniu, respectiv neconformități cu privire la politicile, normele și procedurile interne de combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului; aplicarea de măsuri pentru cunoașterea clientelei/beneficiarilor reali; raportarea tranzacțiilor cu sume în numerar în lei

sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, inclusiv operațiunile care au o legătură între ele, precum și punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale.

Evaluarea sectorială a riscurilor în materie de SB/FT pentru domeniul caselor de amanet a avut în vedere și informațiile colectate de la un eșantion reprezentativ de entități care au transmis chestionarele completate.

Deși casele de amanet nu prezintă un risc la fel de ridicat ca instituțiile de credit, rămân totuși vulnerabile la utilizarea abuzivă, pentru spălarea banilor, mai ales din cauza multiplelor tranzacții în numerar și a dificultății de monitorizare a provenienței bunurilor amanetate. Din acest motiv, supravegherea trebuie să continue și să se adapteze pe măsură ce sectorul crește și pot apărea noi amenințări și vulnerabilități în funcție de activitatea desfășurată.

Dimensiunea sectorului caselor de amanet în România

Casele de amanet sunt supuse dispozițiilor Legii nr. 31/1990, în ceea ce privește înființarea acestora, însă pentru a putea desfășura activitatea de creditare, acestea trebuie să îndeplinească condiții specifice, reglementate de legislația națională, respectiv:

- ✚ activitatea de creditare de tip amanet (CAEN 6492 – Alte activități de creditare) trebuie să fie principalul obiect de activitate al caselor de amanet. Această condiție rezultă din cuprinsul prevederilor Legii nr. 93/2009, în sensul că activitatea de creditare desfășurată trebuie să se limiteze la cea prevăzută la art. 14 alin. (1) lit. d), respectiv la acordare de credite cu primire de bunuri în gaj;

- ✚ notificarea Băncii Naționale a României, în termen de 30 zile de la înregistrarea casei de amanet la Registrul comerțului, pentru a fi înregistrată în Registrul de evidență.

Conform evidențelor BNR, în perioada 2021 - 2024, numărul caselor de amanet a fost în creștere, astfel:

Perioada	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
Număr case de amanet	3407	3486	3592	3686

Sursa: BNR- Registrul de Evidență

Tendința globală de dezvoltare a sectorului caselor de amanet este într-o continuă dinamică. Activitatea caselor de amanet evoluează constant, influențată de factori economici, tehnologici și reglementări legale mai stricte. Astfel principalele elemente care definesc această tendință de dezvoltare sunt:

✚ În perioade de incertitudine economică (criză economică, recesiune sau inflație ridicată), oamenii apelează mai des accesarea unui împrumut cu oferirea de garanții, respectiv amanetarea prin case de amanet;

✚ Creșterea prețurilor la aur și alte metale prețioase face ca amanetul de bijuterii să fie o opțiune atractivă;

✚ Digitalizarea și automatizarea permit caselor de amanet să evalueze bunurile și să acorde împrumuturi fără a fi nevoie de prezență fizică. Noutatea în acest sector este reprezentată de utilizarea inteligenței artificiale pentru estimarea valorii bunurilor și detectarea fraudelor.

Sectorul caselor de amanet se adaptează rapid la noile realități economice și tehnologice. Digitalizarea, reglementările mai stricte și diversificarea serviciilor sunt factori esențiali care vor modela viitorul acestui domeniu, din acest motiv fiind important ca evaluarea și gestionarea riscurilor să nu se rezume doar la situația actuală a sectorului, ci și la tendințele globale și de creștere potențială a pieței.

Riscurile identificate în contextul global

Sectorul caselor de amanet este vulnerabil la riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului având ca motiv principal natura tranzacțiilor efectuate, astfel existența plăților în numerar, evaluarea subiectivă a bunurilor și lipsa trasabilității fondurilor clienților, reprezentând o parte dintre vulnerabilitățile acestui sector.

Un risc major este reprezentat de tranzacțiile în numerar de valori mari. Specificul caselor de amanet este acela de a opera preponderent cu numerar, ceea ce face dificilă trasabilitatea fondurilor.

Un alt risc întâlnit în acest sector constă în posibila utilizare a caselor de amanet pentru "albirea" banilor murdari. Persoane sau grupări infracționale pot amaneta obiecte de proveniență ilicită pentru a obține bani legitimi. În astfel de situații infractorii pot folosi persoane interpușe pentru a efectua tranzacții în locul lor.

Riscul privind depuneri și retrageri succesive (Smurfing⁷) - clienții pot efectua tranzacții multiple, fracționate cu scopul de a evita identificarea și raportarea tranzacțiilor suspecte, precum și a celor cu sume în numerar.

⁷ <https://www.unit21.ai/fraud-aml-dictionary/smurfing-money-laundering>

La nivel global s-a identificat și riscul privind prezentarea documentelor false - infractorii utilizează acte de identitate false pentru a evita depistarea de către autorități. Clienții pot folosi documente incomplete sau eronate pentru a împiedica verificarea KYC.

Riscurile identificate la nivel național

Identificarea și analiza riscurilor din sectorul caselor de amanet reprezintă un pilon important în realizarea evaluării sectoriale, această analiză bazându-se pe răspunsurile primite la chestionarele completate de către casele de amanet.

În cadrul evaluării riscurilor din sectorul caselor de amanet au fost analizate patru categorii esențiale de riscuri, astfel:

✚ RISCUL PRIVIND CLIENȚII: această secțiune vizează identificarea și evaluarea tipologiilor de clienți, jurisdicții de proveniență și structuri juridice complexe care pot prezenta un risc ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului;

✚ RISCUL PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE: această secțiune vizează riscurile privind provenința bunurilor amanetate, convertirea bunurilor obținute ilegal în numerar;

✚ RISCUL DE CONFORMITATE: această secțiune include gradul de conformare al caselor de amanet la reglementările naționale și internaționale privind prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului;

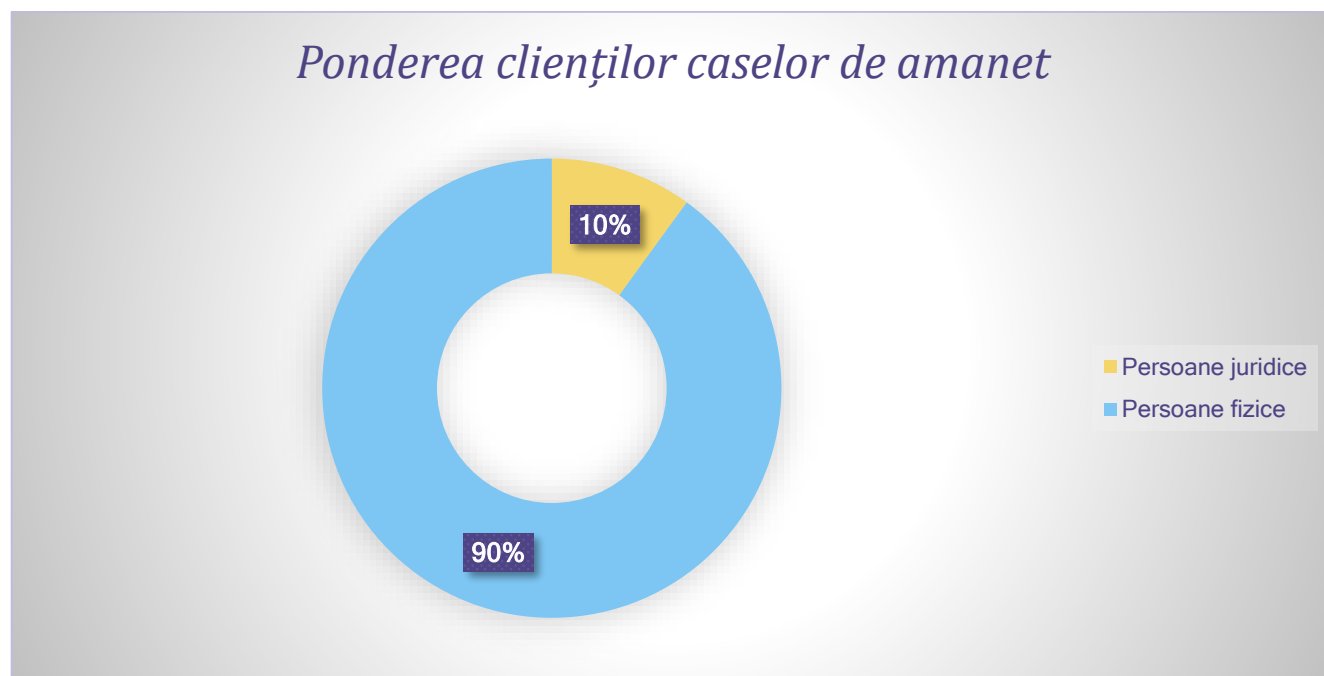
✚ RISCUL PRIVIND TRANZACȚIILE: în această secțiune regăsim riscurile asociate tranzacțiilor efectuate prin intermediul caselor de amanet, utilizarea numerarului fiind preponderentă.

Casele de amanet sunt considerate entități expuse riscului de spălare a banilor și finanțare a terorismului din cauza naturii activității lor, care implică tranzacții frecvente în numerar și bunuri de valoare, existenței dificultăților în ceea ce privește identificarea beneficiarului real, precum și determinarea originii fondurilor/bunurilor implicate în tranzacții.

RISCUL PRIVIND CLIENȚII

Evaluarea riscului asociat clienților din cadrul sectorului este un proces esențial pentru casele de amanet în prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Această analiză se bazează pe identificarea profilului, comportamentului și tipologiei clienților, tipologia tranzacțiilor, jurisdicțiile de proveniență, pentru a determina nivelul de risc și măsurile de precauție necesare.

Casele de amanet deserve o varietate largă de clienți, persoane fizice și juridice, fiecare categorie având caracteristici și motivații distincte. În urma analizei răspunsurilor date în chestionare, proporția clienților persoane fizice este de aproximativ 90%.

La nivelul clienților **persoane fizice** întâlnim profilul clienților ocazionali și profilul clienților recurenți.

Clienții ocazionali sunt acele persoane care apelează în situații izolate la serviciile caselor de amanet, în special pentru a rezolva situații de urgență financiară. Frecvența tranzacțiilor nu este regulată și în general nu dezvoltă o relație pe termen lung cu casa de amanet. Acești clienți sunt persoane care apelează la serviciile casei de amanet în situații de urgență financiară și de obicei amanează bijuterii, electronice sau alte bunuri de valoare pentru a obține numerar rapid.

Clienții recurenți sunt persoane care apelează în mod regulat la serviciile caselor de amanet pentru a acoperi nevoile financiare pe termen scurt. Aceste persoane pot folosi serviciile caselor de amanet ca o formă alternativă de finanțare pe termen scurt, fiind o soluție rapidă pentru obținerea de numerar. Comportamentul clienților recurenți este ciclic: amanetare → răscumpărare → re-amanetare.

Procentul clienților persoane fizice fiind destul de mare (~ 90%), indică un risc ridicat datorat tranzacțiilor în numerar. Prin aplicarea unor măsuri stricte de verificare a identității clienților, monitorizarea tranzacțiilor și raportarea tranzacțiilor suspecte, casele de amanet pot reduce semnificativ riscurile asociate.

Este esențial ca toate tranzacțiile în numerar, în special cele de mari valori, să fie monitorizate cu atenție, iar sursa bunurilor și a fondurilor să fie clar justificată și documentată.

Un alt risc este reprezentat de clienții proveniți din jurisdicții cu risc ridicat. Ponderea clienților proveniți din aceste jurisdicții este scăzută (sub 5% pentru majoritatea entităților – conform răspunsurilor furnizate), însă aceștia pot folosi casele de amanet pentru a transforma bunuri sau fonduri cu proveniență neclară în bani lichizi, folosind tranzacții fragmentate pentru a evita raportările. Fondurile provenite din aceste jurisdicții cu risc ridicat ar putea fi utilizate pentru a finanța organizații sau activități teroriste, acestea profitând de fluxurile de numerar din casele de amanet. De asemenea, tranzacțiile efectuate de clienți din jurisdicții cu risc ridicat pot ascunde intenții de finanțare a terorismului, întrucât casele de amanet oferă un mediu unde bunurile pot fi convertite facil în numerar și reintegrate în circuitul financiar legal. Printre jurisdicțiile cu risc ridicat menționate în chestionare, regăsim Siria, Nepal etc.

O altă categorie de risc este reprezentată de către clienții Persoane Expuse Public. În rândul clienților acestui sector regăsim o pondere foarte scăzută (sub 1%), însă această categorie prezintă un risc ridicat din cauza potențialelor legături cu acte de corupție. Din analiza chestionarelor, casele de amanet aplică măsuri suplimentare de verificare a identității acestor persoane și monitorizează tranzacțiile pentru a preveni implicarea în activități ilegale, încercând să minimizeze riscul asociat.

🚦 **Clienți persoane juridice** - în această categorie găsim entități care amanetează în mod regulat bunuri valoroase, în special metale prețioase sau electronice, pentru a obține lichidități necesare activității comerciale. Drept urmare, amanetarea poate fi o alternativă la creditarea bancară, tot procesul de accesare al creditelor fiind mult mai rapid, fără a exista un scoring bancar sau garanții complexe.

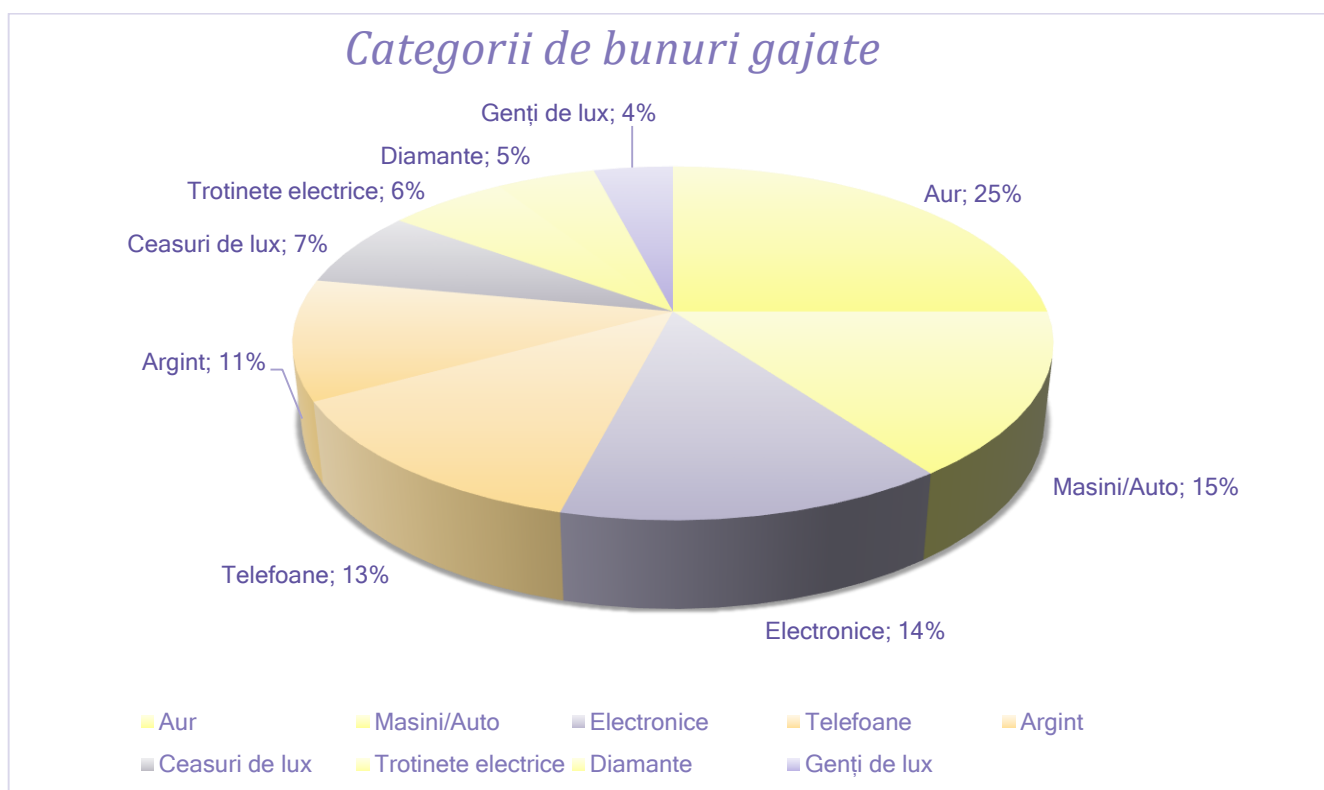
În cazul clienților persoane juridice este necesară identificarea beneficiarilor reali și evaluarea legăturilor acestora cu potențiale activități ilegale. Conform analizei răspunsurilor primite, casele de amanet identifică și verifică identitatea clienților persoane juridice, precum și identificarea persoanelor care dețin în cele din urmă controlul asupra entităților juridice (beneficiarii reali), verifică atent sursa fondurilor și proveniența bunurilor depuse ca garanție.

Riscurile asociate clienților persoane juridice din sectorul caselor de amanet sunt medii și pot afecta atât activitatea, cât și imaginea acestora. Pentru a putea minimiza riscurile privind clienții, casele de amanet trebuie să implementeze măsuri riguroase de due diligence, să monitorizeze continuu tranzacțiile și să raporteze tranzacțiile suspecte, în scopul de a preveni implicarea în activități ilegale.

RISCUL PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE

Analiza riscurilor asociate produselor și serviciilor oferite de casele de amanet reprezintă o componentă esențială în înțelegerea expunerii sectorului la vulnerabilitățile legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului. În urma analizei răspunsurilor primite, s-a observat că entitățile chestionate oferă o gamă diversă de servicii, printre care enumerăm: acordarea de credite cu primirea de bunuri spre păstrare (100% - activitate principală), cumpărarea directă de bunuri, vânzare de bunuri în regim second-hand și servicii de buy-back.

În ceea ce privește categoriile de bunuri gajate, răspunsurile la chestionare au reflectat situația prezentată grafic mai jos:

Riscurile asociate împrumuturilor cu primirea de bunuri spre păstrare sunt semnificative, având în vedere că serviciul implică lichidități rapide și bunuri de valoare. Acest tip de activitate poate fi folosit de persoane sau companii pentru a introduce fonduri sau pentru a disimula originea ilicită a lor, obținând numerar dintr-o sursă aparent legală.

Un risc semnificativ este reprezentat de amanetarea bunurilor achiziționate cu fonduri ilicite. Clienții pot cumpăra bunuri valoroase (bijuterii, ceasuri de lux, electronice scumpe) cu bani obținuți din activități ilegale (ex.: trafic de droguri, evaziune fiscală). Ulterior, acele bunuri sunt amanetate pentru a obține numerar „curat” dintr-o sursă legală, respectiv casa de amanet. Din această perspectivă, casele de amanet trebuie să aplice măsuri mai stricte de cunoaștere a clientelei și de monitorizare a tranzacțiilor pentru a putea preveni utilizarea în astfel de scheme de spălare a banilor.

Un alt risc este reprezentat de proveniența bunurilor amanetate, acestea putând să rezulte din furturi sau alte activități infracționale, iar amanetarea lor este o metodă de a le transforma rapid în bani. Bijuterii sau electronice furate sunt depuse la amanet, iar ulterior casa de amanet se poate confrunta cu anchete sau confiscări. În urma analizei informațiilor oferite de către casele de amanet, s-a constatat că pentru a preveni acest risc sunt aplicate măsuri mai stricte de cunoaștere a clientelei, fiind solicitate documente de proveniență pentru bunurile amanetate.

RISCUL DE CONFORMITATE

Riscul legat de conformitate reprezintă un pilon esențial în activitatea caselor de amanet, având în vedere particularitățile acestui sector, printre care enumerăm existența tranzacțiilor cu numerar, a clienților proveniți din diverse jurisdicții cu risc, precum și tranzacționarea bunurilor de valoare semnificative.

Respectarea reglementărilor și aplicarea măsurilor adecvate pentru cunoașterea clientelei, monitorizarea tranzacțiilor, raportarea tranzacțiilor cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, inclusiv operațiunile care au legătură între ele, raportarea tranzacțiilor suspecte, sunt elemente importante în gestionarea riscului de conformitate.

În ceea ce privește procesul de identificare a clienților, 85% din casele de amanet care au răspuns la chestionarul transmis Oficiului, au implementat măsuri diverse de verificare a identității, cele mai des întâlnite fiind „verificarea în persoană” (la un birou fizic) și „verificarea online” (diverse platforme digitale).

Un sistem bine pus la punct pentru verificarea identității reduce riscurile și oferă siguranță atât pentru clienți, cât și pentru operatorii economici. Realizarea acestor verificări nu reprezintă doar o cerință legală, ci și o practică esențială pentru prevenirea infracționalității, protejarea afacerii și consolidarea încrederii în acest sector.

În urma analizei răspunsurilor, doar o mică parte a caselor de amanet eșantionate au implementate sisteme de monitorizare automate, o posibilă consecință a acestui fapt fiind numărul scăzut de rapoarte de tranzacții suspecte transmise către ONPCSB.

Totodată, din analiza chestionarelor a reieșit faptul că o mică parte din casele de amanet au sesizat autorități precum Poliția Română sau BNR, numărul raportărilor fiind în medie între 1 și 5 cazuri, per entitate, cu o singură excepție - o societate din cadrul unui grup de case de amanet care în perioada 2021 - 2024 a raportat un număr mediu de 400 de sesizări către alte autorități, la nivel național.

Principalii indicatori de suspiciune identificați de către casele de amanet includ bunuri furate, bunuri amanetate răscumparate cu mult timp înainte de data scadentă a creditului, utilizarea de bacnote în valori nominale mari pentru rambursarea împrumuturilor.

Un procent de 18% din casele de amanet chestionate realizează verificări suplimentare privind calitatea de PEP a clienților, precum și verificări privind beneficiarul real al acestora. Un procent semnificativ nu aplică măsuri suplimentare, ceea ce ar putea încadra sectorul caselor de amanet într-un grad de risc mai ridicat. Cu toate acestea, apreciem că riscul poate fi considerat mediu, întrucât procentul clienților PEP al caselor de amanet, rămâne scăzut.

Actualizarea periodică a informațiilor referitoare la clienți este o cerință importantă pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, prin aceasta asigurându-se că datele sunt corecte și că profilul de risc al clientului este revizuit în mod corespunzător. Importanța acestei activități este conștientizată de casele de amanet, astfel încât 73% dintre acestea realizează actualizarea informațiilor legate de clienți în momentul efectuării fiecărei tranzacții.

Respectarea cerințelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor este esențială pentru funcționarea legală și sigură a caselor de amanet. Implementarea unor măsuri stricte de identificare și verificare a clienților, actualizarea periodică a informațiilor acestora și monitorizarea constantă a tranzacțiilor contribuie la reducerea riscurilor asociate activităților ilegale. Prin aplicarea acestor măsuri, casele de amanet nu doar că își asigură conformitatea cu legislația în vigoare, dar, în același timp protejează și integritatea sectorului financiar, prevenind utilizarea acestuia în scopuri frauduloase. În concluzie, aplicarea politicilor și normelor de prevenire a spălării banilor contribuie la protejarea integrității caselor de amanet, menținerea transparenței și consolidarea încrederii autorităților de supraveghere.

RISCUL PRIVIND TRANZACȚIILE

Evaluarea riscului tranzacțiilor în sectorul caselor de amanet este esențială în analiza vulnerabilităților identificate. Acest lucru presupune implementarea unor politici stricte de prevenire a spălării banilor, identificarea și raportarea tranzacțiilor suspecte și cu numerar, precum și menținerea unor evidențe clare ale tranzacțiilor, cu atât mai mult cu cât casele de amanet operează predominant cu tranzacții în numerar, ceea ce le face vulnerabile la diverse riscuri, în special din perspectiva prevenirii spălării banilor.

Conform datelor colectate, majoritatea caselor de amanet în perioada 2021 - 2024 au înregistrat tranzacții cu numerar într-un procent de aproximativ 90%. Într-o continuă dinamică s-au evidențiat tranzacțiile bancare, în perioada de referință înregistrându-se o creștere pentru anumite entități de la aproximativ 6% până la aproximativ 20%.

La nivelul acestui sector, potrivit răspunsurilor analizate, în perioada de referință, casele de amanet în proporție de aproximativ 48% au transmis rapoarte de tranzacții în numerar a căror limită minimă reprezintă 10.000 euro, inclusiv operațiunile care au o legătură între ele. Numărul anual al raportărilor a fost în continuă creștere, astfel încât, de exemplu în anul 2021 o singură entitate a transmis 420 de rapoarte, iar în anul 2024 numărul rapoartelor a ajuns la 930, pentru o singură casă de amanet.

În ceea ce privește volumul anual al tranzacțiilor, în urma analizei datelor s-a constatat că la nivel general s-a evidențiat o creștere semnificativă în perioada 2021 - 2024. De exemplu, una dintre cele mai mari case de amanet la nivel național a înregistrat un volum de credite acordat în anul 2021 de peste 300.000.000 lei, ajungând ca până la finalul anului 2024 să ofere un volum dublu de credite. Există o serie de factori care influențează dinamica acordării de credite cu primirea de bunuri în gaj, astfel putem să enumerăm: inflația și costul vieții - pe fondul creșterii inflației tot mai multe persoane recurg la casele de amanet pentru a acoperi cheltuieli urgente; accesul limitat la credite bancare - persoanele care prezintă istoric de credit negativ sau venituri instabile preferă casele de amanet ca alternativă.

Dinamica creditelor oferite de casele de amanet este puternic influențată de contextul economic, reglementările legale și tendințele pieței. Aceste instituții rămân o soluție populară pentru persoanele care au nevoie rapidă de lichidități, dar implică și riscuri semnificative pentru casele de amanet. Pentru a evita sancțiunile și pentru a respecta cerințele legale, casele de amanet trebuie să implementeze proceduri clare de identificare, monitorizare și raportare a tranzacțiilor.

Criminalitatea și tendințe emergente în sectorul caselor de amanet

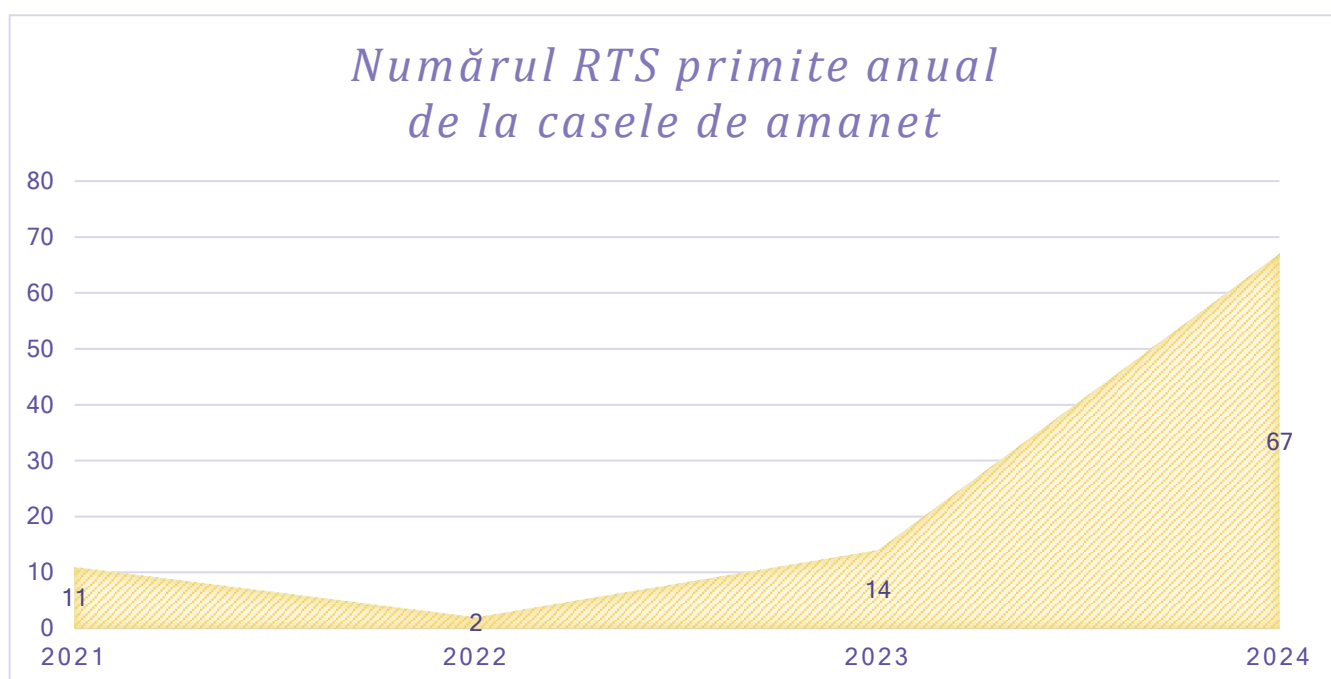
Sectorul caselor de amanet este expus unor riscuri semnificative legate de criminalitatea financiară, fraudă și alte activități ilegale. În ultimii ani, tendințele emergente indică o sofisticare a metodelor utilizate pentru spălarea banilor, fraude și tranzacții ilicite, pe măsură ce reglementările devin mai stricte. La nivel național a fost identificat un număr redus de cazuri în care s-a săvârșit o infracțiune de spălare a banilor care a avut la bază infracțiuni predicat asociate sectorului caselor de amanet.

Datele și informațiile colectate de la organele de aplicare a legii indică faptul că în sectorul caselor de amanet criminalitatea poate fi destul de variată, având în vedere natura activității acestora, care implică tranzacții cu bunuri de valoare și cu numerar. Printre infracțiunile frecvente asociate caselor de amanet se numără tranzacții ilegale și spălarea de

bani. Astfel, unele casele de amanet pot fi folosite pentru vânzarea bunurilor furate (bijuterii, electronice, ceasuri, mașini etc.), hoții preferând amanetul deoarece vânzarea obiectelor este mai rapidă decât pe piața neagră, iar unii operatori nu verifică proveniența bunurilor. În lipsa unor măsuri stricte de verificare a identității clienților și a provenienței bunurilor, casele de amanet devin un mijloc rapid de „spălare” a obiectelor furate.

Rapoartele de tranzacții suspecte, ca modalitate de transmitere a suspiciunilor de săvârșire de infracțiuni în sector, joacă un rol important în prevenirea utilizării caselor de amanet în activități ilegale, în special prin implicarea acestora în operațiuni de spalare a banilor, a finanțării terorismului și a altor infracțiuni economice.

În perioada 2021 - 2024, ONPCSB a înregistrat un număr de 94 de rapoarte de tranzacții suspecte transmise de către casele de amanet.

Dinamica raportărilor specifice sectorului caselor de amanet este într-o continuă creștere, însă este insuficientă pentru a putea oferi o imagine completă a riscurilor și vulnerabilităților întâlnite, ceea ce sugerează necesitatea supravegherii mai riguroase și a creșterii conformității.

Pentru combaterea criminalității în acest sector, casele de amanet impun o atenție sporită, monitorizare continuă și adaptare permanentă la noile tendințe și riscuri infracționale, prin conformarea la legislația aplicabilă și la reglementările stricte impuse de autorități.

C. CASELE DE AJUTOR RECIPROC ȘI ENTITĂȚILE FĂRĂ SCOP PATRIMONIAL - INSTITUȚII FINANCIARE NEBANCARE ÎNSCRISE ÎN REGISTRUL DE EVIDENȚĂ AL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

Definiția și rolul caselor de ajutor reciproc

Istoria caselor de ajutor reciproc pe teritoriul românesc are aproape 200 ani, primele uniuni de credit fiind înființate la jumătatea anilor 1800. Titulatura de case de ajutor reciproc, păstrată și în zilele noastre, a fost adoptată imediat după instalarea comunismului, prin Decretul nr. 358/18.08.1949, toate entitățile de economii și de credite fiind transformate în case de ajutor reciproc, subordonate sindicatelor.

Conform definițiilor utilizate la nivel european, entitățile de tip case de ajutor reciproc se încadrează în domeniul sprijinului mutual financiar, al căror rol este cel de a preveni excluziunea financiară.

Vorbim de excluziune financiară atunci când o persoană se află într-o situație în care îi este imposibil să acceseze astfel de servicii, sau când serviciile la care are acces nu sunt adaptate nevoilor sale, sau nu sunt oferite de furnizorii tradiționali. Excluziunea financiară crește riscul de excluziune socială⁸, de aici rezultând și importanța caselor de ajutor reciproc în societate.

Fenomenul acestor uniuni este întâlnit la nivel mondial, semnificativă fiind înființarea, în anul 1970, a World Council of Credit Unions (WOCCU). WOCCU a devenit operațional la data de 01.01.1971, scopul său fiind acela de a promova incluziunea financiară prin intermediul uniunilor de credit și prin adoptarea modelului de cooperare în ceea ce privește susținerea și educarea populației defavorizate, promovând comunități mai echitabile și mai rezistente. În prezent, WOCCU are o rețea de 74.634 de instituții în 104 țări⁹. Începând cu anul 2005, România este membră a WOCCU prin Federația Caselor de Ajutor Reciproc (FEDCAR), federație înființată în anul 2004.

La nivel european, a fost înființată European Microfinance Network (cu sediul la Bruxelles), care, din anul 2003, cu ajutorul membrilor din țările UE și al țărilor candidate, a jucat un rol important în cultivarea colaborării și împărtășirii cunoștințelor în ecosistemul de

⁸ <https://www.financite.be/fr/article/inclusion-financiere>

⁹ https://www.woccu.org/member_services/our_network/global_reach

microfinanțare. Începând cu anul 2008, Uniunea Națională a Caselor de Ajutor Reciproc ale Salariaților din România¹⁰ este membră a European Microfinance Network.

Tot la nivel european, a fost înființată și European Network of Credit Unions – organizație de reprezentare a uniunilor de credit din Europa în raport cu organismele europene, din rețea făcând parte și FEDCAR.

Definiția și rolul entităților fără scop patrimonial

Entitățile fără scop patrimonial – instituții financiare nebancare înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României includ orice tip de organizație creată pentru a desfășura activități non-profit, cum ar fi cooperativele de muncă sau educație, organizațiile religioase, etc. Acestea sunt reglementate printr-o serie de norme și legislații specifice, care le definesc statutul, modul de funcționare și condițiile de organizare.

Entitățile fără scop patrimonial din România joacă un rol esențial în dezvoltarea societății civile și în sprijinul diferitelor cauze sociale. Aceste organizații sunt reglementate de un cadru legal specific care garantează transparența și responsabilitatea în gestionarea fondurilor și activităților. Prin diversitatea și impactul lor, aceste entități contribuie semnificativ la dezvoltarea unei societăți mai echitabile și sustenabile.

Importanța economică și factorii contextuali

Casele de ajutor reciproc reprezintă instituții financiare nebancare fără scop patrimonial, fiind constituite în vederea întrajutorării membrilor acestora, fiind probabil, pentru persoanele fizice, cea mai facilă modalitate de a economisi și de a contracta un împrumut. Publicul țintă al caselor de ajutor reciproc este reprezentat, în mod frecvent, de persoane cu venituri reduse.

În România funcționează două categorii de CAR-uri – cele ale salariaților și cele ale pensionarilor.

Casele de ajutor reciproc ale salariaților sunt asociații fără scop patrimonial, organizate pe baza liberului consimțământ al salariaților, în vederea sprijinirii și întrajutorării financiare a membrilor lor. Membrii unei case de ajutor reciproc a salariaților pot fi numai persoane fizice salariate. Casele de ajutor reciproc ale salariaților își desfășoară activitatea exclusiv cu membrii

¹⁰ UNCARSR – organizația națională autorizată, răspunzătoare de menținerea și dezvoltarea sistemului solid și sigur a caselor de ajutor reciproc ale salariaților.

acestora, acordându-le împrumuturi cu dobândă. Împrumuturile sunt garantate cu fondul social acumulat și/sau cu giranți, numai persoane fizice.

Casele de ajutor reciproc ale salariaților se pot asocia în uniuni teritoriale afiliate la UNCARSR, având obligația de a prezenta anual situațiile financiare uniunilor teritoriale județene, UNCARSR și direcțiilor generale ale finanțelor publice județene și a municipiului București.

Cu titlu exemplificativ ca tipuri de împrumut menționăm: împrumuturi tradiționale, în cuantum de până la 7 ori fondul social propriu al membrului, împrumuturi de urgență 1-4 săptămâni, împrumuturi pe termen scurt 1-12 luni, împrumuturi pe termen mediu 1-5 ani etc.

CAR-urile pot acorda ajutoare sociale nerambursabile membrilor, cum ar fi ajutoare de deces, de căsătorie, de naștere a unui copil etc, cu respectarea condiției ca entitatea să aibă constituite aceste fonduri pentru asistență socială.

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor sunt organizații cu caracter civic, persoane juridice de drept privat cu caracter nepatrimonial, neguvernamentale, apolitice, cu scop de caritate, de întraajutorare mutuală și de asistență socială.

Fiind organizate ca asociații, în vederea dobândirii personalității juridice, ambele categorii de case de ajutor reciproc au obligativitatea înscrierii la Ministerul Justiției, în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

Totodată, în calitate de IFN, casele de ajutor reciproc au obligația de a notifica Banca Națională a României cu privire la înființare, în termen de 30 zile de la înscrierea în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

Casele de ajutor reciproc sunt înscrise în Registrul de evidență deschis și ținut de Banca Națională a României, acesta având o secțiune ce le este dedicată specific.

De asemenea, în Registrul de evidență deschis și ținut de Banca Națională a României sunt înscrise și instituțiile financiare nebancare de tip entități fără scop patrimonial. Acestea, în vederea dobândirii personalității juridice, au obligativitatea înscrierii la Ministerul Justiției, în Registrul asociațiilor și fundațiilor.

În ceea ce privește dimensiunea sectorului, în registrul Băncii Naționale a României menționat anterior, la data de 31 decembrie 2024 figurau șapte entități din categoria instituțiilor financiare nebancare de tip entități fără scop patrimonial. Dintre acestea, cinci asociații/fundații aparțin de Forumul Democrat al Germanilor din România și derulează activități de creditare pentru IMM-uri, PFA, II și IF, în baza Tratatului dintre România și Republica Federală Germania privind cooperarea prietenească și parteneriatul în Europa, conform art. 15 și 16, încheiat la București la 21 aprilie 1992, ratificat prin Legea nr. 95/1992,

precum și a proceselor verbale anuale ale Comisiei guvernamentale mixte româno-germane pentru probleme ale etnicilor germani din România.

Supravegherea sectorului

Entitățile de tip case de ajutor reciproc au fost supravegheate off-site de către Oficiu în anul 2020. Municipiul București a reprezentat zona geografică selectată, cu un număr de 137 entități.

În urma analizării indicatorilor generali de risc aferenți, din cele 137 CAR-uri, 21 entități s-au încadrat într-un grad de risc ridicat, 103 entități, în grad de risc mediu, iar 13 entități, în grad de risc scăzut.

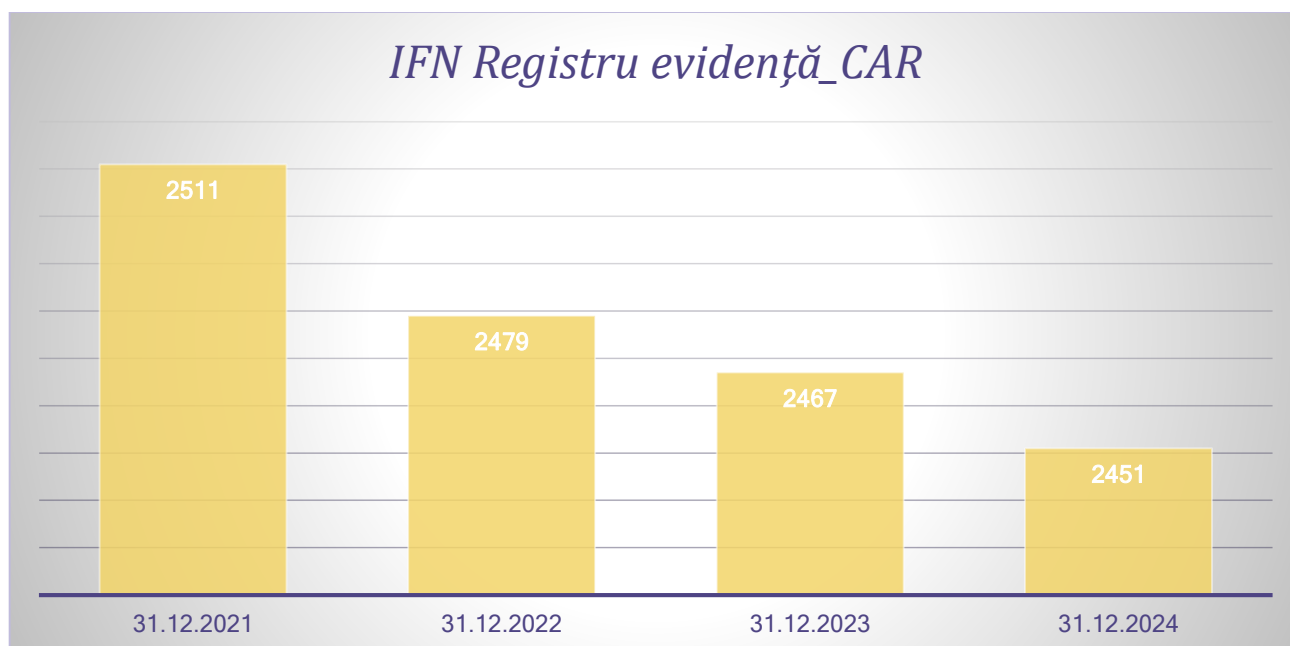
Ulterior, au fost întreprinse acțiuni de verificare și control on-site pentru CAR-urile încadrate în grad de risc ridicat. Întrucât anul 2021 a fost dominat de efectele pandemiei COVID, demararea acțiunilor de control a avut loc în anul 2022, în perioada 2022 - 2023 fiind controlate 20 entități.

În urma acestor acțiuni s-au constatat diverse deficiențe prin neaplicarea sau aplicarea incorectă a prevederilor Legii nr. 129/2019, agenții constatați ai Oficiului făcând recomandări precum consultarea periodică a site-ului www.onpcsb.ro pentru modificări/noutăți ale legislației în domeniul de referință, organizări de cursuri/instruiri, consultări de ghiduri, manuale etc. Totodată, au fost emise planuri de măsuri pentru remedierea deficiențelor constatate (de ex. actualizarea documentelor întocmite în aplicarea art. 24 alin. (1) din Legea nr. 129/2019, în care să prevadă dispoziții privind evidențierea în mod distinct a categoriilor de măsuri de cunoaștere a clientelei/procedurarea modalității de verificare a PEP/stabilirea termenului în care elementele comune ale operațiunilor legate între ele prezintă relevanță etc).

Totodată, în urma acțiunilor de control au fost constatate și contravenții, fiind aplicate 4 sancțiuni: o amendă, în cuantum de 25.000 lei, pentru neîndeplinirea obligației de raportare prevăzută de art. 7 alin. (7) din Legea nr. 129/2019, cu modificările și completările ulterioare, precum și 3 avertismente, pentru neîndeplinirea corespunzătoare a măsurilor dispuse la controalele anterioare/nedeseemnarea persoanelor cu responsabilități în aplicarea Legii nr. 129/2019 ori a ofițerului de conformitate.

Dimensiunea sectorului caselor de ajutor reciproc și entităților fără scop patrimonial - instituții financiare nebancare înscrise în Registrul de evidență al B.N.R.

În perioada analizată (2021 – 2024), numărul caselor de ajutor reciproc a scăzut continuu, de la 2511 la 2451, dinamică evidențiată în graficul de mai jos:

Astfel, la finele anului 2024, conform Registrului de evidență IFN – Partea I – Active lit. a) *“Case de ajutor reciproc”*, figurau 2.451 entități din această categorie.

În Raportul privind Evaluarea Națională a Riscurilor de Spălare a Banilor și Finanțare a Terorismului pentru perioada 2018 - 2020, sectorul reprezentat de CAR-uri a fost evaluat ca având un grad de risc scăzut.

În vederea realizării evaluării sectoriale, au fost transmise chestionare către un eșantion reprezentativ de entități, selecția ținând cont inclusiv de distribuția geografică a caselor de ajutor reciproc.

Dimensiunea sectorului reprezentat de instituțiile financiare nebancare – entități fără scop patrimonial este redusă, astfel încât la data de 31 decembrie 2024, în Registrul de evidență IFN – Partea I – Active lit. c) *“Entități fără scop patrimonial”*, figurau șapte entități, fiind transmise chestionare către cinci dintre acestea.

De menționat faptul că în perioada de referință – 2021 – 2024, numărul entităților din această categorie, potrivit Registrului de evidență al BNR, a fost constant (șapte).

Riscurile identificate la nivel național cu privire la casele de ajutor reciproc

Analiza efectuată în vederea identificării riscurilor din sectorul caselor de ajutor reciproc, a relevat elemente rezultate atât din prevederile legale din domeniu, cât și din răspunsurile furnizate de către CAR-uri prin intermediul chestionarelor, axate pe patru categorii reprezentative de riscuri, după cum urmează:

RIScul PRIVIND clienții

Legislația specifică în baza căreia funcționează cele două categorii de case de ajutor reciproc - CAR-uri ale salariaților (Legea nr. 122/1996), respectiv CAR-uri ale pensionarilor (Legea 540/2002), limitează categoriile de clienți. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 122/1996, membri ai unei case de ajutor reciproc a salariaților pot fi numai persoane fizice salariate, în timp ce, conform Legii nr. 540/2002 – art. 4, membri ai unei case de ajutor reciproc a pensionarilor pot fi doar persoane ce aparțin uneia din următoarele categorii: pensionari (indiferent de sistemul de asigurări sociale căruia îi aparțin), beneficiari de ajutor social sau membri de familie aflați în întreținerea pensionarilor sau a beneficiarilor de ajutor social (membri ai acelei case de ajutor reciproc).

Date fiind elementele menționate anterior, reiese faptul că persoanele membre ale unei case de ajutor reciproc sunt foarte bine identificate, fiind încadrate într-un sistem cunoscut și sigur.

Totodată, din chestionarele primite și analizate a reieșit că membrii (clienții) CAR-urilor sunt 100% cetățeni români.

Un risc ce trebuie luat în calcul cu privire la clienți este reprezentat de posibila calitate a acestora de Persoană Expusă Public. Din răspunsurile la chestionare a reieșit că doar în cazul a două CAR-uri există membri aparținând categoriei PEP, aceștia reprezentând 0,5%, respectiv 0,25% din clienții respectivelor entități.

RIScul PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE

Conform Legii nr. 122/1996, obiectul de activitate al caselor de ajutor reciproc ale salariaților îl constituie acordarea de împrumuturi cu dobândă către membrii lor, dobânda reîntorcându-se la fondul social al membrilor, după deducerea cheltuielilor statutare.

Casele de ajutor reciproc ale pensionarilor au ca scop principal sprijinirea membrilor lor prin acordarea de împrumuturi rambursabile, ajutoare nerambursabile și ajutoare pentru

acoperirea unor cheltuieli cu înmormântarea foștilor membri, precum și prin prestarea de servicii accesibile tuturor.

Pe lângă scopul principal, casele de ajutor reciproc ale pensionarilor mai pot desfășura și alte activități și servicii cum ar fi organizarea de activități culturale, artistice sau de agrement, prestarea de servicii contra unor tarife reduse, organizarea de magazine pentru desfacerea de produse alimentare la prețul de achiziție, servicii funerare, alte acțiuni și forme de asistență socială, prestarea unor servicii medicale contra unor tarife reduse, care să acopere cheltuielile materiale și salariile personalului specializat etc.

Din răspunsurile primite la chestionare, a reieșit că CAR-urile analizate oferă următoarele servicii:

- ✚ împrumuturi - 100%;
- ✚ diverse tipuri de ajutoare – 46,67%;
- ✚ alte servicii¹¹ – 6,67%.

Concluzie: conform celor enunțate anterior, riscul reprezentat de produsele oferite de casele de ajutor reciproc este minim. Practic, sursa fondurilor din care se restituie împrumuturile este cunoscută, fiind evaluată la acordarea acestora, iar serviciile oferite sunt împrumuturi acordate din cotizații sau ajutoare, într-un cuantum nesemnificativ din punct de vedere al impactului asupra economiei. Se menține totuși un risc în ceea ce privește posibilitatea ca fondurile din care se rambursează împrumuturile să aibă și o proveniență ilicită, sens în care casele de ajutor reciproc trebuie să monitorizeze în permanență relația cu membrii lor.

RIScul DE CONFORMITATE

Casele de ajutor reciproc, în calitate de entități raportoare se supun cerințelor Legii nr. 129/2019, inclusiv în ceea ce privește cunoașterea clienței, monitorizarea tranzacțiilor sau raportarea tranzacțiilor (suspecte sau cu numerar de valori mai mari decât limita prevăzută de lege).

Totodată, Legea nr. 129/2019 prevede pentru instituțiile financiare (deci și pentru CAR-uri), în plus față de alte categorii de entități raportoare, obligativitatea de a desemna un ofițer de conformitate la nivelul conducerii, care coordonează implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 129/2019.

¹¹ bonificație la fond de cotizație, ajutoare nerambursabile 50 lei/an, ajutoare tratament balnear în valoare de 50 lei, ajutoare confecționare ochelari vedere, consultații oftalmologice gratuite, ajutoare pentru lucrari stomatologice, contribuții 25-50% din tariful de transport în excursii

Din analiza răspunsurilor oferite de casele de ajutor reciproc analizate, a reieșit o conformare în proporție semnificativă (aprox. 96%) în privința desemnării unui ofițer de conformitate, situația referitoare la celelalte obligații fiind următoarea:

- ✚ proceduri de identificare a clienței – în proporție de 100% s-a răspuns că procedura presupune verificarea în persoană, la un birou fizic. Pe lângă acest tip de verificare, un procent semnificativ (77%) adaugă verificarea sursei fondurilor (fluturași salarîu, contracte de muncă, extrase bancare etc), iar mai mult de 33% efectuează și o verificare online sau prin platforme digitale;

- ✚ actualizarea informațiilor privitoare la clienți - mai mult de jumătate dintre respondenți (60%) au comunicat faptul că informațiile sunt actualizate la fiecare tranzacție importantă ori atunci când au loc activități neobișnuite, în timp ce 40% actualizează informațiile în cazul unor schimbări semnificative în profilul clientului (ca moment exclusiv pentru actualizare sau alături de alte criterii stabilite);

- ✚ tipul de document utilizat în identificarea clienților - cartea de identitate reprezintă documentul principal (100%), la care se mai adaugă, în unele cazuri, și alte documente (fluturași de salarîu, cupoane de pensie, adeverințe de venit de la locul de muncă, documente care să prezinte situația datoriilor clientului față de terți etc).

O altă obligație a entităților raportoare este cea privitoare la instruirea și verificarea angajaților cu privire la prevederile Legii nr. 129/2019, Oficiul venind în sprijinul tuturor entităților raportoare pe care le supraveghează prin organizarea de sesiuni de instruire, oferite gratuit on-line.

Din analiza chestionarelor primite a reieșit că mai mult de jumătate din entitățile evaluate (aproximativ 53%) au participat la instruirile Oficiului, fapt căruia considerăm că se datorează și creșterea numărului de rapoarte transmise de către CAR-uri către ONPCSB, așa cum vom prezenta ulterior.

RISCU PRIVIND TRANZACȚIILE

În evaluarea riscului privind tranzacțiile, în general, elementele cele mai importante sunt volumul, frecvența și natura acestora.

Dat fiind profilul activității desfășurate de casele de ajutor reciproc, în care tranzacțiile sunt reprezentate de împrumuturi și rambursări de împrumuturi, aceasta fiind de altfel natura tranzacțiilor desfășurate prin intermediul CAR-urilor, apreciem faptul că volumul este unul limitat, raportat la nivelul salariilor, respectiv al pensiilor.

Totodată, considerăm ca elemente cheie în evaluarea riscului tranzacțiilor faptul că acestea au loc numai în lei și doar pe teritoriul național.

În ceea ce privește tranzacțiile suspecte, în perioada 2021 – 2024, Oficiul a primit un singur RTS provenind de la o casă de ajutor reciproc.

Cazul a constat într-o încasare semnificativă în contul asociației, din partea unui mebru care a declarat că suma provine de la o altă persoană (membrul CAR având o relație cu aceasta). Întrucât nu a putut fi stabilită sursa de proveniență a sumei, salariatul CAR-ului a inițiat returnarea acesteia și a transmis Oficiului un raport pentru tranzacții suspecte.

Din analiza chestionarelor primite, a reieșit că niciuna din entități nu a identificat și, în consecință, nu a raportat tranzacții suspecte către Oficiu sau către alte autorități, fapt ce poate fi corelat cu profilul activității desfășurate de casele de ajutor reciproc – acela de întraajutorare, din fonduri cunoscute și limitate.

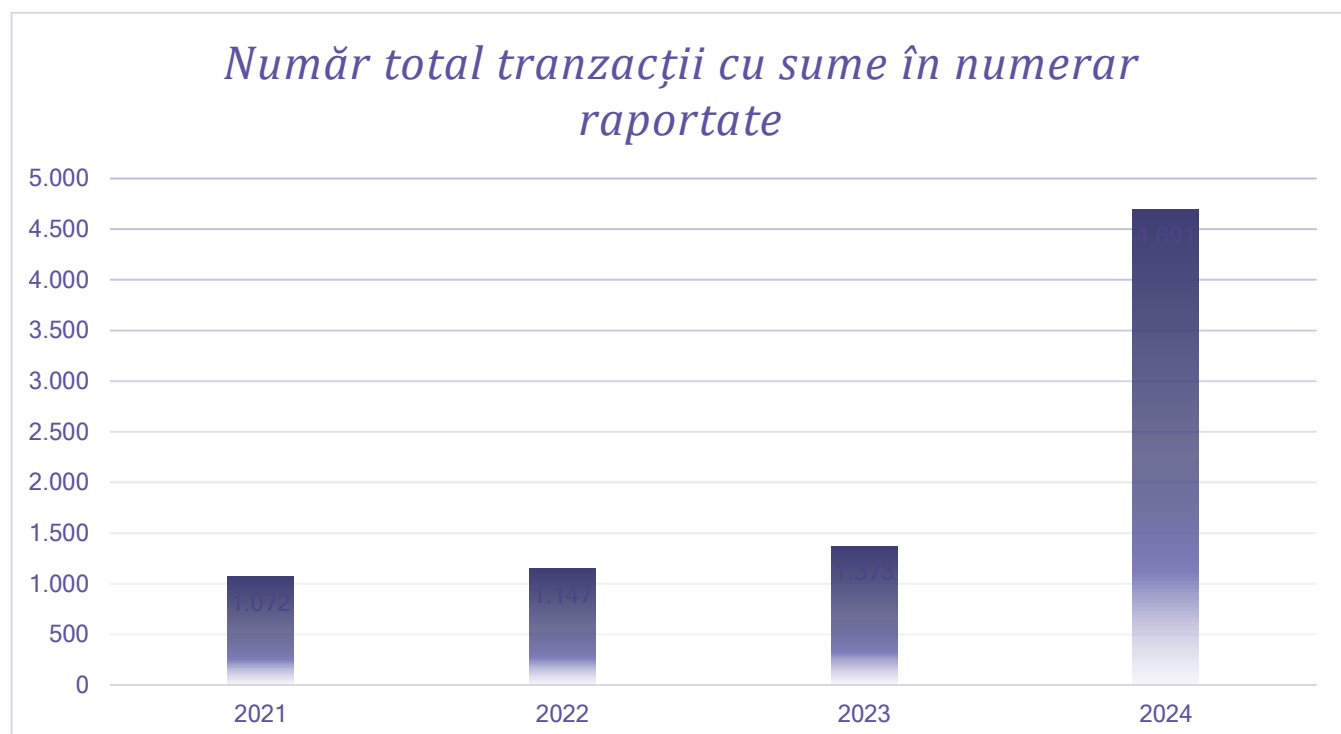
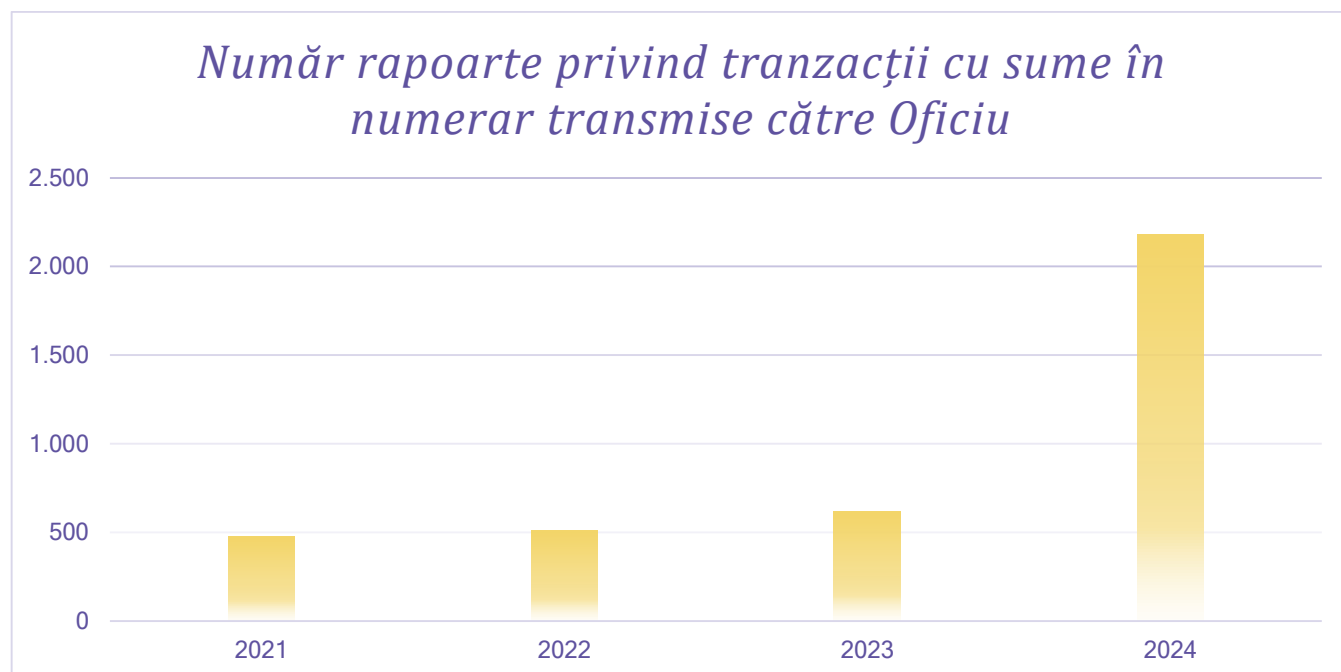
În acest context, este de menționat faptul că o singură entitate (din cele analizate), dispune de un sistem automat pentru monitorizarea și detectarea tranzacțiilor suspecte, majoritatea (aproximativ 87%), având ca metodă predilectă de identificare a acestor tranzacții, verificarea manuală.

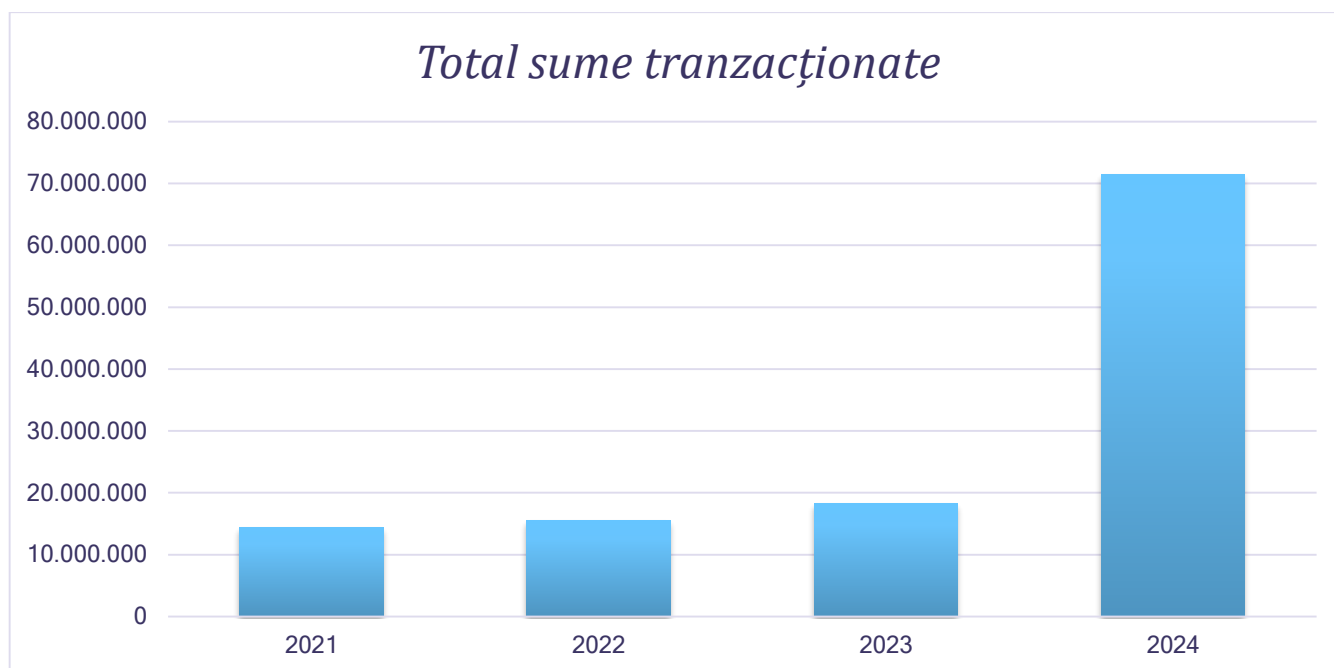
În ceea ce privește tranzacțiile cu sume în numerar, din analiza răspunsurilor furnizate de CAR-urile participante la evaluare, a reieșit că unele dintre acestea au efectuat operațiuni ce depășesc limita de raportare, numărul de tranzacții cu sume în numerar raportate Oficiului, per entitate analizată, fiind cuprins între 6 și 608, pentru întreaga perioadă evaluată (2021 - 2024).

Datele și informațiile deținute de Oficiu sugerează că sectorul caselor de ajutor reciproc conștientizează pericolul reprezentat de fenomenul spălării banilor și finanțării terorismului, entitățile conformându-se la prevederile CSB/CFT, fapt reflectat în evoluția numărului total de raportări către Oficiu (creșterea de la an la an, preponderent în anul 2024), după cum urmează:

Perioada	Număr rapoarte de numerar	Număr total operațiuni cu numerar raportate	Total sume tranzacționate (echivalent EUR)
2021	475	1.072	14.445.824
2022	509	1.147	15.474.563
2023	618	1.373	18.305.944
2024	2.180	4.691	71.476.873

Grafic, evoluția raportărilor de tranzacții în numerar în perioada 2021 – 2024 este următoarea:

În ceea ce privește percepția riscului activității proprii desfășurate, s-a constatat că în general, casele de ajutor reciproc sunt conștiente de faptul că este puțin probabil ca serviciile oferite să fie utilizate în operațiuni de spălare a banilor/finanțare a terorismului. Cu toate acestea, CAR-urile iau în considerare, ca fiind indicatori de suspiciune, câteva elemente cum ar fi refuzul clientului (membrului) de a furniza informațiile necesare conformării în domeniul CSB/CFT, rambursarea de împrumuturi cu sume mari, nejustificate de fondurile declarate de către client la deschiderea relației, precum și schimbările neașteptate în comportamentul de tranzacționare al clienților.

Riscurile identificate la nivel național - entități fără scop patrimonial - instituții financiare nebancare înscrise în Registrul de evidență al BNR

Evaluarea riscurilor pentru IFN - entități fără scop patrimonial este un proces complex care implică identificarea și gestionarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului la nivelul organizațiilor non-profit, precum ONG-uri - fundații, asociații și alte entități similare. Deși aceste organizații nu sunt implicate în activități financiare comerciale tradiționale, ele pot fi vulnerabile la riscuri de spălare a banilor din cauza specificului activităților lor, cum ar fi fluxurile de donații internaționale sau proiectele de ajutor umanitar.

IFN - entități fără scop patrimonial sunt reglementate de legislația națională și internațională privind prevenirea spălării banilor. Aceste reglementări se aplică pentru a

proteja organizațiile de utilizarea lor pentru activități ilegale, în special spălarea banilor și finanțarea terorismului.

În evaluarea riscurilor identificate în cazul IFN - entități fără scop patrimonial un element deosebit de important este dimensiunea sectorului (7 entități), precum și consecința acestei dimensiuni reduse din perspectiva impactului asupra economiei naționale.

La baza evaluării riscurilor din sectorul IFN - entități fără scop patrimonial au fost analizate patru categorii esențiale de riscuri, astfel:

✚ RISCUL PRIVIND CLIENȚII: această secțiune se concentrează pe identificarea și evaluarea diferitelor tipologii de clienți, jurisdicțiile de proveniență și structurile juridice complexe care pot prezenta un risc sporit de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

✚ RISCUL PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE: această secțiune presupune evaluarea potențialelor vulnerabilități care ar putea fi exploatate în scopuri ilegale, cum ar fi spălarea banilor sau finanțarea terorismului.

✚ RISCUL DE CONFORMITATE: această secțiune include gradul de conformare al entităților fără scop patrimonial cu privire la reglementările naționale și internaționale privind prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului.

✚ RISCUL PRIVIND TRANZACȚIILE: în această secțiune regăsim riscurile asociate tranzacțiilor efectuate prin intermediul entităților fără scop patrimonial.

RISCUL PRIVIND CLIENȚII

Evaluarea riscurilor asociate clienților reprezintă un proces fundamental pentru entitățile fără scop patrimonial în prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului, implicând analiza profilului și tipologiei clienților, a jurisdicțiilor de proveniență cu scopul de a stabili nivelul de risc și de a implementa măsurile de precauție necesare. Prin acest proces, se identifică și se monitorizează comportamentele suspecte, astfel încât să se poată aplica măsuri corespunzătoare pentru protejarea entității împotriva activităților ilegale.

Un factor deosebit de important este reprezentat de evaluarea riscurilor asociate cu țările sau regiunile de proveniență ale clienților. Astfel, în cazul IFN-urilor entități fără scop patrimonial, clienții sunt persoane fizice și juridice atent evaluate, iar din analiza chestionarelor primite a reieșit că aceștia sunt în exclusivitate persoane fizice sau juridice române. Cu toate acestea, este necesar să se realizeze monitorizarea continuă a clienților, aplicarea unor proceduri stricte de due diligence și raportarea tranzacțiilor suspecte autorităților competente, atunci când este cazul.

În mod concret, din cele șapte entități înscrise în Registrul de evidență al BNR, cinci asociații/fundații aparțin de Forumul Democrat al Germanilor din România și derulează activități de creditare pentru IMM-uri, PFA, II și IF în baza Tratatului dintre România și Republica Federală Germania privind cooperarea prietenească și parteneriatul în Europa.

Potrivit răspunsurilor primite, identificarea profilului și tipologiei clienților se realizează prin colectarea și analiza informațiilor despre clienți, în mod concret prin verificări ale următoarelor documente: carte de identitate, certificat de înregistrare în registrul comerțului, acte de identificare ale împuternicitului persoanelor juridice etc. Clienții sectorului sunt, în proporție majoritară (90%), persoane juridice.

RISCUL PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE

Analiza riscurilor asociate produselor și serviciilor oferite de IFN - entități fără scop patrimonial înscrise în Registrul de evidență BNR, reprezintă o componentă esențială în înțelegerea expunerii sectorului la vulnerabilitățile legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Din datele și informațiile primite de la cele cinci entități participante la evaluare¹², a reieșit că acestea oferă împrumuturi către întreprinderi mici și mijlocii, către mici întreprinzători și către cabinete medicale ori alte profesii liberale. Totodată, mai acordă ajutoare - sprijin financiar pentru reparații și dotări mijloace fixe ale Forumul Democrat al Germanilor din România, ajutoare pentru reparații și modernizări ale imobilelor aparținând minorității germane, consultanță generală etc.

Vulnerabilitatea sectorului ar putea consta în aceea că deși fondurile sunt acordate în scopuri sociale și de binefacere, există totuși o probabilitate redusă ca acestea să fi utilizate în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate, inclusiv pentru a masca activități ilegale.

Pentru a diminua aceste riscuri, organizațiile non-profit trebuie să implementeze politici și proceduri riguroase de due diligence, să monitorizeze în mod constant tranzacțiile și să colaboreze cu autoritățile competente pentru a se asigura că activitățile lor sunt conforme cu reglementările legale.

¹² toate aparținând de Forumul Democrat al Germanilor din România. FDGR este format din organizații locale, județene și regionale. Cele regionale sunt în număr de cinci, câte una pentru: Regiunea Extracarpatică, Banat, Bucovina, Transilvania de Nord și Transilvania.

RISCUL DE CONFORMITATE

Analiza riscului de conformitate este un proces esențial pentru identificarea și gestionarea riscurilor asociate nerespectării reglementărilor legale și standardelor aplicabile, în special în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. În cazul IFN - entități fără scop patrimonial această analiză presupune evaluarea gradului de conformitate al organizației cu reglementările legale, precum și identificarea vulnerabilităților care pot duce la nerespectarea acestora.

În urma analizei răspunsurilor, a reieșit faptul că IFN - entități fără scop patrimonial eșantionate nu au considerat ca fiind necesar să implementeze sisteme de monitorizare automate.

Totodată, entitățile analizate nu au identificat și, în consecință, nu au transmis către Oficiu rapoarte pentru tranzacții cu numerar de valori mai mari decât limita de raportare ori pentru tranzacții suspecte.

Cu toate acestea, entitățile rămân vigilente, analizând operațiunile ce prezintă indicatori de suspiciune, cum ar fi rambursarea de credite cu sume mari, nejustificate de fondurile declarate de către client la deschiderea relației, refuzul clienților de a furniza informații necesare conformării CSB/CFT, schimbări neașteptate în comportamentul clienților, etc.

IFN - entități fără scop patrimonial realizează verificări suplimentare privind calitatea de PEP a clienților, precum și verificări privind beneficiarul real al acestora, însă într-un procent foarte mic. Faptul că nu toate entitățile evaluează acești indicatori ar putea reprezenta o vulnerabilitate pentru sector.

Din această perspectivă, IFN - entități fără scop patrimonial trebuie să implementeze măsuri mai stricte privind verificările suplimentare pentru a putea preveni spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Analiza riscului de conformitate este esențială pentru orice entitate raportoare, inclusiv pentru organizațiile non-profit, nu doar pentru a evita sancțiunile legale, dar și pentru a proteja reputația organizației și pentru a menține încrederea donatorilor și a beneficiarilor. Implementarea unui sistem eficient de management al conformității ajută entitățile să minimizeze riscurile legale și financiare și să garanteze că activitățile lor sunt desfășurate într-un mod transparent și responsabil.

RISCUL PRIVIND TRANZACȚIILE

Evaluarea riscului tranzacțiilor în sectorul IFN - entități fără scop patrimonial este un alt element esențial în analiza vulnerabilităților entităților raportoare. Din analiza datelor

colectate, aferente perioadei 2021 - 2024, IFN - entități fără scop patrimonial chestionate nu au înregistrat tranzacții cu numerar de valori mai mari decât limita de raportare. În ceea ce privește volumul anual al tranzacțiilor, s-a constatat că la nivel general există o creștere semnificativă a creditelor/ajutoarelor acordate în perioada de referință.

Dinamica finanțărilor oferite de acest sector este puternic influențată de contextul economic, reglementările legale și tendințele pieței, aceste fonduri fiind folosite pentru a susține inițiative private în domeniul meșteșugurilor, micii industrii, agriculturii, serviciilor medicale etc.

În cazul celor cinci entități înscrise în Registrul de evidență al BNR – entități fără scop patrimonial care au participat la evaluare, fondurile implicate provin de la autoritățile din Republica Federală Germania în baza unor tratate sau protocoale bilaterale, precum și din fondurile recuperate din creditele anterioare, astfel încât nu există suspiciuni în privința sursei de finanțare.

De asemenea, considerăm că nici utilizarea de către clienți a sumelor astfel primite nu ridică suspiciuni, întrucât creditele acordate sunt folosite numai pentru scopuri agreate de instituția finaciară nebanară, în urma unei analize.

Concluzie: coroborând cele expuse anterior, apreciem că riscurile asociate cu spălarea banilor sunt semnificativ scăzute în sectorul IFN - entități fără scop patrimonial înscrise în Registrul de evidență al BNR. Cu toate acestea, este necesară organizarea unui sistem eficient de prevenire și combatere a spălării banilor pentru protejarea integrității organizației și respectării reglementărilor. Prin implementarea procedurilor de due diligence, monitorizarea tranzacțiilor și educația continuă a personalului, organizațiile non-profit pot reduce semnificativ riscurile de implicare a entității în activități de spălare a banilor.

Criminalitate și tendințe emergente în sectorul caselor de ajutor reciproc și entități fără scop patrimonial - instituții financiare nebancare înscrise în Registrul de evidență al BNR

Deși în surse deschise au fost identificate mai multe informații cu privire la diverse cauze de fraudă financiară prin intermediul unor case de ajutor reciproc, acestea vizează falsul în înscrisuri, delapidarea și înșelăciunea, neexistând elemente de săvârșire a infracțiunii de spălare a banilor ori de finanțare a terorismului.

În contextul prevenirii infracțiunilor financiare, sectorul entităților fără scop patrimonial prezintă riscuri scăzute, având în vedere natura tranzacțiilor financiare specifice.

Pentru a se proteja de implicarea în activități ilegale, este esențial ca entitățile fără scop patrimonial să adopte măsuri stricte de due diligence, să monitorizeze continuu sursele de finanțare și să implementeze sisteme de protecție împotriva fraudei cibernetice și a abuzurilor financiare. Astfel, acestea pot asigura transparența și integritatea în gestionarea fondurilor și pot contribui la prevenirea spălării banilor.

Totodată, având în vedere categoriile de persoane din care se formează clienții (membrii) caselor de ajutor reciproc, în speță cetățeni români, salariați sau pensionari (temeinic identificați prin însăși apartenența lor la un sistem de salarizare sau de pensii), riscul de a finanța terorismul este minim.

De asemenea, în urma analizării chestionarelor primite, s-a constatat că niciuna din casele de ajutor reciproc participante la evaluare nu a identificat și raportat tranzacții suspecte de finanțare a terorismului.

O situație similară (clienți cetățeni români sau persoane juridice române asupra cărora s-au aplicat proceduri temeinice de cunoaștere a clientelei), este întâlnită și în cazul IFN – entități fără scop patrimonial.

Concluzie: având în vedere cele prezentate anterior, cu precădere sursa fondurilor și destinația acestora, precum și impactul economic redus la nivel național al sectorului, considerăm că riscul de SB/FT identificat în cazul CAR-urilor și IFN-urilor entități fără scop patrimonial înscrise în Registrul de evidență al BNR, este scăzut.

D. CASELE DE SCHIMB VALUTAR

Definiția și rolul

În România, casele de schimb valutar sunt autorizate de către Ministerul Finanțelor - prin intermediul Comisiei de autorizare a activității de schimb valutar, potrivit H.G. nr. 1096/2022 pentru aprobarea procedurii de autorizare a caselor de schimb valutar care solicită să desfășoare activități de schimb valutar pentru persoane fizice și de încasare a cecurilor de călătorie, precum și a entităților care dețin în administrare structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare turistică, ce solicită să desfășoare operațiuni de cumpărare de valute de la persoane fizice și de încasare a cecurilor de călătorie, și pentru aprobarea procedurii de înregistrare a punctelor de schimb valutar.

Comisia de autorizare a activității de schimb valutar poate dispune anularea autorizației de schimb valutar emise în favoarea unei entități și a tuturor codurilor statistice atribuite

acesteia, atunci când se constată că la data acordării acestora solicitanții au oferit informații incorecte sau inexacte care, dacă ar fi fost cunoscute, ar fi condus la neacordarea autorizației sau codurilor statistice¹³. În plus, Comisia poate dispune măsura revocării autorizației emise în favoarea unei entități, la solicitarea Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, pentru nerespectarea prevederilor legislației privind spălarea banilor și finanțarea actelor de terorism¹⁴.

BNR este instituția cu o miză esențială în menținerea echilibrului pieței valutare la nivel intern și își direcționează intervențiile punctuale pentru echilibrarea pieței valutare și pentru evitarea unor fluctuații majore ale acesteia. Astfel, BNR nu este preocupată numai de evoluția cursului de schimb, ci de însăși buna funcționare a pieței valutare, respectiv de echilibrarea acesteia.

Pe teritoriul României, piața valutară cuprinde următoarele segmente¹⁵:

- ✚ piața valutară interbancară pe care efectuează tranzacții valutare instituțiile de credit, precum și de Banca Națională a României, conform reglementărilor emise în acest sens de BNR;

- ✚ piața valutară a entităților autorizate să efectueze activități de schimb valutar.

Entitățile autorizate să efectueze activități de schimb valutar (fiind interzisă desfășurarea activității de schimb valutar de către entități neautorizate) cuprind următoarele categorii:

- ✚ entitățile autorizate să desfășoare activitate de schimb valutar pentru persoanele fizice, respectiv entitățile specializate organizate sub forma caselor de schimb valutar și entitățile care dețin în administrare structuri de primire turistice cu funcțiuni de cazare turistică și au în obiectul de activitate operațiuni de cumpărare de valute;

- ✚ entitățile care desfășoară activitate de schimb valutar pe baza unor prevederi legale exprese și au stipulate activitățile de schimb valutar în actele constitutive care le reglementează înființarea și funcționarea.

Potrivit dispozițiilor art. 26 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 129/2019 cu modificările și completările ulterioare, ONPCSB supraveghează și controlează entitățile raportoare care nu sunt supuse supravegherii BNR și ASF. Astfel, categoriile de entități raportoare supravegheate și controlate de către Oficiu sunt detaliate în Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 129/2019, pentru entitățile raportoare supravegheate și controlate de ONPCSB, aprobate prin Ordinul Președintelui ONPCSB nr. 37/2021, disponibil pe site-ul www.onpcsb.ro secțiunea

¹³ H.G. nr. 1096 din 31 august 2022, art. 24 alin. (1)

¹⁴ H.G. nr. 1096 din 31 august 2022, art. 24 alin. (2), lit. j)

¹⁵ Regulamentul nr. 4/2005 privind regimul valutar, cu modificările și completările ulterioare

Legislație - Alte acte normative importante în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor.

Printre categoriile de instituții financiare nebancare supuse supravegherii ONPCSB se numără și casele de schimb valutar, acestea având calitatea de entități raportoare potrivit dispozițiilor art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 129/2019 cu modificările și completările ulterioare și calitatea entități reglementate potrivit art. 3 lit. a) din Normele de aplicare a Legii nr. 129/2019 aprobate prin ordinul Președintelui ONPCSB nr. 37/2021.

Conform site-ului Ministerului de Finanțe¹⁶, dimensiunea sectorului, la data de 01.03.2025, era următoarea:

- 452 case de schimb valutar autorizate să desfășoare activități de schimb valutar pe teritoriul României, altele decât cele care fac obiectul supravegherii Băncii Naționale a României;
- 2513 puncte de schimb valutar autorizate să desfășoare activități de schimb valutar pe teritoriul României, altele decât cele care fac obiectul supravegherii Băncii Naționale a României.

Activitatea celor 452 de case de schimb valutar se desfășoară prin intermediul celor 2513 puncte de schimb valutar.

Raportul privind evaluarea națională a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului pentru perioada 2018-2020 a relevat faptul că entitățile raportoare - case de schimb valutar tind să nu aibă mereu capacitatea, experiența și resursele pentru a implementa eficient cerințele privind CSB/CFT. Astfel, Oficiul, în calitate de autoritate de supraveghere, are un rol esențial în furnizarea de îndrumări adecvate pentru casele de schimb valutar.

Schimbul valutar este o domeniu vast, indispensabil economiei globale, dar și un sector vulnerabil la spălarea banilor. Lipsa unei supravegheri stricte poate transforma casele de schimb valutar în puncte de intrare pentru fonduri ilicite, facilitând activități infracționale la scară internațională.

Amenințarea de spălare a banilor și finanțare a terorismului din sectorul caselor de schimb valutar nu rezultă doar din pătrunderea directă a infractorilor în operațiunile de schimb valutar, ci și din implementarea inefficientă a standardelor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, precum și a politicilor aferente adecvate, care oferă infractorilor oportunități ce sunt deseori exploatare.

¹⁶ <https://mfinante.gov.ro/case-de-schimb-valutar1>

Prin urmare, este necesar ca entitățile raportoare să ia toate măsurile necesare pentru a-și proteja propriile resurse de aceste amenințări constante.

Importanța economică și factorii contextuali

România, prin poziția sa geografică, plasată la intersecția unor rute comerciale și financiare importante, facilitează un volum ridicat de tranzacții transfrontaliere, mai ales în relațiile comerciale cu statele membre ale Uniunii Europene și cu cele din regiunea balcanică. Totodată, poziția sa geografică îi oferă acces la piețe globale și la fluxuri financiare internaționale, însă expune sectorul caselor de schimb valutar la riscuri suplimentare, în special în ceea ce privește spălarea banilor și finanțarea terorismului prin schimburile valutare.

Casele de schimb valutar joacă un rol esențial în economia globală și națională, facilitând schimbul de monedă pentru turiști, afaceri și investitori. Aceste entități sunt parte integrantă a sistemului financiar și contribuie la fluidizarea tranzacțiilor internaționale și la stabilitatea pieței valutare.

Importanța economică

a) Facilitarea circulației banilor și sprijinirea comerțului internațional

- ✚ Oferă un mijloc rapid și accesibil de conversie a valurilor
- ✚ Asigură o alternativă la serviciile bancare, fiind adesea preferate pentru schimburile rapide implicând costuri mai mici

b) Susținerea turismului și mobilității internaționale

- ✚ Turismul este un sector economic major în multe țări, iar casele de schimb valutar permit conversia rapidă a monedelor pentru vizitatori
- ✚ Contribuie la economia locală, oferind acces facil la lichidități pentru turiști și pentru afacerile care îi deservesc

c) Creșterea concurenței în sectorul financiar

- ✚ Creșterea competiției contribuie la reducerea costurilor pentru consumatori

d) Generarea de venituri fiscale și locuri de muncă

- ✚ Casele de schimb valutar contribuie la bugetul de stat prin taxe și impozite
- ✚ Creează locuri de muncă pentru angajați în domeniul financiar și al serviciilor.

Factorii contextuali care influențează activitatea caselor de schimb valutar

a) Politicile monetare și stabilitatea economică

- ✚ Ratele de schimb sunt influențate direct de deciziile băncilor centrale și de stabilitatea economică a unei țări

✚ Inflația ridicată, fluctuațiile monetare și crizele economice pot afecta cererea de valută și profitabilitatea caselor de schimb

b) Reglementările financiare și cerințele de conformitate

✚ Legislația națională și internațională privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului impune caselor de schimb valutar să implementeze măsuri stricte de verificare a clienților și raportare a tranzacțiilor suspecte

c) Digitalizarea și concurența din partea serviciilor FinTech¹⁷

✚ Apariția platformelor online de schimb valutar și a aplicațiilor fintech oferă alternative mai rapide și mai eficiente decât schimburile valutare tradiționale

✚ Criptomonedele și plățile digitale reduc dependența de numerar, schimbând modul în care oamenii interacționează cu moneda străină

d) Factorii geopolitici și riscurile economice globale

✚ Războaiele, sancțiunile economice și crizele internaționale pot afecta fluxurile valutare și pot genera fluctuații extreme ale cursului de schimb

✚ Țările cu instabilitate economică și restricții valutare pot vedea o creștere a pieței gri, unde schimburile valutare informale devin dominante

e) Cererea sezonieră și impactul economic local

✚ Activitatea caselor de schimb valutar este influențată de sezoanele turistice, evenimente internaționale și migrația forței de muncă.

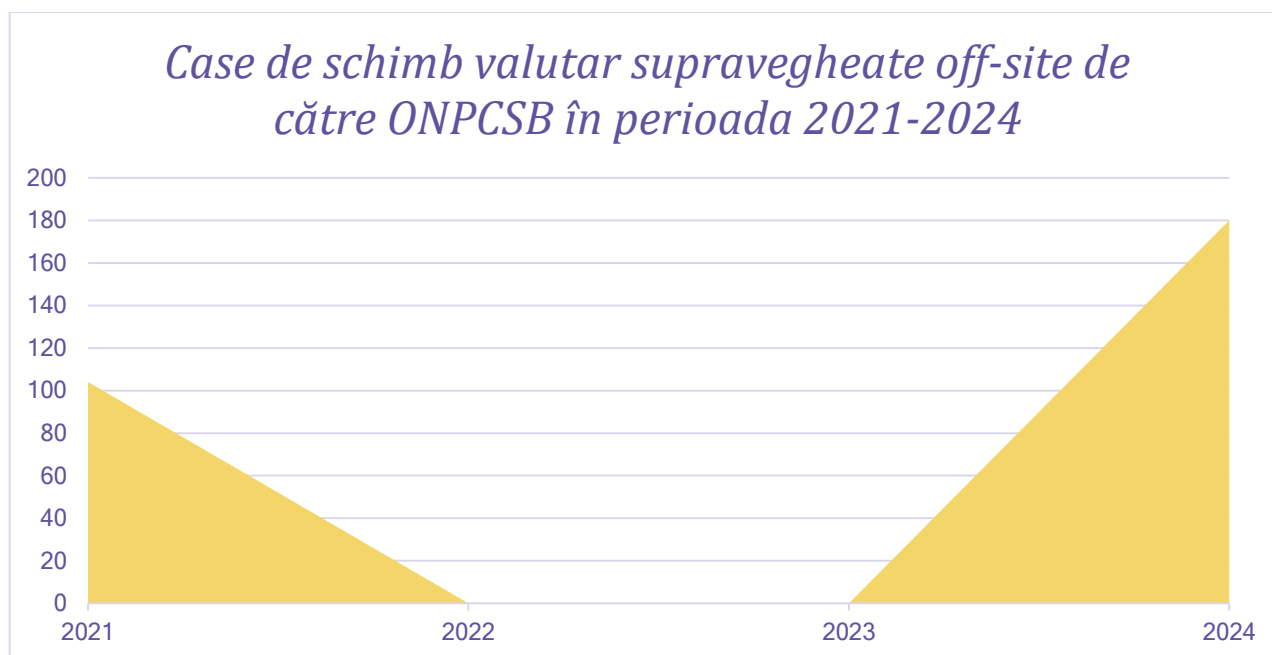
✚ În orașele cu un număr mare de expatriați sau lucrători sezonieri, cererea de schimb valutar crește periodic, având un impact asupra lichidității pieței locale.

Concluzie: casele de schimb valutar sunt un element important al economiei, facilitând conversiile monetare și sprijinind sectoare economice precum turismul, comerțul și serviciile financiare. Totuși, activitatea acestora este influențată de factori economici globali, reglementări stricte, digitalizare și riscuri geopolitice. Pentru a rămâne relevante, casele de schimb valutar trebuie să se adapteze noilor tehnologii, să respecte cerințele de conformitate și să ofere servicii competitive într-un mediu economic în continuă schimbare.

¹⁷ *financialmarket.ro - FinTech, cunoscută astăzi sub denumirea de „tehnologie financiară”, descrie o afacere care își propune să furnizeze servicii financiare prin utilizarea de software și alte tehnologii avansate.*

Supravegherea sectorului caselor de schimb valutar la nivel național

Conform metodologiei specifice supravegherii off-site de către ONPCSB, aferentă perioadei 2021 - 2024, s-au analizat indicatorii generali de risc pentru entități raportoare din categoria caselor de schimb valutar, rezultatele fiind următoarele:

În anul 2021, au fost supravegheate off-site un număr de 104 entități raportoare la nivel național, iar în urma analizei și prelucrării datelor și informațiilor aferente, în baza unui sistem de scoring, au rezultat următoarele:

- ✚ 30 entități au prezentat un risc ridicat;
- ✚ 11 entități au prezentat un risc partial ridicat;
- ✚ 63 entități au prezentat un risc mediu.

În urma acestei analize, au fost realizate controale on-site la 20 entități. Aceste controale au avut ca scop evaluarea conformității cu normele legale și identificarea eventualelor deficiențe în gestionarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. De asemenea, în cadrul acțiunilor de control on-site efectuate de ONPCSB, a fost evaluat statutul de "fit & proper" (potrivit și competent) al persoanelor din conducerea de nivel superior a societății, persoane care trebuie să dețină cunoștințele, experiența și expertiza necesare pentru a gestiona riscurile de SB/FT, cu scopul de a proteja entitatea împotriva utilizării abuzive, în scopuri infracționale.

Rezultatele controalelor efectuate au relevat deficiențe, ceea ce sugerează un grad de conformitate scăzut în rândul entităților supravegheate. Cu toate acestea, este important de menționat că au fost impuse sancțiuni și s-a stabilit un plan de măsuri pentru remedierea

deficiențelor identificate. Astfel, au fost aplicate 28 sancțiuni contravenționale, reprezentând 18 avertismente și 10 amenzi în cuantum de 315.000 RON, pentru nerespectarea prevederilor Legii nr. 129/2019 și ale HG nr. 603/2011.

Deficiențele identificate în timpul acțiunilor de verificare și control au fost sintetizate într-un plan de măsuri, din care prezentăm:

- ✚ obligația de a stabili termenul în care elementele comune ale operațiunilor care au legătură între ele prezintă relevanță, precum și orice alte scenarii ce ar putea da naștere unor tranzacții legate între ele;

- ✚ scenariile și intervalele de timp relevante în funcție de care se identifică tranzacțiile legate între ele, determinate proporțional cu riscurile asociate;

- ✚ obligația de desemnare a ofițerului de conformitate cu respectarea dispozițiilor legale, respectiv ca acesta să facă parte din conducerea de rang superior a entității, ofițer de conformitate care va coordona implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea Legii nr. 129/2019; decizia de numire a ofițerului de conformitate va cuprinde detalierea concretă a atribuțiilor și responsabilităților încredințate în acest scop, cu aprobarea conducerii;

- ✚ desemnarea ofițerului de conformitate în urma unei testări care să confirme că acesta este persoană potrivită și competentă pentru a îndeplini atribuțiile încredințate, cu respectarea, cel puțin, a condițiilor/standardelor prevăzute de art. 5 alin. (6) din Norme;

- ✚ obligativitatea participării ofițerului de conformitate la cursuri de instruire organizate de autorități/instituții sau organisme acreditate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor;

- ✚ obligația de a comunica direct Oficiului datele și informațiile solicitate, în formatul indicat de Oficiu, în termen de maximum 15 zile de la data primirii cererii, iar pentru cererile care prezintă un caracter de urgență, marcate în acest sens, în termenul indicat de Oficiu;

- ✚ obligația procedurării dispozițiilor privind interzicerea divulgării și protecția angajaților împotriva oricăror acțiuni ostile sau discriminatorii la locul de muncă, conform specificului activității desfășurate, urmând a avea în vedere dispozițiile Legii nr. 129/2019;

- ✚ obligația evaluării riscurilor clienților în funcție de specificul activității entității;

- ✚ obligația procedurării dispozițiilor cu privire la instruirea și evaluarea periodică a salariaților și păstrarea în evidențele societății a documentelor justificative din care să reiasă acest lucru.

În anul 2024, au fost supravegheate off-site un număr de 180 entități raportoare la nivel național, iar în urma analizei și prelucrării datelor și informațiilor aferente, în baza unui sistem de scoring, au rezultat următoarele:

- ✚ 13 entități au prezentat un risc ridicat;
- ✚ 111 entități au prezentat un risc partial ridicat;
- ✚ 56 entități au prezentat un risc mediu.

În baza rezultatelor obținute au fost realizate controale on-site la 10 entități evaluate cu grad de risc ridicat. Aceste controale au avut ca scop evaluarea conformității cu normele legale și identificarea eventualelor deficiențe în gestionarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. De asemenea, în cadrul acțiunilor de control on-site efectuate de ONPCSB, a fost evaluat statutul de "fit & proper" (potrivit și competent) al persoanelor din conducerea de nivel superior a societății, persoane care trebuie să dețină cunoștințele, experiența și expertiza necesare pentru a gestiona riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Rezultatele controalelor efectuate au relevat deficiențe, ceea ce sugerează în continuare, un grad de conformitate scăzut în rândul entităților supravegheate. Cu toate acestea, este important de menționat că au fost impuse sancțiuni și s-a stabilit un plan de măsuri pentru remedierea deficiențelor identificate. Astfel, au fost aplicate 11 sancțiuni contravenționale, reprezentând 3 avertismente și 8 amenzi în cuantum de 135.000 RON, pentru nerespectarea prevederilor legale privind:

- ✚ obligativitatea aplicării, pe bază de risc, a măsurilor standard, simplificate sau suplimentare, de cunoaștere a clientelei;

- ✚ obligația de a raporta Oficiului, în cel mult 3 zile lucrătoare, efectuarea operațiunilor cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele;

- ✚ obligația procedurării conform dispozițiilor legale a modului de punere în aplicare a sancțiunilor internaționale în conformitate cu art. 5 și art. 6 din Normele privind supravegherea de către ONPCSB a modului de punere în aplicare a sancțiunilor internaționale, aprobate prin H.G. nr. 603/2011, prin indicarea motoarelor de căutare privind sancțiunile ONU și UE, pe care se efectuează verificările pentru clienții entității; verificările efectuate se vor păstra în format letric sau electronic în evidențele societății și vor fi puse la dispoziția autorităților cu atribuții de control la solicitarea acestora.

Deficiențele identificate în timpul acțiunilor de verificare și control au fost sintetizate într-un plan de măsuri, din care prezentăm:

✚ obligația de a stabili termenul în care elementele comune ale operațiunilor care au legătură între ele prezintă relevanță, precum și orice alte scenarii ce ar putea da naștere unor tranzacții legate între ele;

✚ obligația de desemnare a ofițerului de conformitate cu respectarea dispozițiilor legale, respectiv ca acesta să facă parte din conducerea de rang superior a entității, ofițer de conformitate care va coordona implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea Legii nr. 129/2019, cu modificările și completările ulterioare; decizia de numire a ofițerului de conformitate va cuprinde detalierea concretă a atribuțiilor și responsabilităților încredințate în acest scop, cu aprobarea conducerii;

✚ desemnarea ofițerului de conformitate în urma unei testări care să confirme că acesta este persoană potrivită și competentă pentru a îndeplini atribuțiile încredințate, cu respectarea, cel puțin, a condițiilor/standardelor prevăzute de art. 5 alin. (6) din Norme;

✚ obligativitatea participării ofițerului de conformitate la cursuri de instruire organizate de autorități/instituții sau organisme acreditate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor;

✚ obligația procedurării dispozițiilor privind interzicerea divulgării și protecția angajaților împotriva oricăror acțiuni ostile sau discriminatorii la locul de muncă, conform specificului activității desfășurate, urmând a avea în vedere dispozițiile Legii nr. 129/2019;

✚ obligația evaluării riscurilor clienților în funcție de specificul activității entității;

✚ obligația procedurării dispozițiilor cu privire la instruirea și evaluarea periodică a salariaților și păstrarea în evidențele societății a documentelor justificative din care să reiasă acest lucru.

Evoluția riscului de spălare a banilor în domeniul caselor de schimb valutar

■ Risc Ridicat ■ Risc Parțial Ridicat ■ Risc Mediu ■ Risc Scăzut

Aceste constatări sunt relevante pentru evaluarea riscurilor, dar trebuie interpretate cu prudență, având în vedere dimensiunea sectorului și numărul limitat de controale.

Evaluarea sectorială a riscurilor în materie de SB/FT pentru sectorul caselor de schimb valutar s-a realizat pe baza informațiilor colectate de la un eșantion reprezentativ de entități.

De asemenea, având în vedere dimensiunea sectorului, se ridică întrebarea în ce măsură rezultatele obținute oferă o imagine completă asupra riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în sectorul caselor de schimb valutar. Deși supravegherea efectuată de ONPCSB este esențială pentru identificarea și gestionarea riscurilor, dimensiunea sectorului și numărul limitat de controale pot duce la o evaluare parțială a acestora. Controalele on-site, realizate doar la entitățile considerate cu risc ridicat, reflectă doar o fracțiune din activitățile din sector, lăsând loc pentru potențiale riscuri nedeclarate sau neidentificate în cadrul entităților cu risc mai scăzut sau nesupravegheate direct.

Chiar și în acest context, informațiile obținute din supravegherea ONPCSB reprezintă un punct de referință important pentru evaluarea riscurilor reziduale și inerente. Chiar dacă nu s-au identificat deficiențe majore, este posibil ca, în cazul unui număr mai mare de controale sau în contextul extinderii sectorului, riscurile să evolueze sau să devină mai evidente. Supravegherea trebuie să continue și să se adapteze pe măsură ce sectorul crește și devine mai complex, având în vedere că, din perspectiva evaluării riscurilor, o dimensiune mică nu înseamnă automat riscuri scăzute.

Nu în ultimul rând, trebuie menționat că începând cu anul 2024 a fost intensificată activitatea de instruire a caselor de schimb valutar, fiind organizate mai multe sesiuni de instruire pentru această categorie de entități raportoare în scopul creșterii conformității.

Concluzie: informațiile obținute din supravegherea realizată de ONPCSB oferă o bază valoroasă pentru evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în sectorul caselor de schimb valutar. Totuși, aceste informații sunt limitate de numărul relativ redus de controale efectuate, raportat la dimensiunea sectorului. Este esențial ca evaluarea riscurilor să fie un proces continuu și dinamic, care să țină cont de evoluția sectorului și de posibilele amenințări emergente, pentru a asigura un sistem eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Implementarea cerințelor CSB/CFT este importantă pentru securizarea sistemului financiar și prevenirea utilizării caselor de schimb valutar în scopuri ilicite. Respectarea normelor legale, aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei și raportarea tranzacțiilor cu numerar și a celor suspecte sunt elemente fundamentale în combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. Supravegherea riguroasă și utilizarea tehnologiilor

avansate pentru monitorizarea tranzacțiilor contribuie la reducerea riscurilor și la consolidarea integrității pieței financiare.

Dimensiunea sectorului caselor de schimb valutar în România

Conform site-ului Ministerului de Finanțe¹⁸, dimensiunea sectorului, la data de 01.03.2025, era următoarea:

- ✚ 452 case de schimb valutar autorizate să desfășoare activități de schimb valutar pe teritoriul României, altele decât cele care fac obiectul supravegherii Băncii Naționale a României;
- ✚ 2513 puncte de schimb valutar autorizate să desfășoare activități de schimb valutar pe teritoriul României, altele decât cele care fac obiectul supravegherii Băncii Naționale a României.

De asemenea, conform reglementărilor în vigoare, activitățile de schimb valutar pentru persoane fizice pe teritoriul României pot fi efectuate cu îndeplinirea condițiilor legale aplicabile.

Casele de schimb valutar sunt organizate ca persoane juridice conform Legii nr. 31/1990 privind societățile, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având ca principal obiect de activitate activitățile de schimb valutar pentru persoane fizice cod CAEN 6612 - Activități de intermediere a tranzacțiilor financiare - activități ale birourilor de schimb valutar. Activitățile secundare nu pot fi altele decât cele incluse în cod CAEN 6619 - Activități auxiliare intermediarilor financiare, exclusiv activități de asigurări și coduri de pensii - remiterea de bani.

Entitățile care intenționează să desfășoare activități de schimb valutar trebuie să obțină autorizație anterior începerii activității de schimb valutar de la Comisia de autorizare a activității de schimb valutar, sens în care trebuie să îndeplinească o serie de condiții impuse de cadrul legal, ceea ce constituie un factor de diminuare a riscului la care este expus acest sector.

Pentru a solicita autorizarea, conform art. 5 din H.G. nr. 1096/2022, entitățile trebuie să îndeplinească cumulativ o serie de condiții, dintre care reținem:

- ✚ entitatea nu a fost condamnată printr-o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare pentru care nu a intervenit reabilitarea;
- ✚ administratorul/administratorii entității nu se află în stare de incompatibilitate conform legii;

¹⁸ <https://mfinante.gov.ro/case-de-schimb-valutar1>

✚ acționarii semnificativi/asociații care dețin părți sociale cel puțin într-un procent egal cu cel necesar pentru un acționar semnificativ, precum și administratorii sau reprezentanții legali ai entității nu au deținut/dețin calitatea de acționari/asociați, precum și de administratori ori reprezentanți legali la entități care au desfășurat/desfășoară activitate de schimb valutar și de încasare a cecurilor de călătorie, după caz, fără autorizație/scrisoare de atribuire a codului statistic, după caz, în ultimii 5 ani anteriori datei depunerii cererii de autorizare;

✚ să identifice punctual administratorii, acționarii semnificativi sau asociații care dețin părți sociale cel puțin într-un procent egal cu cel necesar pentru un acționar semnificativ, persoanele care sunt beneficiarii reali ai acestor entități în sensul Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare, precum și persoanele care dețin o funcție de conducere în cadrul entității care solicită autorizarea. În cazul în care administratorii, acționarii semnificativi sau asociații care dețin părți sociale cel puțin într-un procent egal cu cel necesar pentru un acționar semnificativ sunt persoane juridice, este necesară identificarea inclusiv a persoanelor fizice care controlează ori dețin în cele din urmă aceste persoane juridice, în mod direct sau indirect;

✚ reprezentanții legali, administratorii, acționarii semnificativi sau asociații entității care dețin părți sociale cel puțin într-un procent egal cu cel necesar pentru un acționar semnificativ nu au fost condamnați pe plan intern sau internațional, pentru infracțiuni de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului. În cazul în care administratorii, acționarii semnificativi sau asociații care dețin părți sociale cel puțin într-un procent egal cu cel necesar pentru un acționar semnificativ sunt persoane juridice, această condiție trebuie îndeplinită inclusiv de persoanele fizice care controlează ori dețin în cele din urmă aceste persoane juridice, în mod direct sau indirect;

✚ persoanele care dețin o funcție de conducere în cadrul entității și persoanele care sunt beneficiarii reali ai acestor entități în sensul Legii nr. 129/2019, cu modificările și completările ulterioare, sunt persoane potrivite și competente, care pot proteja entitățile respective împotriva utilizării lor abuzive în scopuri infracționale și nu au fost condamnate pe plan intern sau internațional pentru infracțiunile prevăzute la lit. g);

✚ existența ca obiect principal de activitate a schimbului valutar pentru persoane fizice și de încasare a cecurilor de călătorie, după caz, cod CAEN 6612 - Activități de intermediere a tranzacțiilor financiare - activități ale birourilor de schimb valutar. Activitățile secundare nu pot fi altele decât cele incluse în cod CAEN 6619 - Activități auxiliare intermediarilor financiare,

exclusiv activități de asigurări și fonduri de pensii - furnizarea de servicii de remitere de bani în numele și pe seama unei instituții de plată sau instituții emitente de monedă electronică;

- ✚ existența unui capital social, subscris și vărsat, de minimum 350.000 lei;

- ✚ existența în obiectul de activitate a operațiunilor de cumpărare de valute de la persoane fizice și de încasare a cecurilor de călătorie, după caz.

Concluzie: schimbul valutar este o componentă importantă a piețelor financiare internaționale, casele de schimb valutar operând la nivel independent, oferind conversii de monedă exclusiv pentru persoane fizice. Sectoarele turistice și comerciale sunt puternic influențate de schimbul valutar, mai ales în economiile emergente unde numerarul este predominant. Industria schimbului valutar joacă un rol esențial în economia globală, facilitând conversia valutelor pentru afaceri, turiști și investitori. Cu toate acestea, din cauza volumului mare de tranzacții în numerar și a anonimatului relativ al clienților, acest sector este vulnerabil la activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Riscurile identificate în contextul global

Casele de schimb valutar sunt considerate un sector cu risc pentru spălarea banilor la nivel global, un punct vulnerabil în lanțul spălării banilor, deoarece permit tranzacții rapide cu numerar, conversia fondurilor în diferite monede și transferul acestora între jurisdicții cu niveluri variabile de reglementare. Aceste caracteristici ar putea face din sector o țintă atractivă pentru rețelele criminale și organizațiile implicate în finanțarea terorismului.

Activitatea de schimb valutar ridică o serie de provocări de aplicare a prevederilor CSB/CFT, la momentul actual existând o identificare redusă a spălării banilor prin intermediul caselor de schimb valutar, în comparație cu dimensiunea industriei în ansamblu.

Tranzacțiile frecvente cu numerar constituie principalul factor de risc al acestui sector, iar vulnerabilitățile aferente sectorului sunt potențate nu doar de faptul că infractorii care dispun de fonduri ilicite pot utiliza cu ușurință acest tip de operațiuni (fără a trebui să apeleze la consiliere specializată), ci și de deficiențele pe care anumite entități din sector le au cu privire la respectarea unor obligații ce decurg din legislația în domeniul prevenirii și combaterii SB/FT, lipsa de diligență putând fi speculată de cei care intenționează să identifice oportunități de a ascunde proveniența unor active.

Utilizarea extinsă a numerarului reduce trasabilitatea fondurilor și facilitează ascunderea originii acestora. Astfel, numerarul este greu de urmărit și, spre deosebire de transferurile bancare, nu lasă o amprentă digitală clară, astfel încât infractorii pot introduce

sume mari de bani obținute ilegal pe care le pot converti în diferite valute, pentru a le integra ulterior în sistemul financiar legal.

Tranzacțiile multiple de valori mici (tehnica „smurfing”) permit evitarea pragurilor de raportare obligatorii.

În unele țări, reglementările impun limite stricte asupra tranzacțiilor în numerar, însă în altele aceste măsuri sunt mai puțin restrictive, ceea ce creează puncte slabe în prevenirea și combaterea spălării banilor.

Totodată, casele de schimb valutar permit conversia rapidă a banilor, facilitând transferul acestora între țări, ceea ce conduce la mutarea fondurilor ilicite la nivel global.

Această mobilitate a fondurilor între țări cu reglementări diferite permite spălarea rapidă a banilor și îngreunează detectarea tranzacțiilor suspecte.

Schimburile valutare pot constitui o verigă importantă în lanțul de spălare a banilor, în special în etapa de plasare. Odată ce banii au fost schimbați în altă valută, devine mai dificilă identificarea originii acestora. În plus, din cauza naturii ocazionale a tranzacțiilor, reprezentanții caselor de schimb valutar consideră că este deosebit de dificil să efectueze o monitorizare continuă în vederea detectării anomaliilor și a profilurilor de risc.

Riscurile identificate la nivel național

Identificarea și analiza riscurilor din sectorul caselor de schimb valutar din România joacă un rol important în cadrul evaluării sectoriale. Această analiză se bazează pe răspunsurile furnizate de entități prin intermediul chestionarelor, axându-se pe patru categorii esențiale de riscuri, după cum urmează:

Riscul privind clienții - vizează identificarea și evaluarea tipologiilor clienților și jurisdicțiile de proveniență ale acestora, care pot prezenta un risc ridicat de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Riscul privind produsele și serviciile - se referă la riscurile asociate schimbului valutar, care poate facilita tranzacții anonime sau greu de urmărit.

Riscul de conformitate - include măsurile și procedurile implementate de casele de schimb valutar pentru a se conforma reglementărilor naționale și internaționale privind prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului.

Riscul privind tranzacțiile - această categorie analizează riscurile asociate tranzacțiilor financiare efectuate prin intermediul schimbului valutar, care pot facilita transferuri anonime sau suspecte.

Aceste domenii de risc sunt considerate critice pentru identificarea vulnerabilităților sectorului, având în vedere că acestea afectează aspecte fundamentale ale activităților caselor de schimb valutar, de la tipologia și profilul clienților, până la respectarea reglementărilor legale și monitorizarea tranzacțiilor.

În continuare, vom explora fiecare dintre aceste riscuri în detaliu, pe baza datelor colectate prin intermediul chestionarelor, oferind o imagine cuprinzătoare asupra expunerii sectorului la potențialele amenințări în ceea ce privește spălarea banilor și finanțarea terorismului.

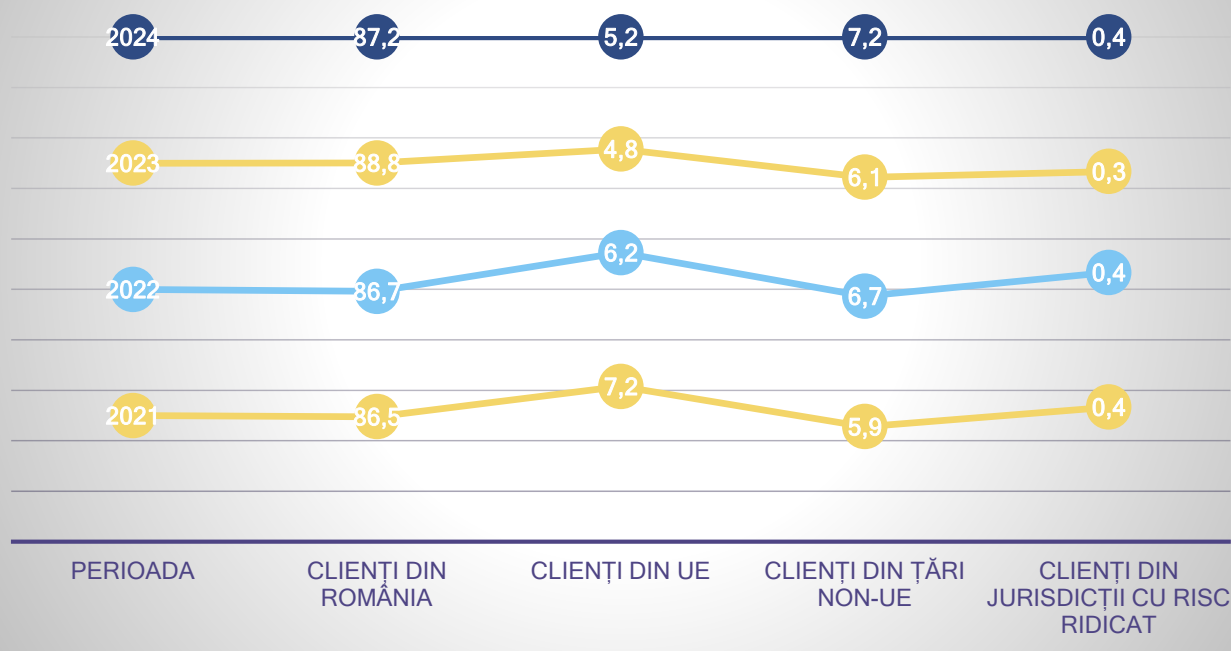
RISCUL PRIVIND CLIENȚII

Analiza riscurilor asociate clienților în sectorul caselor de schimb valutar din România a evidențiat o serie de factori de risc specifici, care sunt esențiali pentru înțelegerea vulnerabilităților sectorului în ceea ce privește spălarea banilor și finanțarea terorismului. Răspunsurile din chestionar furnizate de casele de schimb valutar au oferit date semnificative despre tipologia clienților și jurisdicțiile de proveniență. În cele ce urmează, sunt prezentate datele și riscurile relevante.

Toate entitățile din sectorul caselor de schimb valutar care au completat chestionarul au indicat faptul că desfășoară activități doar pe teritoriul României.

Proporția clienților din România este semnificativă, reprezentând majoritatea pentru toate entitățile. Totuși, există clienți și din Uniunea Europeană cu o pondere mai mică, iar în unele cazuri, există o mică proporție de clienți din jurisdicții non-UE, în special țări din regiunea balcanică și Republica Moldova. Aceasta indică un risc moderat datorat tranzacțiilor, mai ales în contextul implicării unor jurisdicții cu potențial risc crescut.

Proporția Clienților Caselor de Schimb Valutar din România Pentru Perioada Evaluată

Având în vedere faptul că, în cazul caselor de schimb valutar, conform prevederilor legale¹⁹, clienții sunt în exclusivitate persoane fizice, acest aspect necesită o monitorizare mai atentă pentru entitățile care desfășoară tranzacții cu clienți din alte jurisdicții. Subliniem faptul că tranzacțiile de valoare mică și frecvente efectuate de clienți persoane fizice indică un risc ridicat din punct de vedere SB/FT, putând fi utilizate cu scopul de a fragmenta transferurile și a evita raportarea, mai ales în contextul unei monitorizări insuficiente. Totodată, persoanele fizice prezintă un risc moderat în ceea ce privește evaluarea sursei fondurilor și în monitorizarea comportamentului tranzacțional.

Un risc semnificativ identificat în chestionare este reprezentat de clienții proveniți din jurisdicții cu risc ridicat, care au fost menționați de câteva case de schimb valutar. În general, ponderea acestor clienți este scăzută (sub 1% pentru majoritatea entităților), însă aceștia pot fi vulnerabili la efectuarea schimbului valutar în scopuri de spălare a banilor sau finanțare a terorismului. Exemplele de jurisdicții cu risc ridicat menționate în chestionare, includ țări non-UE din regiuni geopolitic instabile, precum Iran, Afghanistan, Siria, Yemen, Burkina Faso, Turcia, Pakistan, Emiratele Arabe Unite, Iordania etc. Acest aspect considerăm că reprezintă o vulnerabilitate în activitatea caselor de schimb valutar, întrucât acestea, ca de altfel toate

¹⁹ Art. 11 - (1) din H.G. nr.1096/2022, art. 23 alin. (1) din H.G. 1096/2022

entitățile raportoare, ar trebui să considere jurisdicții cu risc ridicat toate țările ce figurează în listele menționate în secțiunea „Sanctiuni Internaționale” de pe site-ul Oficiului²⁰.

Un alt risc notabil este reprezentat de clienții Persoane Expuse Public (PEP) întrucât aceștia prezintă un risc ridicat de SB/FT din cauza potențialelor legături cu acte de corupție. Deși ponderea PEP în rândul clienților caselor de schimb valutar este scăzută (sub 0,5%), casele de schimb valutar au implementat măsuri suplimentare pentru verificarea și monitorizarea acestor clienți, conform legislației, însă numărul redus de clienți PEP nu elimină riscul asociat.

Concluzie: răspunsurile caselor de schimb valutar la întrebările privind clienții relevă o serie de riscuri semnificative, inclusiv riscurile asociate clienților din jurisdicții cu risc ridicat și clienților PEP. Chiar dacă majoritatea clienților provin din România și UE, există o expunere moderată la riscurile transfrontaliere. Este necesară aplicarea continuă a măsurilor stricte de cunoaștere a clientelei și de due diligence pentru a reduce vulnerabilitățile și a preveni activitățile ilicite în sectorul caselor de schimb valutar din România.

RISCUL PRIVIND PRODUSELE ȘI SERVICIILE

Analiza riscurilor asociate serviciilor oferite de casele de schimb valutar este relevantă pentru înțelegerea expunerii sectorului la vulnerabilitățile legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului. O analiză detaliată a riscurilor este esențială pentru a asigura sustenabilitatea și siguranța operațiunilor, serviciile de schimb valutar fiind expuse la diverse riscuri financiare, operaționale și reputaționale, după cum urmează:

Riscurile financiare, care înglobează:

- riscul valutar: serviciul de schimb valutar operează cu monede multiple, iar fluctuațiile cursurilor de schimb pot genera pierderi semnificative; acest risc apare din cauza volatilității pieței valutare, influențată de factori economici, politici și sociali, a diferenței dintre prețul de cumpărare și cel de vânzare, care poate deveni nefavorabil, precum și a speculațiilor financiare sau intervenția băncii centrale asupra cursului de schimb;

- riscul de lichiditate: lipsa unui flux de numerar adecvat poate împiedica acoperirea cererilor clienților, putând apărea atunci când casa de schimb valutar nu are suficient numerar pentru a onora cererile clienților, cauzele principale fiind cererea neașteptată de monedă străină sau o gestionare defectuoasă a rezervelor valutare.

Riscuri operaționale, care constau în erori umane (greșeli în procesarea tranzacțiilor sau manipularea numerarului pot duce la pierderi), precum și în fraude interne și externe

²⁰ <https://www.onpcsb.ro/ro/c/9/sanctiuni-internationale>

(angajații pot încerca să fure sau să manipuleze tranzacțiile), și deficiențe tehnologice (sistemele informatice pot suferi defecțiuni sau atacuri cibernetice).

- ✚ Riscuri reputaționale, care constau în încrederea clienților (orice problemă financiară sau operațională poate afecta percepția publicului și poate duce la pierderea clienților) și colaborarea cu clienți implicați în activități ilicite, fapt care poate afecta grav imaginea casei de schimb valutar.

Concluzie: riscul asociat produselor și serviciilor oferite de casele de schimb valutar este considerat a fi unul mediu, datorat complexității tranzacțiilor, cum ar fi conversia rapidă a sumelor mari (infractorii pot schimba sume mari de bani în monede diferite pentru a ascunde originea fondurilor), structurarea tranzacțiilor (realizarea de schimburi valutare cu sume mici, pentru a evita limitele de raportare) sau folosirea unor terți sau a unor identități false (se pot efectua schimburi prin intermediari, ori pot fi folosite documente false pentru a eluda controalele). Aceste activități prezintă provocări de nivel mediu în ceea ce privește conformitatea cu reglementările SB/FT, ținând cont de faptul că se pot aplica măsuri de reducere a riscurilor printr-o monitorizare mai strictă, respectiv prin implementarea unor sisteme avansate de monitorizare a tranzacțiilor, prin aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei și, nu în ultimul rând, prin instruirea continuă a angajaților privind riscurile și măsurile de prevenire și combatere a SB/FT.

RISCUL DE CONFORMITATE

Riscul de conformitate reprezintă un aspect deosebit de important în activitatea caselor de schimb valutar, având în vedere cerințele riguroase impuse de legislația națională privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțarea terorismului.

Printre principalele cauze ale riscului de conformitate pentru casele de schimb valutar se numără:

- ✚ Lipsa unor proceduri clare de verificare a clienților: casele de schimb trebuie să verifice identitatea clienților pentru a identifica tranzacțiile suspecte;

- ✚ Lipsa unui sistem adecvat de monitorizare a tranzacțiilor: lipsa monitorizării eficiente poate facilita activitățile ilegale, cum ar fi spălarea banilor sau finanțarea terorismului;

- ✚ Reglementări în continuă schimbare: legislația națională este dinamică, iar neactualizarea proceselor interne poate duce la neconformitate;

- ✚ Angajați insuficient instruiți: personalul trebuie să fie informat periodic pentru a recunoaște și raporta tranzacțiile suspecte.

De asemenea, neconformitatea poate avea efecte negative asupra activității caselor de schimb valutar, inclusiv sancțiuni financiare, suspendarea sau retragerea licenței (lipsa conformității poate duce la închiderea casei de schimb valutar), precum și pierderea încrederii clienților (casa de schimb implicată în activități ilegale sau care nu respectă reglementările poate suferi daune reputaționale).

În acest context, respectarea reglementărilor și aplicarea măsurilor adecvate pentru cunoașterea clientelei, evaluarea riscurilor, monitorizarea tranzacțiilor și raportarea tranzacțiilor suspecte și cu numerar, sunt factori esențiali în gestionarea riscului de conformitate. Analiza datelor obținute din chestionarele completate de casele de schimb valutar oferă o imagine detaliată asupra gradului de conformitate și a practicilor implementate de aceste entități.

Răspunsurile caselor de schimb valutar indică faptul că în perioada 2021 - 2024, majoritatea acestora, reprezentând 75%, au obținut venituri în creștere, în timp ce 25% au înregistrat venituri constante sau într-o ușoară descreștere. Acestea sunt entități nou înființate, entități care și-au închis unele puncte de lucru sau entități cărora li s-a redus numărul personalului. Activitatea economică intensă subliniază faptul că au fost aplicate măsuri de conformitate pentru a identifica, gestiona și atenua riscurile asociate cu tranzacțiile de schimb valutar și cu clienții implicați.

În ceea ce privește procedurile de identificare a clientelei, toate casele de schimb valutar analizate au implementat măsuri de cunoaștere a acesteia, metodele aplicate variind de la entitate la entitate. Toate entitățile analizate folosesc verificarea în persoană, în același timp, unele dintre ele folosind și alte metode de verificare, de exemplu verificare online sau prin platforme digitale (30% dintre entități).

Un alt aspect important este faptul că 40% dintre casele de schimb valutar utilizează verificări suplimentare pentru clienții PEP, iar 60% aplică verificări suplimentare pentru clienții din jurisdicții cu risc ridicat. De asemenea, în unele cazuri este utilizată inteligența artificială (AI) pentru verificarea documentelor de identitate – o tehnologie adoptată de 20% dintre entități. Această abordare modernă oferă o mai mare eficiență și precizie în identificarea potențialelor riscuri și în asigurarea conformității cu cerințele legale.

Un procent de 20% dintre casele de schimb valutar chestionate au implementat sisteme automate pentru monitorizarea și detectarea tranzacțiilor suspecte, un element cheie în gestionarea riscului de conformitate și prevenirea activităților de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Aceste sisteme permit identificarea tranzacțiilor neobișnuite sau potențial suspecte. Implementarea unor astfel de sisteme oferă caselor de schimb valutar capacitatea de

a identifica tranzacții care depășesc anumite praguri valorice sau clienți care provin din jurisdicții cu risc ridicat.

Cu toate acestea, deși sistemele sunt disponibile și utilizate, numărul de tranzacții suspecte raportate către ONPCSB rămâne scăzut. Acest aspect sugerează fie că tranzacțiile suspecte sunt rar întâlnite în cadrul acestor entități, fie există o posibilă subraportare cauzată de dificultăți în identificarea și evaluarea riscurilor. În anumite cazuri, casele de schimb valutar au recurs la soluții dezvoltate pe plan intern, soluții care includ monitorizarea frecvenței tranzacțiilor, analiza comportamentului clientului și verificarea pe listele de sancțiuni.

În ceea ce privește raportarea și/sau sesizarea altor autorități în afară de ONPCSB, aceasta este rar întâlnită. Doar o mică parte dintre casele de schimb valutar au menționat că au efectuat raportări sau sesizări către autorități precum BNR, Poliția Română, Parchetele de pe lângă Judecătoriile din regiunea sediului casei de schimb valutar sau Direcției de Combatere a Criminalității Organizate. Numărul raportărilor variază, fiind de obicei între 1 și 7 cazuri pe an, ceea ce poate indica faptul că expunerea la riscuri semnificative este limitată.

Principalii indicatori de suspiciune de SB/FT identificați de casele de schimb valutar, includ tranzacțiile cu sume mari, nejustificate de activitatea clientului, tranzacții efectuate fracționat pentru a evita limitele de raportare, precum și refuzul clienților de a furniza informațiile necesare pentru conformare la cerințele CSB/CFT. De asemenea, o parte dintre casele de schimb valutar a identificat tranzacții legate de PEP și schimbări neașteptate în comportamentul de tranzacționare al clienților.

Concluzie: riscul de conformitate reprezintă o provocare majoră pentru casele de schimb valutar, având potențialul de a afecta grav stabilitatea și reputația acestora, conducând la pierderi financiare considerabile, sancțiuni legale și restricții operaționale care pot limita activitatea acestor entități. Într-un mediu financiar din ce în ce mai reglementat, este important ca entitățile raportoare să adopte o abordare proactivă în ceea ce privește conformitatea, implementând măsuri stricte și strategii eficiente pentru gestionarea riscurilor asociate.

Prin implementarea unor măsuri eficiente și prin respectarea strictă a reglementărilor, casele de schimb valutar pot reduce semnificativ acest risc, asigurând astfel un mediu sigur și conform pentru tranzacțiile financiare. Investiția în tehnologii avansate de monitorizare, în instruirea continuă a angajaților și în actualizarea constantă a politicilor interne va contribui la reducerea expunerii la riscuri și la consolidarea încrederii clienților. Astfel, casele de schimb valutar nu doar că vor evita sancțiunile și pierderile financiare, dar vor putea opera eficient și sustenabil într-un mediu economic în continuă evoluție.

RISCUL PRIVIND TRANZACȚIILE

Riscul privind tranzacțiile reprezintă o dimensiune esențială în evaluarea vulnerabilităților sectorului caselor de schimb valutar din România, fiind strâns legat de volumul, frecvența și natura tranzacțiilor desfășurate.

Casele de schimb sunt vulnerabile la tranzacții frauduloase, utilizarea documentelor false și încercările infractorilor de a spăla bani proveniți din activități ilegale. Pentru a preveni aceste situații, se impune o verificare riguroasă a clienților și a originii fondurilor.

În cadrul analizei, au fost evidențiate mai multe aspecte relevante pe baza răspunsurilor primite la întrebările din chestionar. În ceea ce privește volumul anual al tranzacțiilor, majoritatea caselor de schimb valutar au raportat un volum semnificativ de tranzacții în perioada 2021 - 2024. Spre exemplu, 4 case de schimb valutar au realizat tranzacții de peste 300 milioane de euro, în timp ce altele au raportat volume ale tranzacțiilor plecând de la câteva zeci de mii de euro, până la câteva milioane de euro. Totuși, există și entități care nu au raportat activitate semnificativă în această perioadă, fie din cauza faptului că au fost înființate de curând, fie pentru că nu au avut o activitate economică intensă.

Toate casele de schimb valutar au raportat că dețin și utilizează conturi bancare deschise în România, astfel subliniindu-se integrarea acestor entități în sistemul național bancar. Totodată, conform răspunsurilor primite, niciuna dintre casele de schimb valutar nu deține și utilizează conturi bancare în alte țări.

În ceea ce privește volumul tranzacțiilor, putem observa un model similar de creștere treptată. Dând un exemplu, o entitate a înregistrat un volum de 70.481.000 EUR în 2021, cu o ușoară creștere în 2022 – 78.400.300 EUR, volumul crescând ușor din nou la 80.856.000 EUR în 2023 și la 83.804.304 EUR în 2024. Această evoluție indică o ușoară creștere a activității, influențată de factori precum modificările în comportamentul clienților și ajustările reglementărilor din domeniu. Deși creșterile nu sunt semnificative, tendințele actuale sugerează o posibilă stabilizare a pieței, ceea ce poate indica un grad mai mare de încredere în serviciile oferite de casele de schimb valutar.

Adaptarea la noile reglementări și implementarea unor măsuri de transparență și securitate sporesc credibilitatea acestor entități, determinând un flux constant de clienți și tranzacții. Investițiile în tehnologie, îmbunătățirea proceselor operaționale și respectarea normelor de conformitate vor fi factori esențiali pentru consolidarea poziției pe piață și menținerea unui nivel optim de performanță.

Concluzie: riscurile asociate tranzacțiilor în sectorul caselor de schimb valutar trebuie gestionate cu maximă seriozitate, având în vedere impactul pe care acestea îl pot avea asupra

economiei și securității financiare. O abordare proactivă, bazată pe reglementări clare și tehnologii moderne, poate contribui la reducerea vulnerabilităților și la consolidarea încrederii în acest sector. În concluzie, gestionarea riscurilor asociate tranzacțiilor din acest sector necesită o abordare riguroasă, având în vedere implicațiile asupra stabilității economice și securității financiare. Aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei, alături de utilizarea tehnologiilor moderne și a unor mecanisme eficiente de control intern, la nivelul fiecărei entități, poate reduce vulnerabilitățile și poate consolida încrederea în acest sector.

Criminalitate și tendințe emergente în sectorul caselor de schimb valutar din România

Sectorul caselor de schimb valutar din România reprezintă o componentă importantă a economiei, facilitând conversia valutelor pentru persoane fizice. Totuși, datorită naturii tranzacțiilor cu numerar și a volumului mare de operațiuni, acest sector este vulnerabil la diverse forme de criminalitate financiară.

Casele de schimb valutar pot fi utilizate pentru spălarea banilor proveniți din activități ilegale, prin schimbarea repetată a valutelor sau prin tranzacții fragmentate menite să evite detectarea. În plus, lipsa unor controale eficiente poate facilita finanțarea activităților ilicite.

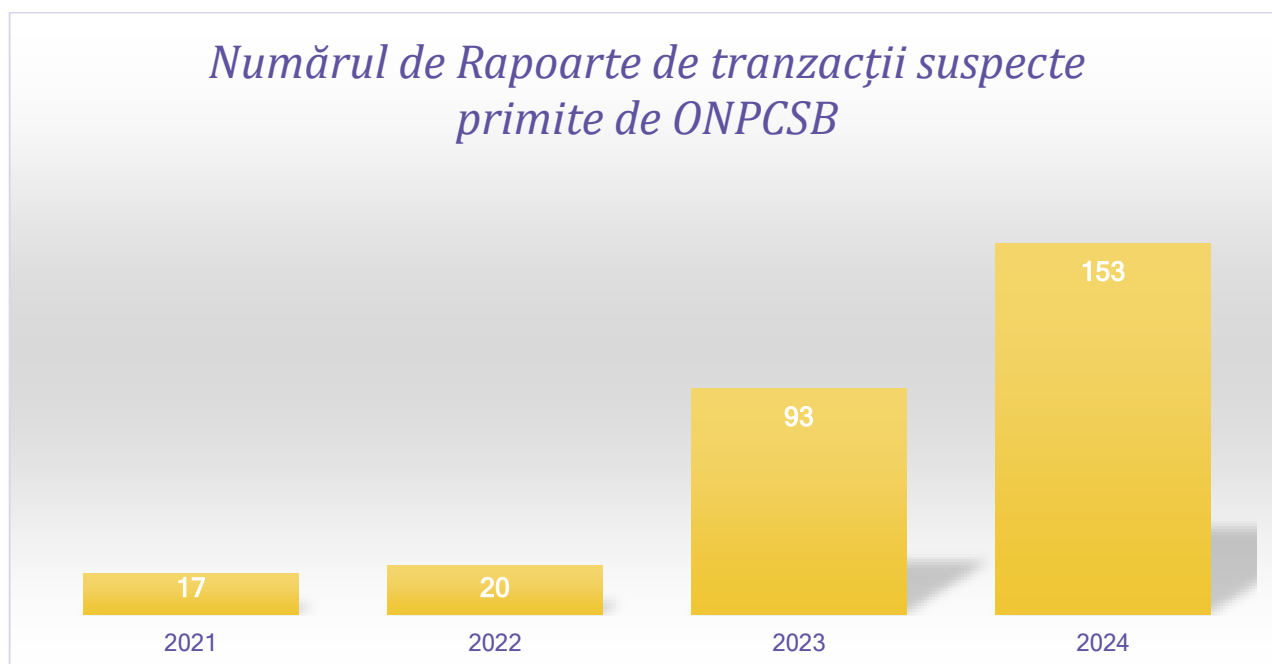
De asemenea, casele de schimb valutar pot deveni ținte pentru grupările de crimă organizată, care ar putea să le utilizeze pentru operațiuni de transfer rapid de bani sau pentru disimularea originii fondurilor ilicite. Aceasta reprezintă un risc important pentru integritatea sistemului financiar.

O tendință pozitivă din perspectiva CSB/CFT este adoptarea tehnologiilor, sumele supuse schimbului valutar putând proveni dintr-un cont bancar, prin utilizarea POS-urilor, ceea ce ar conferi legitimitate fondurilor, astfel reducându-se riscurile asociate numerarului.

Pentru evaluarea riscurilor din sectorul caselor de schimb valutar, au fost colectate date și informații esențiale din partea organelor de aplicare a legii și a altor autorități competente în domeniu. Aceste contribuții au furnizat o imagine detaliată asupra tipologiilor specifice acestui sector, a metodelor utilizate și a riscurilor identificate, evidențiind vulnerabilitățile care pot fi exploatare de infractori la nivel național.

În contextul riscurilor asociate sectorului caselor de schimb valutar, rapoartele de tranzacții suspecte transmise de entitățile raportoare reprezintă un instrument esențial în identificarea și prevenirea activităților infracționale. În perioada 2021 - 2024, ONPCSB a primit

un număr de 283 de rapoarte de tranzacții suspecte din partea sectorului caselor de schimb valutar.

Se observă o creștere semnificativă a numărului raportărilor de tranzacții suspecte ale sectorului în anul 2024, aceasta datorându-se în principal, măsurilor aplicate la nivel intern de fiecare entitate - măsuri referitoare la programele de instruire pentru personalul angajat în ceea ce privește CSB/CFT, participării personalului caselor de schimb valutar la instruirile realizate de ONPCSB și nu în ultimul rând la remedierea deficiențelor consemnate în planurile de măsuri emise în urma controalelor efectuate. Totodată, considerăm că această creștere a numărului de RTS-uri se poate datora și intensificării activității de instruire desfășurată de ONPCSB în ceea ce privește casele de schimb valutar.

Cu toate acestea, raportările specifice sectorului caselor de schimb valutar rămân insuficiente pentru a oferi o imagine completă a riscurilor, ceea ce sugerează necesitatea unei supravegheri mai riguroase și a dezvoltării capacităților de analiză.

Evaluarea riscurilor asociate sectorului caselor de schimb valutar în România subliniază vulnerabilități ce pot fi exploatare de infractori. Deși numărul cazurilor de spălare a banilor asociate sectorului este redus, complexitatea și sofisticarea acestor infracțiuni, inclusiv utilizarea tehnicilor de disimulare creează riscuri semnificative.

Pentru a aborda aceste riscuri emergente, consolidarea reglementărilor și utilizarea unor soluții tehnologice avansate sunt esențiale. De asemenea, datele și informațiile limitate existente la nivel național subliniază necesitatea unor mecanisme de raportare mai eficiente și a unei supravegheri mai riguroase pentru a oferi o înțelegere completă a fenomenului infracțional și a proteja integritatea sistemului financiar.

Concluzie: sectorul caselor de schimb valutar din România se află într-o continuă transformare, confruntându-se atât cu riscuri specifice criminalității financiare, cât și cu noi tendințe care îi modelează viitorul. Combaterea fraudelor și a SB/FT necesită o colaborare strânsă între autorități și operatorii din domeniu, precum și investiții în tehnologii de securitate și conformitate. Pentru a menține integritatea pieței, sunt esențiale implementarea unor sisteme avansate de monitorizare a tranzacțiilor, creșterea nivelului de transparență și educație financiară în rândul clienților, digitalizarea și modernizarea infrastructurii pentru prevenirea fraudelor. În acest context dinamic, casele de schimb valutar trebuie să își adapteze strategiile pentru a rămâne competitive și sigure, menținând în același timp conformitatea cu reglementările în vigoare. Astfel, sectorul caselor de schimb valutar impune o monitorizare continuă și o adaptare permanentă la noile tendințe și riscuri infracționale pentru a preveni exploatarea de către infractori a sectorului și pentru a asigura protecția sistemului financiar național.

CAPITOLUL 3 - IDENTIFICAREA AMENINȚĂRILOR ȘI VULNERABILITĂȚILOR

3.1 Tipologii de spălare a banilor în domeniul instituțiilor financiare nebancare supravegheate de ONPCSB

Tipologiile de spălare a banilor reprezintă cele mai uzuale metode prin care infractorii încearcă să introducă, să mascheze și să integreze fonduri ilicite în economia legală. În cadrul IFN-urilor supravegheate de ONPCSB, aceste tipologii pot varia de la utilizarea de credite fictive și plăți anticipate cu sume provenind din surse ilicite, până la scheme mai complexe de leasing sau amanet. Înțelegerea acestor tipologii este esențială pentru identificarea comportamentelor suspecte și pentru implementarea unor măsuri eficiente de prevenire.

A. Tipologii de spălare a banilor în domeniul instituțiilor financiare nebancare înscrise exclusiv în registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică

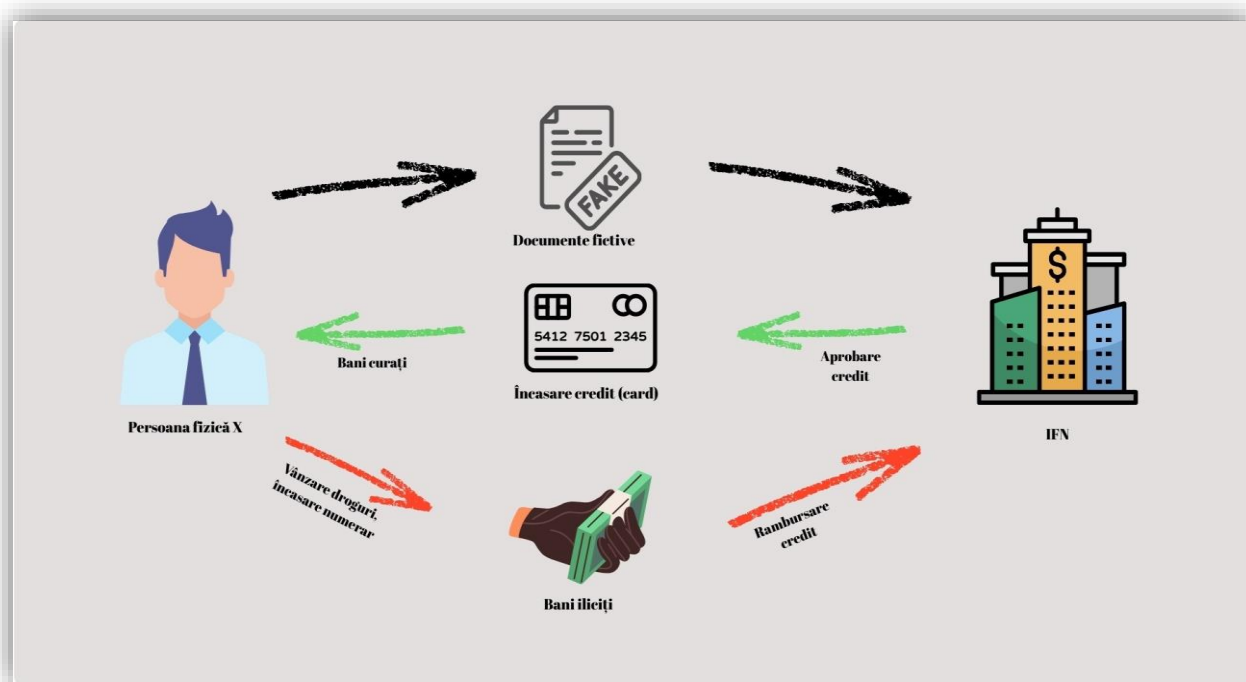
În perioada ultimilor ani, numărul IFN* care oferă servicii și produse financiare on-line a continuat să crească. Gama de servicii disponibile pare să fie, de asemenea, în creștere – împreună cu acceptarea și utilizarea sistemelor electronice de plată de către publicul larg. Acest capitol abordează tipologiile infracțiunilor din sectorul IFN* clasificate după infracțiunea predicat.

1. Obținerea de credite pentru "albirea" fondurilor ilicite

Această tipologie implică accesarea de credite sau împrumuturi cu scopul de a introduce fonduri de proveniență ilicită în circuitul financiar legal. De regulă, suma obținută prin credit este rambursată parțial sau total, într-un timp relativ scurt, din surse ilicite.

Exemplu ipotetic:

Persoana fizică X solicită un credit de consum de 25.000 lei, susținând că lucrează la o firmă privată din domeniul construcțiilor. După analiza superficială a adeverinței de venit (care ulterior s-a dovedit a fi falsificată), IFN-ul aprobă creditul. După doar două săptămâni, persoana achită integral suma datorată – în numerar, la un ghișeu. În realitate, fondurile provin din activități de trafic de droguri. Rambursarea rapidă și „curată” conferă o aparență legală banilor respectivi.

Indicatori de alertă:

- ✚ Achitarea creditului în numerar (în special sume mari sau rambursări multiple în cash);
- ✚ Insistența clientului pentru aprobarea rapidă, indiferent de dobândă sau comisioane;
- ✚ Folosirea de documente de venit emise de firme necunoscute sau greu de verificat;
- ✚ Plata integrală într-o singură tranșă fără motiv justificabil, mai ales dacă este efectuată rapid după acordarea creditului.

Spălarea banilor prin obținerea și rambursarea rapidă a creditelor este o practică subtilă, dar eficientă, utilizată frecvent de către infractori pentru a introduce fonduri ilicite în circuitul financiar legal. Această metodă profită de caracteristicile funcționale ale IFN*-urilor (proces de aprobare rapid, documentație minimă și supraveghere mai flexibilă) comparativ cu instituțiile bancare. Astfel, identificarea timpurie a indicatorilor de alertă, alături de implementarea unor măsuri de prevenire SB și monitorizare a tranzacțiilor, devin esențiale în combaterea acestui tip de abuz a sistemului financiar.

B. Tipologii de spălare a banilor în sectorul caselor de amanet

Având în vedere natura activității caselor de amanet, spălarea banilor în acest sector poate lua diverse forme care implică tranzacții frecvente cu bunuri de valoare și plăți în numerar. Mai jos regăsim detaliat o situație întâlnită în acest sector:

Amanetarea frecventă a aceluiași obiecte

Crearea unei aparențe de activitate economică legitimă și justificarea unor fluxuri de numerar prin rotația aceluiași bun.

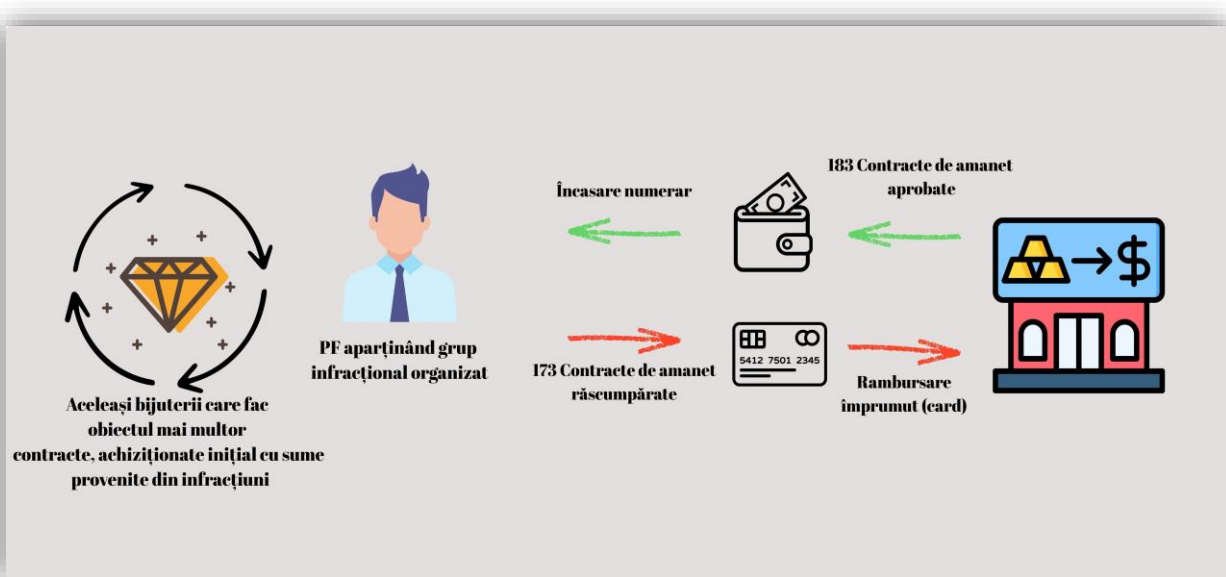
Exemplu:

Persoana fizică A, a înregistrat pe parcursul unui an calendaristic 183 de contracte de amanet încheiate cu o casa de amanet, dintre care a răscumpărat un număr de 173. În general, persoana fizică atinge o medie de 10 contracte înregistrate lunar, într-o singură lună a depășit această medie, ajungând la 20 de contracte înregistrate. Persoana încasa contravaloarea bunurilor amanetate în numerar, iar când răscumpăra contractele, întotdeauna achita împrumutul și comisionul cu cardul.

Bijuteriile care fac obiectul contractelor de amanet erau mereu aceleași.

Dintre contractele înregistrate, 73% erau răscumpărate după aproximativ patru zile, însă unele dintre acestea au fost răscumpărate chiar și în aceeași zi. La fiecare contract încheiat, persoana fizică A completa declarația de beneficiar real, iar la sursa fondurilor aceasta bifa "împrumuturi și credite, sume retrase de la bănci".

Oficiul a primit și alte rapoarte de tranzacții suspecte în legătura cu persoana fizică A, cât și cu alte persoane fizice cu care aceasta are o legătură familială, întrucât activitatea acestora a ridicat suspiciuni de SB. Acestea au constituit societăți de tip paravan, și au fost cercetate sub aspectul comiterii infracțiunilor de constituire a unui grup infracțional organizat și complicitate la înșelăciune cu consecințe deosebit de grave în formă continuă.

Indicatori de suspiciune:

- Există suspiciuni în ceea ce privește numărul de contracte de amanet înregistrate lunar și în special dublarea numărului acestora în anumite perioade;
- Răscumpărarea contractelor de amanet într-un timp foarte scurt de la momentul înregistrării acestora, uneori chiar în aceeași zi;
- Încasarea banilor în numerar, iar răscumpărarea contractelor se achită întotdeauna prin card bancar;
- Există informații, în surse publice, că o firmă, deținută de către persoana fizică A, a fost implicată în fraude și spălare de bani;

Spălarea banilor în sectorul caselor de amanet poate fi realizată printr-o gamă largă de tehnici care includ amanetarea repetată a unor obiecte, utilizarea documentației false, tranzacțiile fictive și amanetarea bunurilor provenite din surse ilicite. Aceste tehnici sunt adesea greu de depistat și de controlat, astfel fiind necesar ca entitățile de tip case de amanet să implementeze măsuri de monitorizare a tranzacțiilor, de identificare a clienților și a tiparelor comportamentale ale acestora și să raporteze tranzacțiile suspecte către Oficiu.

C. Tipologii de spălare a banilor în domeniul caselor de ajutor reciproc

Entitățile din acest sector funcționează diferit față de băncile comerciale și au un rol important în sprijinirea comunităților, existând unele particularități ale activității lor care le-ar putea face mai vulnerabile în fața unor eventuale tentative de utilizare abuzivă a serviciilor oferite. Mai jos prezentăm o posibilă tipologie de spălare a banilor pentru acest sector:

1. Împrumuturi și rambursări rapide nejustificate

Mecanismul se bazează pe obținerea unor împrumuturi care sunt apoi rambursate mult mai repede decât termenul convenit în contract, ceea ce poate ridica suspiciuni.

Exemplu ipotetic:

Dl. X și d-na Y, soț și soție, foști medici, membri ai unei case de ajutor a pensionarilor de 10 ani, perioadă în care au contribuit continuu, în luna septembrie 2021 au contractat, fiecare, un împrumut în valoare de 165.000 lei (aprox. 33.534 echiv. EUR, la cursul BNR mediu anual de 4,9204 RON/EUR), totodată fiindu-le stabilit și graficul de rambursare pentru următorii 10 ani.

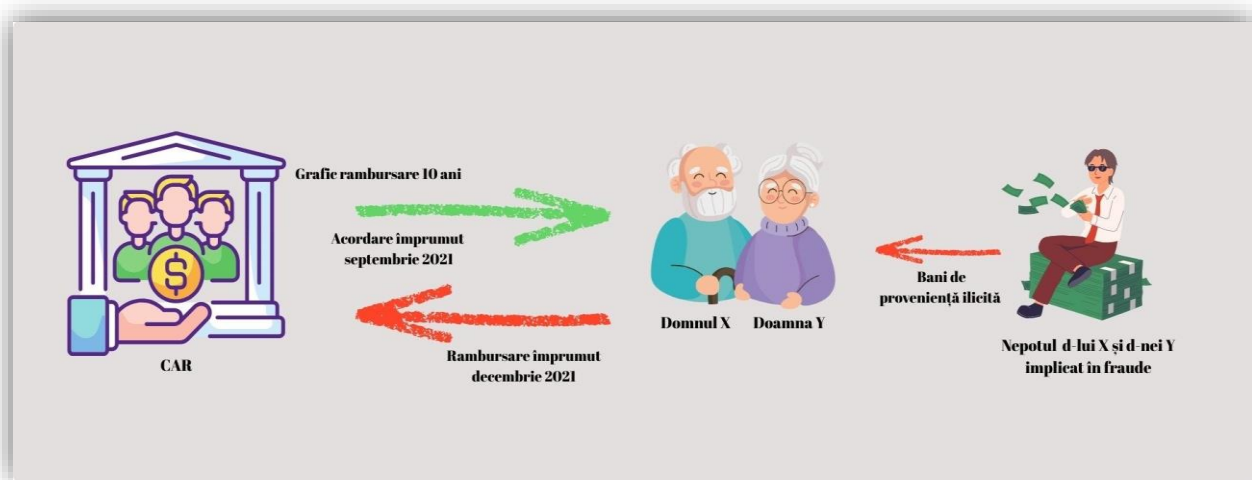
În luna decembrie a aceluiași an, soții s-au prezentat la casieria CAR-ului cu numerar, pentru rambursarea integrală a sumelor împrumutate (330.000 lei + dobânzi).

La întrebarea salariatului casei de ajutor reciproc cu privire la originea sumelor, cei doi pensionari au răspuns că sumele necesare rambursării împrumutului au fost primite, tot cu

titlul de împrumut, de la nepotul acestora, cu motivația că el le poate oferi suma fără să perceapă dobânda de 15% percepută de CAR.

Elemente precum rambursarea unui împrumut substanțial la numai trei luni de la acordare, precum și faptul că suma pentru rambursarea împrumutului a fost prezentată în numerar, a determinat funcționarul să evalueze tranzacția ca fiind suspectă, motiv pentru care a considerat oportun să extindă cercetările. Astfel, în urma unei simple verificări pe internet a descoperit că nepotul celor doi era implicat în fraude vizând clonări de carduri bancare.

Prin tentativa de rambursare anticipată a împrumutului, s-a încercat a se da o aparență legală unor sume ce proveneau din săvârșirea de infracțiuni, întrucât ulterior, sumele ar fi constituit un nou fond din care se putea solicita un alt împrumut, a cărui origine era aparent licită.

Indicatori de alertă pentru casele de ajutor reciproc:

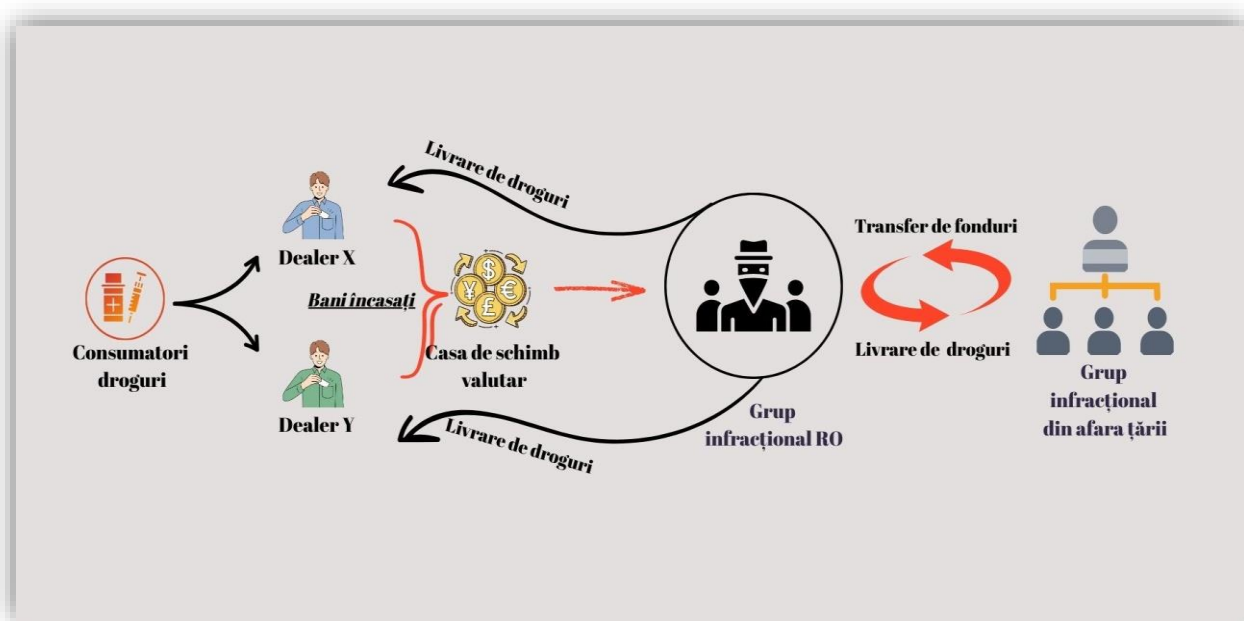
- ✚ Ratele rambursate sunt disproporționat de mari în raport cu venitul declarat (ex. salariu, pensie).
- ✚ Membrii nu pot justifica proveniența banilor utilizați pentru achitarea anticipată.
- ✚ Nu sunt prezentate dovezi privind alte surse legale de venit (ex. moșteniri, vânzări de bunuri, economii).
- ✚ Rambursările se fac în numerar, în sume mari, într-un quantum imediat sub limita prevăzută de lege, cu scopul de a evita raportarea.

Pentru a gestiona astfel de riscuri, este esențial ca fiecare CAR să adopte o abordare bazată pe risc, să implementeze politici și proceduri clare de cunoaștere a membrilor, de monitorizare a tranzacțiilor și de raportare a tranzacțiilor suspecte.

D. Tipologii de spălare a banilor în cazul caselor de schimb valutar

Un grup infracțional organizat din România este implicat în traficul de substanțe stupefiante. Prin intermediul mai multor distribuitori, narcoticele sunt comercializate către persoane fizice din diverse regiuni ale țării. Deși valoarea individuală a fiecărei tranzacții este redusă, frecvența vânzărilor asigură un flux constant de venituri.

Pentru a evita supravegherea strictă a instituțiilor bancare, membrii grupării recurg la metode alternative de convertire a banilor în valute străine, cu scopul de a-i transfera către producătorii de stupefiante – destinația finală a fondurilor. O parte a sumelor obținute din vânzările locale sunt schimbate în valută (euro, dolari americani și franci elvețieni) prin intermediul unei case de schimb valutar. Ulterior, banii sunt transferați prin diverse canale în afara țării, unde sunt folosiți pentru achiziționarea de narcotice ce urmează a fi introduse și distribuite pe teritoriul României.

Așa cum reiese din exemplul menționat, o operațiune de schimb valutar – respectiv conversia fondurilor dintr-o monedă în alta – poate avea un rol limitat în procesul de integrare a numerarului obținut în mod ilicit în circuitul legal al banilor. În astfel de situații, schimbul valutar servește mai degrabă la disimularea originii reale a fondurilor, prin realizarea unor tranzacții fragmentate și de valoare redusă. Această practică reprezintă un semnal de alarmă frecvent întâlnit în identificarea tranzacțiilor suspecte în domeniul schimbului valutar.

Totodată, persoanele implicate în activități de spălare a banilor vor căuta să se distanțeze tot mai mult de sectorul bancar, care a devenit cel mai bine organizat domeniu în ceea ce privește prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului. În

schimb, acestea vor prefera să utilizeze instituții financiare nebankare, precum casele de schimb valutar, percepute ca având un nivel mai redus de control și reglementare.

Având în vedere că acest segment al pieței financiare beneficiază de o reglementare juridică tot mai strictă și este supus unor controale riguroase din partea autorităților, casele de schimb valutar se află sub o supraveghere sporită. În plus, angajații acestor instituții sunt tot mai bine pregătiți în identificarea activităților suspecte. În acest context, este de așteptat ca un număr tot mai mare de tranzacții suspecte, legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului, să fie recunoscute și raportate în mod eficient.

Această capacitate crescută de detectare contribuie la prevenirea introducerii în circuitul legal a unor sume considerabile de bani obținuți ilegal – fonduri care circulă la scară largă în fiecare țară și reprezintă o amenințare reală pentru stabilitatea economică națională. Conversia sumelor de bani dintr-o monedă în alta, justificată aparent de diverse motive, continuă să fie o metodă preferată de disimulare a provenienței reale a fondurilor și de inserare a veniturilor ilicite în sistemul financiar. Sectorul schimbului valutar rămâne vulnerabil la riscurile asociate spălării banilor și finanțării terorismului, în special din cauza operării cu numerar a cărui origine este adesea dificil de verificat.

3.2 Finanțarea terorismului: magnitudine și natură

Finanțarea terorismului este un subiect extrem de delicat și important, iar în România, ca și în multe alte state, aceasta reprezintă o preocupare continuă pentru autorități, entități raportoare, inclusiv pentru instituțiile financiare nebankare. Abordarea acestui fenomen în România se bazează pe măsuri legislative, cooperare internațională și monitorizare a activităților financiare suspecte.

România a implementat reglementări stricte pentru a preveni și combate finanțarea terorismului, în conformitate cu standardele internaționale, în special cu cele ale Uniunii Europene și ale Organizației Națiunilor Unite. Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare și Legea nr. 129/2019 sunt acte fundamentale care stabilesc măsuri clare pentru a combate atât finanțarea terorismului, cât și spălarea banilor, care este adesea utilizată pentru a ascunde sursele financiare ale activităților teroriste.

În România, prevenirea și combaterea terorismului se realizează în conformitate cu prevederile convențiilor internaționale privind reprimarea terorismului, la care țara noastră este parte, precum și cu respectarea reglementărilor internaționale și a legislației interne referitoare la drepturile omului.

La nivel național activitatea de prevenire și combatere a terorismului se organizează și se desfășoară în mod unitar, autoritățile și instituțiile publice cooperând în acest sens. Astfel, această activitate se desfășoară în cadrul Sistemului național de prevenire și combatere a terorismului, coordonat tehnic de Serviciul Român de Informații.

Rolul important în combaterea finanțării terorismului pe care îl are Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, face din această instituție o componentă importantă a Sistemului național de prevenire și combatere a terorismului. În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Oficiul cooperează cu alte autorități și instituții pentru a identifica și analiza tranzacțiile suspecte de finanțare a terorismului, utilizând informații inclusiv primite de la entitățile raportoare.

Totodată, Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020 - 2024 (disponibilă pe site-ul <https://www.presidency.ro/>) expune faptul că, din perspectiva politicii interne a României, se vizează ca obiectiv național asigurarea securității și protecției infrastructurilor de comunicații și tehnologia informațiilor cu valențe critice pentru securitatea națională, precum și cunoașterea, prevenirea și contracararea amenințărilor cibernetice derulate asupra acestora de către actori cu motivație strategică, de ideologie teroristă. Din perspectiva politicii externe, România este nu numai beneficiar, ci și contributor important la asigurarea securității regionale, europene și euro-atlantice. Drept urmare, prin asociere cu statele europene implicate în combaterea terorismului, țara noastră rămâne o țintă de oportunitate.

Educarea publicului și a profesioniștilor din domeniul financiar este esențială pentru prevenirea finanțării terorismului. Anual, sunt organizate sesiuni de instruire pentru IFN-urile supravegheate de ONPCSB, pentru a le oferi instrumentele necesare identificării și raportării tranzacțiilor suspecte. Legislația națională a creat cadrul necesar pentru derularea de consultări interinstituționale, facilitând schimbul adecvat de informații și analiza integrată a riscurilor în domeniul de competență. Entitățile raportoare, inclusiv IFN-urile supravegheate de ONPCSB, au obligația de a transmite Oficiului Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor un raport privind tranzacțiile suspecte, dacă au cunoștință, suspectează sau au motive întemeiate să suspecteze activități de finanțare a terorismului. Capacitatea acestora de a identifica operațiunile de finanțare a terorismului este esențială pentru documentarea activităților ilicite.

ONPCSB analizează și prelucrează informațiile primite, iar în cazul în care există suspiciuni de finanțare a terorismului, informează de îndată Serviciul Român de Informații și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. De precizat faptul că în perioada supusă

evaluării, Oficiul nu a primit rapoarte de tranzacții suspecte legate de activități de finanțarea terorismului.

IFN-urile supravegheate de ONPCSB pot fi atrase în circuite financiare în vederea finanțării terorismului prin:

 Tranzacții financiare dificil de urmărit: IFN-urile supravegheate de ONPCSB pot fi folosite pentru a efectua tranzacții financiare care sunt greu de urmărit sau care sunt efectuate în scopuri obscure;

 Transferuri internaționale de fonduri: casele de schimb valutar sunt adesea implicate în schimburi de monede și transferuri de bani, uneori realizate rapid și fără o documentație detaliată, ceea ce le face atractive pentru cei care doresc să transferă bani în scopuri ilegale, inclusiv pentru finanțarea terorismului;

 Utilizarea unor metode de plată anonime: IFN-urile, de exemplu, pot facilita împrumuturi sau tranzacții financiare care pot fi mascate prin utilizarea unor metode de plată anonime, cum ar fi criptomonede sau alte forme de plată digitale, și folosite ulterior pentru a finanța grupuri teroriste, fără a fi detectate.

Pentru a combate finanțarea terorismului, IFN-urile supravegheate de ONPCSB trebuie să țină cont în activitatea lor de:

 Implementarea unui sistem de cunoaștere a clientelei: IFN-urile supravegheate de ONPCSB trebuie să implementeze politici și proceduri riguroase de cunoaștere a clientelei, pentru a identifica și verifica identitatea clienților. Aceste măsuri sunt esențiale pentru a preveni utilizarea acestor instituții de către teroriști sau persoane asociate cu terorismul;

 Monitorizarea tranzacțiilor suspecte: IFN-urile supravegheate de ONPCSB trebuie să aibă sisteme de monitorizare a tranzacțiilor pentru a identifica activitățile suspecte care ar putea indica finanțarea terorismului. Aceste instituții trebuie să raporteze orice tranzacții suspecte autorităților competente, inclusiv Oficiului;

 Formarea angajaților: este important ca angajații IFN-urilor supravegheate de ONPCSB să fie instruiți în identificarea tranzacțiilor suspecte și în respectarea reglementărilor anti-finanțare a terorismului. O echipă bine pregătită poate contribui semnificativ la prevenirea implicării entității raportoare în activități ilegale;

 Verificarea regimurilor de sancțiuni internaționale: IFN-urile supravegheate de ONPCSB trebuie să verifice dacă potențialii clienți ai lor se află pe listele cu sancțiuni internaționale, conform reglementărilor internaționale. Dacă se descoperă astfel de legături, entitățile raportoare trebuie să nu efectueze tranzacțiile și să raporteze cazul autorităților competente, inclusiv Oficiului.

Conform Raportului Privind Evaluarea Națională a Riscurilor de Spălare a Banilor și Finanțare a Terorismului pentru perioada 2018 - 2020 riscul de finanțare a terorismului în România a fost evaluat ca fiind scăzut, prezenta evaluare sectorială evidențiind aceeași tendință și pentru perioada 2021 - 2024. Cu toate acestea, finanțarea terorismului reprezintă o amenințare care trebuie gestionată printr-o abordare integrată, combinând reglementări clare, măsuri de prevenire a spălării banilor, supraveghere continuă a fluxurilor financiare și cooperare internațională. Provocările sunt semnificative, dar prin consolidarea cadrului legal, educația publicului și o cooperare eficientă la nivel global, România își consolidează securitatea națională și contribuie activ la combaterea terorismului pe plan internațional.

Sancțiuni internaționale

Instituirea de regimuri sancționatorii la nivel internațional reprezintă un instrument important pentru menținerea păcii și a securității internaționale. Sancțiunile se adoptă cu scopul de a determina schimbarea unor activități sau politici neconforme cu anumite standarde de conduită împărtășite de comunitatea internațională. Tipurile de sancțiuni utilizate la nivel internațional de către Organizația Națiunilor Unite (ONU), Uniunea Europeană (UE) și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) sunt economice (restricții la import, export, investiții, embargouri privind armele), financiare (înghețarea fondurilor și a celorlalte resurse economice), restricții de călătorie, restricții de transport (rutier, aerian, maritim), sancțiuni culturale, sportive, diplomatice. Aceste sancțiuni includ măsuri restrictive față de guverne, entități nestatale și persoane fizice sau juridice, având ca scop menținerea păcii și securității internaționale, combaterea terorismului, protejarea drepturilor omului, consolidarea democrației și statului de drept, în acord cu dreptul internațional și legislația UE. Pentru asigurarea punerii în aplicare eficiente de către România a sancțiunilor internaționale instituite prin Rezoluții ale Consiliului de Securitate în baza capitolului VII din Carta ONU, precum și a măsurilor restrictive autonome ale 65 Uniunii Europene stabilite prin actele juridice adoptate în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comune, a fost adoptată Ordonanța de Urgență nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale²¹.

În perioada evaluată 2021 - 2024, cadrul legal în ceea ce privește punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale a fost reglementat prin OUG nr. 202/2008 cu modificările și completările ulterioare și prin HG nr. 603/2011, cu modificările și completările ulterioare. Începând cu decembrie 2024, OUG nr. 202/2008 a fost modificată prin OUG nr. 135/2024,

²¹ <https://www.mae.ro/>

cadrul legal în acest domeniu fiind consolidat în special în ceea ce privește stabilirea autorităților naționale competente, precum și în ceea ce privește punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale de înghețare a fondurilor și resurselor economice și raportarea acestor măsuri autorităților competente. În acest context, entitățile raportoare supravegheate de ONPCSB au obligația de a îngheța fără întârziere fondurile și resursele economice supuse sancțiunilor și de a raporta de îndată către ONPCSB această măsură.

În cadrul evaluării sectoriale efectuate pentru IFN supravegheate de ONPCSB au fost analizate chestionarele aferente fiecărui domeniu component. În funcție de specificul clienților fiecărei categorii, în strânsă corelație cu jurisdicțiile de proveniență a acestora, s-a constatat un grad mai mic sau mai mare de conformare cu privire la îndeplinirea obligației de verificare a clienților/beneficiarilor reali pe listele cu sancțiuni internaționale. Astfel, în cazul CAR-urilor analizate (având clienți doar din România), doar 7% dintre entitățile respondente efectuează verificări ale clienților pe listele de sancțiuni internaționale, în timp ce, în cazul caselor de schimb valutar (având clienți din jurisdicții variate), listele sunt consultate de mai mult de 79% dintre respondenți. În această ultimă categorie se încadrează atât IFN* (având clienți din jurisdicții variate – verificări efectuate de 68% dintre entitățile respondente), cât și casele de amanet (având clienți din jurisdicții variate – verificări efectuate de 55% dintre entitățile respondente).

3.3 Analiza vulnerabilităților în asociere cu alte sectoare economice

Analiza vulnerabilităților în domeniul SB/FT pentru IFN-uri supravegheate de ONPCSB, este un subiect esențial pentru menținerea integrității sistemului financiar și protejarea împotriva activităților ilegale. În acest context, aceste entități pot fi expuse unor riscuri semnificative datorită unor caracteristici specifice ale activității lor și a relațiilor pe care le dezvoltă cu diverse categorii de clienți.

Sectorul **instituțiilor financiare nebankare înscrise exclusiv în registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică** prezintă un risc mediu, în condițiile în care se apreciază că spălarea banilor prin intermediul IFN*-urilor ar putea fi posibilă prin obținerea de către infractori sau de către interpușii acestora a unor împrumuturi pe care să le plătească utilizând fonduri ilicite, chiar și în cazul în care costurile aferente sunt mai ridicate decât în cazul altor oferte existente pe piață, pentru a beneficia de faptul că aplicarea măsurilor de cunoaștere a

clientelei poate fi, în anumite cazuri, mai puțin riguroasă decât în cadrul băncilor. Ca vulnerabilități asociate domeniului, menționăm:

1. absența metodologiei de evaluare a riscurilor (și, prin urmare, neefectuarea evaluării riscurilor), sau implementarea unui proces necorespunzător de evaluare a produselor, tranzacțiilor, canalelor de distribuție. Acestea au drept consecință faptul că măsurile de cunoaștere a clientelei nu sunt aplicate prin circumstanțiere pe bază de risc, nefiind utilizați indicatorii de risc corespunzători pentru evaluarea pe bază de risc din punct de vedere al SB/FT;
2. măsurile de cunoaștere a clientelei aplicate nu permit în toate situațiile identificarea, după caz, și a beneficiarului real al clienților;
3. lipsa unor proceduri adecvate privind identificarea persoanelor expuse public;
4. insuficiente măsuri privind instruirea angajaților referitor la prevederile legislației în domeniul CSB/CFT și la aspecte practice care pot facilita recunoașterea de către aceștia a tranzacțiilor suspecte (de exemplu prezentarea unor studii de caz relevante, tipurile de comportament suspect, cadrul legal și intern CSB/CFT).

Sectorul **caselor de amanet** prezintă un risc mediu de spălare a banilor, întrucât natura produselor oferite (tranzacții în numerar, foarte mulți clienți persoane fizice, tranzacții numeroase) creează contextul ca uneori angajații/reprezentanții entităților să nu depună toate diligențele necesare în situații care acestea se impun. Principalele vulnerabilități privind măsurile preventive identificate în procesul de supraveghere la nivelul caselor de amanet rezidă preponderent din constatarea unor neconformări la prevederile legale, cu accent pe următoarele aspecte:

1. vulnerabilități privind procesul de clasificare a riscului de SB/FT pentru clienți;
2. absența unui proces corespunzător de evaluare a riscurilor privind produsele, tranzacțiile și canalele de distribuție;
3. neaplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei prin circumstanțiere pe baza de risc, nefiind utilizați indicatorii de risc corespunzători pentru evaluarea din punct de vedere al SB/FT;
4. măsurile de cunoaștere a clientelei aplicate nu permit în toate situațiile identificarea, după caz, și a beneficiarului real al clienților;
5. lipsa procedurilor sau proceduri inadecvate privind identificarea persoanelor expuse public;

6. insuficiente măsuri privind instruirea angajaților referitor la prevederile legislației în domeniul CSB/CFT și la aspecte practice care pot facilita recunoașterea de către aceștia a tranzacțiilor suspecte;

7. absența procedurilor sau proceduri și sisteme de control neadecvate pentru identificarea tranzacțiilor suspecte.

În cazul **caselor de ajutor reciproc**, datorită naturii limitate a produselor, a faptului că majoritatea entităților au în baza de clienți persoane rezidente și oferă împrumuturi de mică valoare, riscul este redus. Mai mult decât atât, clienții sunt membri CAR, fiind așadar cunoscuți de entitățile din sector. Principalele vulnerabilități privind măsurile preventive identificate în procesul de supraveghere la nivelul caselor de ajutor reciproc rezidă preponderent din constatarea unor neconformări la prevederile legale, cu accent pe următoarele aspecte:

1. absența metodologiei de evaluare a riscurilor, atât la nivelul activității CAR-ului cât și la nivelul clienților;

2. lipsa procedurilor sau proceduri inadecvate privind identificarea persoanelor expuse public;

3. deficiențe privind raportarea tuturor tranzacțiilor cu sume în numerar, în lei sau în valută, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, inclusiv operațiunile care au o legătură între ele;

4. insuficiente măsuri privind instruirea angajaților cu privire la prevederile legislației din domeniul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, precum și cu privire la aspecte practice care pot facilita recunoașterea de către aceștia a tranzacțiilor suspecte;

5. absența procedurilor sau proceduri și sisteme de control neadecvate pentru identificarea tranzacțiilor suspecte.

În ceea ce privește **entitățile fără scop patrimonial**, activitățile de creditare se realizează exclusiv din fonduri publice ori puse la dispoziție în baza unor acorduri interguvernamentale. Folosirea fondurilor se realizează strict în scopul stabilit în urma acordurilor, iar sumele au proveniență licită, prin urmare această categorie de entități prezintă un risc scăzut. În domeniul spălării banilor, entitățile fără scop patrimonial se confruntă cu un set specific de vulnerabilități. Deși aceste entități au în general scopuri legitime și activități caritabile, ele ar putea fi exploatate de către persoane rău intenționate pentru a spăla bani sau a finanța activități ilegale. Iată principalele vulnerabilități pe care le pot întâmpina aceste entități:

1. entitățile fără scop patrimonial pot fi mai puțin riguroase în aplicarea proceselor de verificare a surselor de venituri și a destinatarilor fondurilor, din cauza lipsei unor proceduri interne clare sau a resurselor financiare limitate;

2. transparența redusă în gestionarea fondurilor.

Sectorul **caselor de schimb valutar**, care prezintă un risc mediu, poate fi folosit de către persoane care dispun de sume semnificative de bani provenind din infracțiuni, sume pe care le supun unui proces de divizare, utilizând un circuit complex de transferuri, presupunând un număr mare de interpuși din diverse zone geografice, deseori situate cât mai departe de zona în care a fost săvârșită infracțiunea predicat, scopul fiind de a îngreuna trasabilitatea fondurilor ilicite. Ca vulnerabilități asociate domeniului, menționăm:

1. neaplicarea măsurilor corespunzătoare pentru identificarea sursei fondurilor folosite la operațiunea de schimb valutar;

2. neadoptarea unor măsuri de cunoaștere adecvată a clientelei, în cadrul unei abordări bazate pe risc;

3. neraportarea către ONPCSB a tranzacțiilor care prezintă suspiciuni de spălare a banilor sau finanțare a terorismului;

4. alocarea de resurse insuficiente compartimentelor responsabile cu activitatea de conformitate în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului;

5. măsuri insuficiente de verificare a clienților în vederea identificării persoanelor expuse public și pe listele privind sancțiunile internaționale;

6. măsuri insuficiente de identificare și verificare a clienților și beneficiarilor reali ai tranzacțiilor;

7. monitorizarea inadecvată a tranzacțiilor, absența unor măsuri de identificare suficiente a clienților (solicitarea documentelor de identitate la efectuarea tranzacțiilor, păstrarea referințelor de identitate în termenul prevăzut de lege și solicitarea declarării provenienței sursei banilor);

8. încadrarea clienților în categoria de risc necorespunzătoare și neaplicarea măsurilor suplimentare de cunoaștere a clientelei, după caz.

Spălarea banilor în sectorul IFN-urilor supravegheate de către ONPCSB nu este un fenomen izolat. De obicei, aceste sectoare colaborează sau sunt conectate cu alte sectoare economice care pot amplifica vulnerabilitățile legate de spălarea banilor. Aceste sectoare includ, printre altele:

Sectorul imobiliar: investițiile în proprietăți imobiliare, în special în zonele cu prețuri fluctuante sau mai puțin reglementate, reprezintă o metodă populară de spălare a banilor.

Instituțiile financiare nebancare pot acorda credite pentru achiziționarea de imobile, iar casele de schimb valutar pot facilita transferul rapid al fondurilor.

Comerțul și serviciile de retail: companiile care realizează tranzacții frecvente în numerar, precum cele din sectorul comerțului sau al serviciilor, pot fi folosite pentru a ascunde fonduri provenite din activități ilicite. De asemenea, IFN-urile care oferă microcredite pot fi implicate în finanțarea acestor tipuri de tranzacții.

Jocurile de noroc: în unele cazuri, casele de schimb valutar pot fi conectate cu industria jocurilor de noroc, prin care clienții își pot „spăla” fondurile prin plasarea de pariuri sau achiziționarea de credite pentru jocuri online.

Economia digitală și criptomonede: utilizarea criptomonedelor sau a altor forme de monedă digitală, cum ar fi portofelele electronice, este tot mai frecventă în spălarea banilor. IFN-urile care oferă servicii de plată pot facilita astfel de tranzacții.

În îndeplinirea misiunii sale de a preveni fenomenul de SB/FT, Oficiul organizează instruirii periodice, gratuite, prin care entitățile raportoare sunt informate atât cu privire la prevederile legale din domeniu, cât și asupra particularităților și a tendințelor fenomenului.

CAPITOLUL 4 - GESTIONAREA RISCURILOR

4.1 Măsuri de gestionare și atenuare a riscurilor

Pentru a răspunde eficient provocărilor și vulnerabilităților specifice, măsurile de gestionare și reducere a riscurilor de SB/FT în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB trebuie să fie coerente, bine organizate și integrate într-un cadru unitar. Aceste măsuri trebuie calibrate în funcție de particularitățile sectorului, luând în considerare natura tranzacțiilor desfășurate, precum și nivelul de expunere la riscuri asociate spălării banilor și finanțării terorismului.

Un prim pas esențial în gestionarea riscurilor din sectorul IFN supravegheate de ONPCSB îl reprezintă asigurarea unei coordonări eficiente între autoritățile competente, prin elaborarea și implementarea unor politici naționale clare și coerente privind conformitatea cu cerințele de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. O astfel de abordare facilitează supravegherea continuă a activităților desfășurate în acest sector, consolidând capacitatea instituțiilor de a identifica, gestiona și atenua riscurile, precum și de a descuraja utilizarea IFN supravegheate de ONPCSB în scopuri ilegale.

În domeniul reglementărilor privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, organismele internaționale de reglementare au un rol esențial în definirea standardelor și în promovarea conformității în rândul instituțiilor financiare nebancare. Totodată, sprijinul reciproc și schimbul de informații între țări stau la baza unei colaborări internaționale solide, permițând schimbul eficient de informații și de bune practici între statele membre ale Uniunii Europene, în special în ceea ce privește transmiterea de date referitoare la activitățile suspecte.

Pentru a asigura o gestionare eficientă a riscurilor, IFN supravegheate de ONPCSB trebuie să implementeze măsuri riguroase de identificare și cunoaștere a clientelei, cu un accent deosebit asupra tranzacțiilor care implică jurisdicții cu risc ridicat, persoane expuse public sau tranzacțiilor de mare valoare. Verificarea atentă a identității clienților, alături de monitorizarea constantă a tranzacțiilor acestora, sunt elemente-cheie în prevenirea utilizării acestor entități în scopuri ilegale. Monitorizarea permanentă a tranzacțiilor contribuie la detectarea rapidă a comportamentelor suspecte și sprijină eforturile de prevenire și combatere a activităților ilegale.

Supravegherea activă și implementarea eficientă a reglementărilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului sunt componente importante în gestionarea riscurilor asociate. Este necesară o cooperare strânsă între autoritățile de aplicare a legii, autoritățile de supraveghere și alte autorități implicate, pentru a permite un răspuns prompt și coordonat în fața activităților suspecte din sectorul IFN supravegheate de ONPCSB.

Pentru a consolida capacitatea de identificare, gestionare și atenuare a riscurilor, sectorul IFN supravegheate de ONPCSB ar trebui să implementeze sisteme tehnologice avansate, dedicate monitorizării continue a tranzacțiilor pentru a detecta tranzacțiile suspecte sau cu risc ridicat.

În același timp, este necesară intensificarea controalelor la fața locului, desfășurate la sediile IFN-urilor supravegheate de ONPCSB, pentru a verifica respectarea cerințelor legale. Aceste măsuri contribuie la menținerea unei supravegheri riguroase și eficiente asupra întregului sector.

În concluzie, aplicarea unei abordări bazate pe risc, alături de îmbunătățirea constantă a măsurilor de gestionare și atenuare a riscurilor, reprezintă elemente esențiale în asigurarea unei gestionări eficiente și responsabile a sectorului.

Această abordare permite identificarea timpurie a vulnerabilităților specifice fiecărei entități, alocarea eficientă a resurselor de control, precum și adaptarea măsurilor de supraveghere în funcție de nivelul de risc asociat. Printr-o astfel de strategie, autoritățile competente pot răspunde mai eficient amenințărilor precum spălarea banilor, finanțarea terorismului sau alte activități ilicite care pot afecta stabilitatea economică.

În același timp, consolidarea mecanismelor interne de control, instruirea personalului și digitalizarea proceselor de raportare și monitorizare, contribuie la creșterea transparenței și a responsabilității IFN supravegheate de ONPCSB. Astfel, se construiește un cadru durabil, capabil să răspundă dinamicilor pieței și cerințelor legislative în continuă schimbare, protejând totodată interesele consumatorilor de servicii financiare.

În acest context, un cadru de supraveghere și control eficient, orientat spre identificarea corectă a riscurilor și implementarea unor măsuri preventive adecvate, constituie un pilon esențial pentru asigurarea integrității și stabilității unui sector cu un rol important în economia națională.

4.2 Strategii de răspuns și management al riscurilor

În scopul diminuării riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului este necesar a fi elaborate strategii de răspuns și gestionare a riscurilor specifice identificate în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB. Strategiile trebuie să fie elaborate printr-o abordare bazată pe risc și să vizeze măsuri de răspuns prompte și eficiente în vederea asigurării conformării permanente a sectorului cu reglementările naționale și internaționale.

O abordare pe bază de risc înseamnă că atât autoritățile cât și sectorul privat ar trebui să înțeleagă riscurile de spălare a banilor și finanțare a terorismului la care sunt expuse entitățile raportoare, acestea trebuind să aplice măsurile de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului astfel încât să atenueze aceste riscuri²². Abordarea pe bază de risc este o cerință generală ce constituie fundamentul unei implementări eficiente a recomandărilor FATF.

În consecință, după analizarea tuturor entităților, cele care prezintă un grad ridicat de risc ar trebui prioritizate atât în procesele de supraveghere cât și în cele de control. Indiferent de categoria în care se încadrează o entitate supravegheată de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, aceasta ar trebui să implementeze în mod deosebit măsuri extinse de cunoaștere a clientelei, pentru acei clienți ai săi care se încadrează într-o categorie de risc ridicat, ceea ce ar presupune o verificare detaliată a identității clienților, o monitorizare continuă a tranzacțiilor acestora, precum și colectarea unor informații suplimentare cu privire la scopul tranzacțiilor dar, mai ales, cu privire la sursa fondurilor.

Strategiile de atenuare a riscurilor trebuie să includă mecanisme de evaluare și remediere a deficiențelor, sens în care IFN-urile supravegheate de ONPCSB, trebuie să aibă în vigoare planuri de răspuns rapide, detaliate, care să prevadă măsuri corespunzătoare.

O monitorizare eficientă a activităților IFN supravegheate de ONPCSB este asigurată printr-o supraveghere periodică, precum și prin evaluări de risc permanent actualizate.

Așadar, strategiile de răspuns și management al riscurilor în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB trebuie să aibă un caracter proactiv și să fie bine coordonate. O bună cunoaștere a sectorului conduce către implementarea unor măsuri proporționale, ce se bazează pe riscurile identificate, cu planuri de răspuns rapide, incluzând colaborarea cu autoritățile competente, astfel încât să se prevină utilizarea sectorului în scopuri ilicite.

²² *Comitee of Experts on Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and Financing of Terrorism*

4.3 Evaluarea și stabilirea profilului de risc pentru sectorul IFN supravegheate de ONPCSB

Stabilirea unui profil de risc adecvat pentru sectorul IFN supravegheate de ONPCSB din România necesită o evaluare detaliată a riscurilor asociate acestui sector. Riscurile relevante au fost identificate în legătură cu: clienții, produsele și serviciile oferite, tranzacțiile efectuate și conformitatea cu reglementările în vigoare. Aceste riscuri sunt analizate în funcție de probabilitatea lor de a se materializa și de impactul pe care îl pot avea asupra sectorului, pentru a determina nivelul general de risc și a stabili măsurile necesare.

Probabilitatea reprezintă frecvența sau șansa ca un risc identificat să se materializeze în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB, fiind determinată pe baza istoricului riscului, vulnerabilităților specifice ale sectorului și contextului în care operează aceste entități.

Evaluarea probabilității se realizează pe patru niveluri:

- ✚ Probabilitate foarte mare – riscul este considerat inevitabil și apare frecvent, fie din cauza unor deficiențe sistemice, fie din natura activităților desfășurate în sector;
- ✚ Probabilitate mare – riscul are o probabilitate ridicată de apariție în condiții favorabile, de exemplu, în cazul tranzacțiilor cu clienți din jurisdicții cu risc ridicat;
- ✚ Probabilitate moderată – există o șansă medie ca riscul să se manifeste, de obicei în situații specifice, precum fluctuațiile pieței valutare sau schimbările legislative;
- ✚ Probabilitate scăzută – riscul este puțin probabil și se manifestă doar în circumstanțe izolate, cum ar fi deficiențe operaționale minore sau erori accidentale.

Această clasificare ajută la înțelegerea impactului riscurilor și la adoptarea unor măsuri preventive adecvate, menite să reducă vulnerabilitățile sectorului IFN supravegheate de ONPCSB.

Impactul se referă la gravitatea și consecințele pe care un risc le poate avea asupra sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, în cazul în care acesta se materializează. Impactul poate include atât efecte financiare, cât și implicații legale. În situația unui impact ridicat, riscul poate afecta semnificativ funcționarea sectorului, stabilitatea financiară și conformitatea, cum ar fi nerespectarea cerințelor SB. Un impact mediu sugerează că riscul ar influența activitatea sectorului, dar într-o manieră controlabilă pe termen mediu, cum ar fi deficiențele temporare în aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei. În cazul în care impactul este scăzut, efectele sunt minore și pot fi gestionate fără a genera probleme pe termen lung în acest sector.

Riscurile asociate clienților în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB sunt semnificative în cazul clienților proveniți din jurisdicții cu risc ridicat. De asemenea, există

riscuri asociate clienților persoane expuse public și celor care activează în sectoare economice vulnerabile. Vulnerabilitățile principale provin din lipsa uniformității în aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei și din dificultatea de a monitoriza tranzacțiile clienților cu risc ridicat. Aplicarea măsurilor stricte de due diligence este esențială pentru a preveni activitățile ilicite în acest sector.

Probabilitatea riscului asociat clienților este scăzută spre medie, având în vedere expunerea sectorului la un număr redus de clienți din jurisdicții cu risc ridicat. În cadrul sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, în funcție de categoria specifică a entităților raportoare, impactul este de la un grad scăzut până la un grad ridicat, deoarece activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului pot afecta integritatea sectorului.

Astfel, luând în calcul atât probabilitatea cât și impactul riscului asociat clienților, apreciem că la nivelul întregului sector acest risc este scăzut spre mediu.

Riscul asociat produselor și serviciilor oferite de IFN supravegheate de ONPCSB este unul mediu, fapt datorat complexității tranzacțiilor, structurării tranzacțiilor sau folosirii unor terți ori a unor identități false. Aceste activități prezintă provocări de nivel mediu în ceea ce privește conformitatea cu reglementările SB/FT, ținând cont de faptul că se pot aplica măsuri de reducere a riscurilor printr-o monitorizare mai strictă, respectiv prin implementarea unor sisteme avansate de monitorizare a tranzacțiilor, prin aplicarea măsurilor de cunoaștere a clientelei, prin crearea unor rezerve financiare pentru acoperirea pierderilor potențiale și, nu în ultimul rând, prin instruirea continuă a angajaților privind riscurile și măsurile de prevenire a SB.

Probabilitatea riscului asociat produselor și serviciilor oferite de IFN supravegheate de ONPCSB este scăzută spre medie, având în vedere tipul serviciilor prestate de către entitățile raportoare. În cadrul sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, în funcție de categoria specifică a entităților raportoare, impactul este de la un grad scăzut până la un grad ridicat, deoarece activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului pot afecta integritatea sectorului.

Produsele de împrumut și serviciile de creditare și leasing, produsele și serviciile de amanetare, operațiunile de schimb valutar sunt expuse la diverse riscuri financiare, operaționale și reputaționale.

Astfel, luând în calcul atât probabilitatea cât și impactul riscului asociat produselor și serviciilor oferite de IFN supravegheate de ONPCSB, apreciem că la nivelul întregului sector acest risc este scăzut spre mediu.

Riscurile asociate tranzacțiilor reprezintă un alt aspect important în analiza vulnerabilităților sectorului IFN supravegheate de ONPCSB din România. Aceste riscuri sunt

direct influențate de volumul, frecvența și complexitatea operațiunilor financiare desfășurate, precum și de profilul clienților și proveniența fondurilor utilizate.

Probabilitatea acestui risc este scăzută spre medie, datorită posibilității implementării unor politici stricte de conformitate, inclusiv a utilizării unor sisteme avansate de monitorizare a tranzacțiilor, precum și a aplicării măsurilor de cunoaștere a clientelei necesare pentru tranzacțiile cu risc ridicat. În cadrul sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, în funcție de categoria specifică a entităților raportoare, impactul este de la un grad scăzut până la un grad ridicat, deoarece activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului pot afecta integritatea sectorului. Prin adoptarea acestor măsuri, sectorul IFN supravegheate de ONPCSB va îmbunătăți transparența și va preveni utilizarea sa în scopuri ilegale.

Astfel, luând în calcul atât probabilitatea cât și impactul riscului asociat tranzacțiilor desfășurate prin intermediul IFN-urilor supravegheate de ONPCSB, apreciem că la nivelul întregului sector acest risc este scăzut spre mediu.

Riscul de conformitate în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB din România reprezintă un aspect deosebit de important în activitatea acestora, având în vedere cerințele riguroase impuse de legislația națională privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțarea terorismului. De asemenea, neconformitatea poate avea efecte negative asupra entităților raportoare din acest sector, inclusiv sancțiuni financiare, suspendarea sau retragerea licenței, precum și pierderea încrederii clienților (entitatea raportoare implicată în activități ilegale sau care nu respectă reglementările poate suferi daune reputaționale ireparabile).

Probabilitatea acestui risc este scăzută spre medie, ținând cont de faptul că, prin implementarea unor măsuri eficiente și prin respectarea strictă a reglementărilor, IFN supravegheate de ONPCSB pot reduce acest risc, asigurând astfel un mediu sigur și conform pentru tranzacțiile financiare efectuate. În cadrul sectorului IFN supravegheate de ONPCSB, în funcție de categoria specifică a entităților raportoare, impactul este de la un grad scăzut până la un grad mediu, deoarece activitățile de spălare a banilor și finanțare a terorismului pot afecta integritatea sectorului.

Astfel, luând în calcul atât probabilitatea cât și impactul riscului de conformitate asupra IFN-urilor supravegheate de ONPCSB, apreciem că la nivelul întregului sector acest risc este scăzut spre mediu.

Investiția în tehnologii avansate de monitorizare, în instruirea continuă a angajaților și în actualizarea constantă a politicilor interne va contribui la reducerea expunerii la riscuri și la consolidarea încrederii clienților. Astfel, aceste entități raportoare nu doar că vor evita

sanctiunile și pierderile financiare, dar vor putea opera eficient și sustenabil într-un mediu economic în continuă evoluție.

Matricea riscurilor asociate sectorului instituțiilor financiare nebancare înscrise exclusiv în Registrul general al BNR și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică din România

<i>Categorie de risc</i>	<i>Amenințări</i>	<i>Vulnerabilități</i>	<i>Probabilitate</i>	<i>Impact</i>	<i>Nivel de risc</i>
Clienții	Utilizarea de persoane interpușe, clienți cu profil economic nejustificat, persoane expuse public (PEP), clienți cu istoric negativ, folosirea de documente false	Proceduri KYC/CBC incomplete sau superficiale, verificări manuale fără suport tehnologic, resurse umane insuficient instruite în CSB/CFT	Medie	Mediu	<u>Mediu</u>
Produsele și Serviciile	Produse cu proces simplificat de acordare, posibilitatea rambursării prin terți, acces la produse exclusiv online sau prin terți	Lipsa controlului asupra modului de utilizare a fondurilor acordate, proceduri neclare privind refinanțarea sau reîmprumutul, produse distribuite prin agenți sau parteneri externi fără instruire AML	Medie	Mediu spre Ridicat	<u>Mediu</u>
Tranzacțiile	Tranzacții efectuate de terți (neînregistrați în relația contractuală), plăți anticipate sau stingeri de credite în avans fără justificare economică clară, tranzacții care implică conturi din jurisdicții cu risc ridicat	Lipsa unui sistem automatizat de monitorizare a tranzacțiilor, incapacitatea de a corela tranzacțiile cu profilul clientului, instruire slabă a personalului pentru identificarea tranzacțiilor suspecte	Medie	Mediu spre Ridicat	<u>Mediu</u>
Conformitate	Modificări legislative frecvente și complexe, lipsa unui ofițer de conformitate dedicat/format, ignorarea sau aplicarea incorectă a cerințelor BNR și ONPCSB, sisteme IT neadaptate cerințelor de conformitate	Control intern slab sau inexistent pe zona de conformitate, procese de raportare manuale, cu risc de eroare sau omisiune	Medie	Mediu	<u>Mediu</u>

Astfel, luând în considerare matricea, riscul asociat sectorului IFN* este mediu.

Matricea riscurilor asociate sectorului caselor de amanet din România

Categorie de risc	Amenințări	Vulnerabilități	Probabilitate	Impact	Nivel de risc
Clienții	Clienți din jurisdicții cu risc ridicat, clienți anonimi, clienți cu comportament suspect	Măsuri insuficiente de KYC, lipsa unui sistem de monitorizare a comportamentului	Medie	Mediu	<u>Mediu</u>
Produsele și Serviciile	Structurare tranzacții, folosire terți, identități false, produse de amanet de valoare mare	Dificultăți de monitorizare, măsuri insuficiente de KYC, acceptarea unor obiecte de valoare mare, folosite în scopul spălării banilor	Medie	Ridicat	<u>Mediu</u>
Tranzacțiile	Tranzacții cu numerar, structurare tranzacții	Volum mare de tranzacții cu numerar, lipsă sistem automatizat de monitorizare a tranzacțiilor	Medie	Mediu	<u>Mediu</u>
Conformitate	Neconformitatea cu legislația CSB/CFT	Dificultăți în semnalarea comportamentelor suspecte	Medie	Mediu	<u>Mediu</u>

Astfel, luând în considerare matricea, riscul asociat sectorului caselor de amanet este mediu.

Matricea riscurilor asociate sectorului caselor de ajutor reciproc și entităților fără scop patrimonial din România

Categorie de risc	Amenințări	Vulnerabilități	Probabilitate	Impact	Nivel de risc
Clienții	Posibilitatea ca membrii CAR-ului să fie utilizați ca interpuși	Posibilitatea scăderii vigilenței datorată faptului că membrii sunt cunoscuți	Scăzută	Scăzut	<u>Scăzut</u>
Produsele și Serviciile	Împrumuturi utilizate în alt scop decât cel pentru care au fost acordate	Car-ul nu controlează destinația fondurilor împrumutate	Scăzută	Scăzut	<u>Scăzut</u>
Tranzacțiile	Utilizarea fondurilor de origine ilicită pentru rambursarea împrumuturilor	Imposibilitatea car-ului de a cunoaște originea tuturor fondurilor utilizate pentru rambursări	Scăzută	Scăzut	<u>Scăzut</u>
Conformitate	Lipsa unui ofițer de conformitate dedicat/format, carențe în aplicarea legislației CSB/CFT	Control intern slab pe zona de conformitate, procese de raportare manuale, cu risc de eroare sau omisiune	Scăzută	Scăzut	<u>Scăzut</u>

Astfel, luând în considerare matricea, riscul asociat sectorului caselor de ajutor reciproc și entităților fără scop patrimonial este scăzut.

Matricea riscurilor asociate sectorului caselor de schimb valutar din România

<i>Categorie de risc</i>	<i>Amenințări</i>	<i>Vulnerabilități</i>	<i>Probabilitate</i>	<i>Impact</i>	<i>Nivel de risc</i>
Clienții	Clienți din jurisdicții cu risc ridicat, clienți PEP	Măsuri insuficiente de KYC	Medie	Ridicat	<u>Mediu</u>
Produsele și Serviciile	Structurare tranzacții, folosire terți, identități false	Dificultăți de monitorizare, măsuri insuficiente de KYC	Medie	Mediu	<u>Mediu</u>
Tranzacțiile	Tranzacții cu numerar, structurare tranzacții	Volum mare de tranzacții cu numerar, frecvență ridicată a tranzacțiilor, lipsă sistem automatizat de evidență și monitorizare a tranzacțiilor	Medie	Mediu	<u>Mediu</u>
Conformitate	Neconformitatea cu legislația CSB/CFT	Dificultăți în semnalarea comportamentelor suspecte	Scăzută spre Medie	Mediu	<u>Mediu</u>

Astfel, luând în considerare matricea, riscul asociat sectorului caselor de schimb valutar este mediu.

Matricea de risc analizează combinația dintre probabilitate și impact pentru a stabili nivelul general al riscului pentru fiecare categorie. De exemplu, un risc cu probabilitate ridicată și impact ridicat este considerat ridicat, ceea ce impune implementarea unor măsuri urgente de atenuare. În schimb, un risc cu probabilitate scăzută și impact mediu este clasificat ca mediu sau scăzut, putând fi gestionat prin intervenții periodice și cu resurse mai limitate.

În linii mari, riscurile ridicate necesită intervenții imediate, implementarea unor măsuri stricte de prevenire și atenuare, inclusiv o monitorizare continuă, pentru a evita efectele negative asupra sectorului. Riscurile medii-ridicate impun acțiuni rapide și măsuri de prevenire riguroase, dar pot fi gestionate pe termen lung. Riscurile medii sunt mai puțin stringente și pot fi abordate prin măsuri de prevenire deja implementate, în timp ce riscurile scăzute necesită doar intervenții minore, fără a afecta semnificativ activitatea generală.

Pentru a reduce un risc mediu este necesară întărirea mecanismelor de monitorizare, dezvoltarea cooperării între instituțiile de supraveghere, creșterea frecvenței instruirilor, precum și aplicarea unor sancțiuni mai stricte pentru entitățile care nu respectă reglementările legale în vigoare.

În concluzie, evaluarea sectorială a riscurilor de SB în domeniul IFN supravegheate de ONPCSB reprezintă un indicator, inclusiv pentru Oficiu, acesta stând la baza abordării viitoarelor acțiuni de instruire, supraveghere și control.

În cadrul sectorului IFN supravegheate de ONPCSB entitățile raportoare sunt supuse obligației fie de autorizare a Ministerului Finanțelor (casele de schimb valutar), fie de înregistrare în registrele Băncii Naționale a României (IFN*, case de amanet, case de ajutor reciproc și entități fără scop patrimonial), ceea ce presupune îndeplinirea condițiilor “fit & proper” de către acestea.

Astfel, faptul că entitățile din sectorul evaluat trebuie să îndeplinească aceste condiții specifice pentru a-și putea desfășura activitatea, precum și faptul că dimensiunea sectorului este cunoscută prin înscrierea entităților în registre/liste publice, constituie un factor de atenuare a riscurilor din sectorul evaluat.

CAPITOLUL 5 - CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

5.1 Rezumatul principalelor constatări

Analiza riscurilor aferente sectorului IFN-urilor supravegheate de ONPCSB din România, relevă existența unor vulnerabilități structurale moderate și a unor riscuri sistemice cu impact mediu asupra stabilității financiare. Aceste riscuri provin, în special, din implicarea sectorului în activități caracterizate de instabilitate, precum și din legăturile strânse ale IFN-urilor supravegheate de ONPCSB cu alte sectoare ale economiei.

Informațiile colectate în cadrul activităților de supraveghere desfășurate de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, constituie o sursă valoroasă și un fundament solid pentru realizarea unei evaluări riguroase a riscurilor asociate sectorului IFN supravegheate de ONPCSB din România. Aceste date oferă o imagine de ansamblu utilă asupra conformității entităților vizate și asupra potențialelor vulnerabilități în materie de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului. Totuși, utilitatea și reprezentativitatea acestor informații sunt influențate de frecvența scăzută a controalelor efectuate în teren. Aceste aspecte generează dificultăți în obținerea unei imagini complete și actualizate a riscurilor reale, ceea ce poate conduce la anumite lacune în identificarea timpurie a amenințărilor emergente.

În acest context, devine imperativ ca procesul de evaluare a riscurilor să fie unul continuu, dinamic și adaptabil. Monitorizarea permanentă a schimbărilor din sector, corelată cu actualizarea periodică a profilurilor de risc, este importantă pentru consolidarea unui cadru eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului.

Deși instituțiile financiare nebancare contribuie în mod semnificativ la diversificarea surselor de finanțare și la creșterea incluziunii financiare, la nivel global acestea continuă să ridice preocupări privind stabilitatea sistemului financiar. Principalele riscuri, precum legătura structurală cu alte instituții financiare nebancare, vulnerabilitatea la riscuri de lichiditate și expunerea la activități opace, impun o monitorizare atentă și constantă din partea autorităților de supraveghere.

De asemenea, evoluțiile recente din domeniul tehnologiilor financiare necesită o actualizare permanentă a instrumentelor de reglementare și supraveghere. În acest context, consolidarea cooperării, împreună cu dezvoltarea unui cadru normativ coerent și adaptabil,

devine esențială pentru gestionarea eficientă a riscurilor emergente și pentru asigurarea unui mediu financiar stabil, sigur și transparent.

Sectorul IFN supravegheate de ONPCSB prezintă o serie de riscuri specifice legate de comportamentul și profilul clienților. Având în vedere faptul că aceste entități raportoare oferă produse și servicii financiare alternative, uneori cu cerințe minime de conformitate sau verificare, ele pot deveni vulnerabile la activități ilicite sau la neconformitate. Clienții care preferă să opereze cu numerar, cei cu identități greu de verificat sau provenind din jurisdicții cu risc ridicat, pot utiliza aceste entități pentru a introduce fonduri ilicite în circuitul financiar legal. Lipsa unei monitorizări continue și a mecanismelor de raportare automată poate influența aceste riscuri. Din cauza faptului că IFN supravegheate de ONPCSB, cu excepția caselor de schimb valutar, acordă frecvent credite rapide, în unele cazuri fără garanții și pe baza unor evaluări simplificate de bonitate, atrăgând un segment de clienți vulnerabili financiar sau cu istoric negativ de creditare, ar putea crește riscul de neplată, de supraîndatorare și de instabilitate financiară.

IFN-urile supravegheate de ONPCSB care nu își cunosc suficient clientela (deficiențe în aplicarea politicilor KYC) se expun riscului de a fi asociate cu persoane sau entități implicate în fraude, evaziune fiscală sau alte infracțiuni. Acest lucru poate duce la sancțiuni din partea autorităților, pierderea licenței sau deteriorarea imaginii publice. În special în mediul digital, multe IFN supravegheate de ONPCSB se confruntă cu dificultăți în procesul de identificare la distanță a clienților. Utilizarea unor documente false sau a unor identități fictive poate facilita accesul fraudulos la servicii financiare, mai ales atunci când procedurile de verificare nu sunt riguroase sau sunt externalizate către terți nespecializați.

Cu toate acestea, din datele și informațiile primite de la Direcția Națională Anticorupție, a reieșit că în legătură cu sectorul IFN, în perioada de referință, au fost identificate două dosare penale, rămase în lucru, implicând luare de mită, respectiv cumpărare de influență.

De subliniat faptul că, în ceea ce privește cauzele care au ca obiect infracțiuni de SB/FT, asociate cu fonduri ilicite provenite din infracțiunea de darea de mită funcționarilor publici străini în cadrul operațiunilor internaționale, din datele transmise de autoritățile competente nu s-au evidențiat astfel de cazuri.

În privința produselor și serviciilor oferite de sectorul IFN supravegheate de ONPCSB, riscul este considerat mediu pentru următoarele instituții: instituțiile financiare nebankare înscrise exclusiv în Registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică, pentru casele de amanet, precum și pentru casele de schimb valutar.

În ceea ce privește casele de ajutor reciproc și entitățile fără scop patrimonial înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României – pentru acestea riscul este considerat scăzut.

IFN supravegheate de ONPCSB joacă un rol complementar în peisajul financiar românesc, oferind produse și servicii adaptate nevoilor specifice unor categorii de clienți care nu sunt întotdeauna deservite de sectorul bancar clasic. Prin flexibilitatea lor, acestea contribuie la extinderea incluziunii financiare, însă implică și necesitatea unei supravegheri riguroase, în special din perspectiva riscurilor de SB/FT asociate activităților lor.

În contextul intensificării reglementărilor naționale și internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului, riscul de conformitate a devenit una dintre cele mai importante provocări pentru acest sector. Nerespectarea cadrului legal și a cerințelor de reglementare poate afecta stabilitatea operațională, financiară și reputațională a acestor entități. Riscul de conformitate presupune posibilitatea ca o entitate raportoare să nu respecte legislația aplicabilă, reglementările emise de autoritățile de supraveghere, standardele profesionale sau propriile politici interne.

Acest risc poate avea mai multe consecințe directe, cum ar fi: pierderi financiare semnificative cauzate de amenzi, penalități sau costuri asociate remedierii deficiențelor, sancțiuni administrative, precum suspendarea sau retragerea autorizației de funcționare din partea autorităților competente (ex. Banca Națională a României, Comisia de autorizare a caselor de schimb valutar din cadrul Ministerului Finanțelor), restricții operaționale, inclusiv limitarea activităților, erodarea încrederii clienților etc, ceea ce poate duce la afectarea durabilă a imaginii entității raportoare.

Mai multe elemente pot contribui la creșterea riscului de conformitate în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB și anume: insuficiența controalelor interne și a procedurilor de verificare a clientelei, lipsa instruirii adecvate a personalului privind obligațiile legale și detectarea tranzacțiilor suspecte, utilizarea intensivă a numerarului, care sporește riscul de anonim și de implicare în activități ilicite, precum și neadaptarea politicilor interne la modificările legislative în vigoare.

Pentru a face față acestor provocări, este esențial ca entitățile din domeniu să adopte o abordare proactivă și integrată în ceea ce privește conformitatea. Măsurile recomandate includ:

Implementarea unui program solid de conformitate, care să cuprindă politici clare, proceduri interne detaliate și controale interne eficiente;

Formarea continuă a angajaților în domeniul reglementărilor CSB/CFT;

✚ Monitorizarea tranzacțiilor în timp real și utilizarea tehnologiei pentru identificarea tiparelor suspecte;

✚ Cooperarea activă cu ONPCSB, inclusiv prin raportarea promptă a tranzacțiilor suspecte.

În concluzie, conformitatea nu mai poate fi tratată ca o simplă obligație administrativă, ci trebuie abordată ca un element strategic pentru dezvoltarea entităților din sector într-un mediu financiar aflat în permanentă schimbare. Prin întărirea culturii organizaționale de conformitate și alinierea la bunele practici internaționale, aceste entități pot evita expunerea la sancțiuni, își pot proteja reputația și pot asigura o funcționare sustenabilă și sigură.

Deși incidența cazurilor de spălare a banilor în cadrul acestui sector rămâne scăzută, natura extrem de complexă și gradul ridicat de sofisticare a activităților infracționale generează riscuri pentru integritatea sistemului financiar. Acestea îngreunează eforturile autorităților competente de a urmări traseul fondurilor și de a recupera fondurile obținute în mod ilegal.

Pentru a contracara eficient amenințările emergente, este importantă o abordare care să includă adoptarea unor soluții tehnologice avansate, precum și intensificarea colaborării între instituțiile naționale și internaționale implicate în combaterea criminalității financiare. Doar printr-un efort coordonat și susținut poate fi redus impactul fenomenului de SB asupra stabilității economice și sociale.

În urma analizării tuturor elementelor expuse, apreciem faptul că sectorul IFN supravegheate de ONPCSB din România a generat următoarele grade de risc în funcție de obiectul de activitate:

✚ **risc mediu** - pentru instituțiile financiare nebankare înscrise exclusiv în Registrul general al Băncii Naționale a României și care nu au și statut de instituție de plată sau instituție emitentă de monedă electronică, pentru casele de amanet, precum și pentru casele de schimb valutar;

✚ **risc scăzut** - pentru casele de ajutor reciproc și entitățile fără scop patrimonial - instituții financiare nebankare înscrise în Registrul de evidență al Băncii Naționale a României.

Evaluările efectuate au avut la bază atât riscurile identificate la nivel național, cât și analiza atentă a tendințelor globale și a riscurilor transfrontaliere cu impact semnificativ. Dinamica internațională, caracterizată prin creșterea mobilității capitalurilor și extinderea activităților financiare în afara granițelor, influențează direct stabilitatea sectorului. În acest context, complexitatea tot mai mare a tranzacțiilor financiare și expunerea unor entități la jurisdicții considerate a avea un grad ridicat de risc, contribuie la amplificarea vulnerabilităților structurale ale sectorului.

Mai mult, utilizarea unor entități în scopuri ilicite accentuează necesitatea consolidării cadrului de supraveghere și reglementare. Astfel, devine esențială implementarea unor măsuri ferme, bine fundamentate și orientate către prevenție, cu scopul de a garanta transparența, integritatea și capacitatea de rezistență a întregului sistem financiar.

5.2 Recomandări pentru autorități și entități

Având în vedere riscurile identificate în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB din România, devine necesar ca autoritățile competente, alături de entitățile implicate, să adopte un set de măsuri coerente, eficiente și integrate. Aceste acțiuni trebuie să vizeze atât diminuarea vulnerabilităților existente, cât și prevenirea utilizării acestui segment al sistemului financiar în activități ilegale, precum spălarea banilor sau finanțarea terorismului. Astfel, este necesară o abordare strategică, bazată pe evaluarea continuă a riscurilor, pe cooperarea interinstituțională și pe consolidarea mecanismelor de control intern. De asemenea, cadrul de reglementare trebuie adaptat în mod constant, în conformitate cu evoluțiile standardelor europene și internaționale. Armonizarea legislativă reprezintă un factor esențial pentru creșterea eficienței proceselor de supraveghere, întărirea disciplinei de conformitate și protejarea integrității pieței financiare naționale.

Totodată, este recomandat ca entitățile care activează în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB să implementeze mecanisme mai eficiente de monitorizare a activităților desfășurate, contribuind astfel la identificarea timpurie și gestionarea adecvată a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

Un rol esențial în acest proces îl joacă întărirea măsurilor de cunoaștere a clientelei și aplicarea riguroasă a procedurilor de due diligence. Entitățile raportoare trebuie să adopte politici clare și ferme în evaluarea și monitorizarea relațiilor de afaceri și a tranzacțiilor, acordând o atenție sporită clienților proveniți din jurisdicții cu grad ridicat de risc, precum și persoanelor expuse public.

De asemenea, este importantă consolidarea cooperării între autoritățile de reglementare, supraveghere și actorii din sector, inclusiv prin facilitarea unui schimb eficient de informații. Această colaborare este importantă pentru o mai bună identificare, evaluare și reducere a riscurilor sistemice și pentru creșterea gradului de conformitate în domeniul prevenirii activităților ilicite.

Autoritățile competente trebuie să colaboreze în mod strâns cu entitățile din sector, pentru a garanta aplicarea uniformă și eficientă a legislației în vigoare, cu scopul de a sprijini identificarea, gestionarea și atenuarea riscurilor asociate.

Riscurile ridicate generate de tranzacțiile complexe și transfrontaliere impun necesitatea dezvoltării unor mecanisme avansate și integrate de monitorizare și control. Aceste tipuri de operațiuni, adesea dificil de urmărit în timp real, pot constitui o vulnerabilitate majoră pentru sistemul financiar, în special în contextul utilizării abuzive a acestuia, în scopuri ilicite. Prin urmare, este esențial ca sectorul IFN supravegheate de ONPCSB să beneficieze de instrumente de supraveghere moderne și eficiente.

Implementarea tehnologiilor avansate, precum soluțiile automatizate pentru detectarea tranzacțiilor suspecte, sistemele de inteligență artificială dedicate analizei comportamentale a clienților și platformele securizate pentru schimbul de date între autoritățile competente din diferite jurisdicții, reprezintă elemente cheie în prevenirea și combaterea fenomenului de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

În egală măsură, trebuie consolidată cooperarea funcțională și strategică dintre sectorul IFN supravegheate de ONPCSB și autoritățile de reglementare și supraveghere. Această colaborare este deosebit de importantă pentru alinierea continuă la standardele internaționale în materie de conformitate și transparență, precum și pentru respectarea reglementărilor naționale în vigoare, astfel putând fi reduse eficient vulnerabilitățile cu impact extins asupra pieței, având ca rezultat stabilitatea întregului sistem financiar.

Ținând cont de caracterul transfrontalier al anumitor tranzacții financiare, cooperarea internațională rămâne un element important în prevenirea și combaterea riscurilor referitoare la activitățile ilicite. Autoritățile de supraveghere financiară, organele de aplicare a legii și alte instituții relevante în domeniu trebuie să mențină și să dezvolte parteneriate solide cu omologii din alte state, în vederea identificării rapide a tranzacțiilor suspecte care implică multiple jurisdicții. Consolidarea mecanismelor de schimb de informații la nivel internațional este esențială pentru detectarea din timp a tentativelor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. O colaborare eficientă între state contribuie nu doar la o reacție mai promptă, ci și la crearea unui cadru global coerent pentru protejarea integrității sistemului financiar.

Venind în sprijinul entităților raportoare, Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor organizează periodic sesiuni de instruire ce le sunt dedicate. Cu toate acestea, într-un mediu financiar marcat de evoluții rapide și riscuri în continuă transformare, simpla existență a instruirii nu este suficientă, fiind necesară punerea în aplicare a celor prezentate, o consolidare continuă și sistematică a capacității entităților raportoare de a respecta cerințele de conformitate.

Pentru a asigura un răspuns adecvat și prompt în fața riscurilor emergente, sesiunile de instruire susținute gratuit de ONPCSB nu sunt doar menținute, ca periodicitate, ci și actualizate

constant, astfel încât entitățile supravegheate să fie pe deplin capabile să aplice măsurile de conformitate prevăzute în cadrul normativ privind prevenirea și combaterea SB/FT. Totodată, este esențial ca aceste instruiri să nu fie percepute ca obligații formale, ci ca instrumente strategice care contribuie direct la protejarea integrității sectorului financiar și la consolidarea capacității instituționale de a gestiona eficient eventualele perturbări care pot afecta întregul sector financiar.

În concluzie, pentru a diminua impactul riscurilor identificate în sectorul IFN supravegheate de ONPCSB, este important să se adopte și să se aplice în mod constant măsuri riguroase de prevenire, monitorizare și control. Consolidarea cadrului de conformitate, alături de utilizarea tehnologiilor moderne de supraveghere, contribuie la creșterea capacității sectorului de a reacționa prompt și eficient în fața amenințărilor emergente.

Un alt element important este reprezentat de cooperarea eficientă și permanentă între autoritățile competente, atât la nivel național cât și internațional, ceea ce permite o strategie unificată în prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Prin întărirea colaborării interinstituționale, schimbul de informații relevante și aplicarea standardelor internaționale în materie de supraveghere și conformitate, se creează premisele unei protecții sporite a sectorului față de utilizarea sa în scopuri ilicite.

Astfel, printr-un efort comun și susținut, sectorul IFN supravegheate de ONPCSB poate deveni mai sigur, mai transparent și mai rezilient, contribuind activ la menținerea stabilității financiare și întărirea încrederii în sistemul financiar din România.

OFICIUL NAȚIONAL DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR FIU ROMÂNIA

Web-site: www.onpcsb.ro

E-mail: onpcsb@onpcsb.ro

Tel: (+40) 213 155 207

Fax: (+40) 213 155 227

**Adresă: Bulevardul Tudor
Vladimirescu nr.22, clădirea
Green Gate, etajul 7, sector 5,
București**